

Haridusstatistika käsiraamat 2026

Käsiraamatu on koostanud Statistikaamet ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Kirjastanud Statistikaamet

August 2026

ISBN 978-9985-74-633-2 (PDF)

Autoriõigus: Statistikaamet, 2026

Kaanefoto: Shutterstock

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Sisukord

Saateks	4
1. Eesti haridussüsteem	5
1.1. Formaalne, mitteformaalne ja informaalne õpe	5
1.2. Haridussüsteemi osad	6
1.3. Täiskasvanuharidus ja täienduskoolitus	8
2. Eesti hariduse infosüsteem	9
21. EHIS-e alamregistrid	9
22. EHIS-esse info kogumine	10
23. EHIS-e kasutamine	10
3. Eesti haridusstatistika	12
3.1. Haridus- ja teadusministeerium	12
3.2. Statistikaamet	12
4. Haridus rahvastikustatistikas	14
4.1. Haridustaseme määramise meetodika	14
4.2. Haridustasemete liigitus	16
5. Haridus isiku-uuringutes	18
5.1. Isiku-uuringute korraldamine	18
5.2. Küsimused haridustaseme kohta	18
5.3. Olulistest muudatustest	27
6. Rahvusvaheline haridusstatistika	28
6.1. UOE andmekogumine	28
6.2. UOE andmekogumise üldpõhimõtted	29
6.3. UOE andmete koostamine	32
7. Haridusvaldkonna indikaatorid	39
8. ISCED-A ja ISCED-P	42
8.1. ISCED 2011 koodid	42
8.2. ISCED 2011 kirjeldus	43
9. ISCED-F	54
Lisa 1. Eesti formaalhariduse skeem	55
Lisa 2. 2025/2026. õppeaasta õpete liigitus ISCED-i järgi	57
Lisa 3. ISCED-F-i detailne jaotus	58
Lisa 4. Mõisted	63

Saateks

Eesti Vabariigi haridusseaduse kohaselt on hariduse eesmärk luua soodsad tingimused isiksuse arenguks maailma majanduse ja kultuuri kontekstis, kujundada seadusi austavaid ja järgivaid inimesi ning luua igaühele eeldused elukestvaks õppeks. Just elukestev õpe on see, millest lähtus aastate 2014–2020 haridusstrateegia ja mis on ka praeguse haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 keskmes. Elukestev õpe hõlmab nii formaalset, mitteformaalset kui ka informaalset õpet.

See käsiraamat keskendub eeskätt formaalharidusele ehk hariduse sellele osale, mida omandatakse enamasti koolikeskkonnas. Käsiraamat on mõeldud nii statistika tarbijale kui ka tegijale Eesti haridusstatistika ja selle metoodika kohta ajakohase ning ülevaatliku info saamiseks. Siin on antud ülevaade Eesti haridussüsteemist, haridusega seotud klassifikaatoritest, Eesti hariduse infosüsteemist, aga ka sellest, millist haridusstatistikat Eesti teeb ja milline on selle metoodika. Lisaks on käsiraamatus defineeritud haridusega seotud mõisted.

Käsiraamat on valminud statistikaameti ning haridus- ja teadusministeeriumi koostöös. Käsiraamat ilmub ainult veebiversioonina ja on kättesaadav statistikaameti ning haridus- ja teadusministeeriumi kodulehel ning seda uuendatakse vajaduse järgi.

1. Eesti haridussüsteem

Eesti Vabariigi haridusseaduse kohaselt on hariduse eesmärk luua soodsad tingimused isiksuse arenguks, kujundada seadusi austavaid ja järgivaid inimesi ning luua igaühele eeldused elukestvaks õppeks. Mistahes õpitegevuse eesmärk on parandada teadmisi ja oskusi ning suurendada oma kompetentsi iseenda, kodanikkonna, ühiskonna ja/või tööturu vajaduste järgi. Eesti haridussüsteemi iseloomustab elukestev õpe, mis hõlmab nii õpet formaalharidussüsteemis (formaalõpe) kui ka sellest väljaspool pakutavat ehk mitteformaalset ja informaalset õpet.

1.1. Formaalne, mitteformaalne ja informaalne õpe

Formaal- ehk tasemeõpe toimub enamasti koolikeskkonnas ja on tasemeõppekavade alusel organiseeritud (vt joonist lisas 1). Formaaloõpe on eesmärgistatud ja seda juhendavad spetsiaalse ettevalmistuse ja kvalifikatsiooniga õpetajad. Õpieesmärgid tulenevad õppekavast ja õpetajast, õppeprotsessi jälgitakse ning hinnatakse.

Hariduse omandamine teatavas ulatuses on kohustuslik. Õppimiskohustus on lastel, kes on jooksva aasta 1. oktoobriks saanud seitsmeaastaseks. Enne õppimiskohustuse ikka jõudmist omandatakse harilikult alusharidus lasteaias. Õppimiskohustus kestab 18-aastaseks saamiseni. Enne 18-aastaseks saamist loetakse õppimiskohustus täidetuks juhul, kui õpilane on omandanud kesk- või kutsehariduse.

Igaühel on õigus saada eestikeelset haridust. Lasteaia, põhikooli ja gümnaasiumi õppekeel on eesti keel. Muu õppekeelega lasteaedades ning põhikooli 1. ja 4. klassis algas üleminek eestikeelsele haridusele 2024. aastal. Eestikeelsele õppele üleminek toimub järk-järgult kuni 2030/2031. õppeaastani. Alates 2026/2027. õppeaastast õpib põhikooli I ja II kooliaste täielikult eesti keeles. Riik toetab eesti keelest erineva emakeelega õpilaste oma emakeele ja kultuuri õpet põhikoolis, et tagada õpilaste keeleline areng ka oma emakeeles.

Eestikeelsele õppele ülemineku eesmärk on pakkuda kõikidele Eesti lastele olenemata nende kodu- või emakeelest võimalust omandada kvaliteetne haridus eesti keeles. Ühtne eestikeelne haridusruum loob paremad eeldused Eesti ühiskonda lõimumiseks, haridustee jätkamiseks ja suurendab võimalusi leida tulevikus sobiv töö. Eestikeelne haridus toetab Eesti riigiidentiteedi kujunemist, tugevdab ühiskonna sidusust ning aitab vähendada nii hariduslikku kui ka sotsiaalmajanduslikku segregatsiooni.

Mitteformaalne õpe on eri keskkondades toimuv eesmärgistatud vabatahtlik õpe. Mitteformaalset õpet iseloomustavad õppijakesksus, paindlikkus, kättesaadavus ning individuaalse ja sotsiaalse õppimise tasakaal. Õppetöö juhendajad võivad olla nii professionaalsed koolitajad kui ka näiteks vabatahtlikud või omaealised. Peamine erinevus formaalse ja mitteformaalse õppe vahel seisneb selles, et formaalõppe läbimisel saavutatakse kindel haridustase, saadakse riiklikult tunnustatud teaduskraad või diplom, mitteformaalse õppe puhul aga mitte.

Informaalne õpe tähendab igasugust vabas vormis, kuid teadlikku õppimist. Informaalne õpe ei ole struktureeritud ning sel puuduvad otsesed õpieesmärgid, õppekavad ja -materjalid. Selle alla kuulub näiteks õppimine nii tööl kui ka vabal ajal, õppimine perekonnaliikmelt, sõbralt, kolleegilt; iseseisev õpe arvuti, nutiseadme või trükimaterjali vahendusel; õppimine raadiokuulamise või telerivaatamise kaudu; muuseumides ja raamatukogudes käimine jms. Kuna informaalne õpe käib käsikäes igapäevaeluga, on selle hindamine, tunnustamine ja teadvustamine keerukas, ehkki see on osa elukestvast õppest. Mitteformaalse ja informaalse õppe erinevus seisneb institutsionaliseerituses – mitteformaalse õppe puhul on õppetöoks olemas asutus ja struktuur, ent informaalse õppe puhul mitte.

Tabel 1. Formaal-, mitteformaal- ja informaalõppe võrdlus

	Formaalõpe/tasemeõpe	Mitteformaalne õpe / täiendusõpe	Informaalne õpe
Kohustuslikkus	Jah, õppimiskohustuse eas	Ei	Ei
Seotus mõne institutsiooniga	Jah	Jah	Ei
Toimumiskoht	Lasteaiad, üldhariduskoolid, kutsekoolid, kõrgkoolid	Täienduskoolitusi pakuvad asutused, huviringid, noortekeskused, lastehoiud	Kus iganes (nt kodus perega, töökohas, vabal ajal)
Eesmärgistatuse ja struktureerituse tase	Kõrge (põhjalikud õppekavad alati olemas)	Keskmine (enamasti olemas õppekava, tegevusplaan)	Madal (õppija saab kõike ise otsustada)
Tulemuslikkuse hindamine	Õppeprotsessi pidev jälgimine, jäik hindamissüsteem	Osaline, pigem tähtis õpe läbida	Puudub
Kvalifikatsiooni saamine, tunnistus	Jah	Mõnikord (nt mikro-kvalifikatsiooniõppes, täienduskoolituskursustel)	Ei
Näide 1	Hispaania keele ja kirjanduse bakalaureuseõpe	Hispaania keele kursus keeltekoolis	Hispaania keele õppimine nutitelefonil laaditud programmi abil
Näide 2	Pagari eriala kutsekoolis	Kringli küpsetamise õpituba rahvaülikoolis	Kringli küpsetamise õppimine sõbralt
Näide 3	Loodusained põhikoolis	Loodussõprade huviring	Koduaias seemnete külvamise õppimine vanematelt

1.2. Haridussüsteemi osad

Eesti haridussüsteemi reguleerib haridusseadus¹, mille ülesanne on õiguslikult tagada haridussüsteemi kujunemine, toimimine ja areng. Haridusseaduse kohaselt võib haridussüsteemi jagada kaheks ala- süsteemiks:

- a) haridus, mis on kujundatud tasemete ja ülesannete alusel;
- b) haridusasutused, mis organisatsioonidena viivad hariduse eesmärgi ellu.

1.2.1. Hariduse liigitus tasemete järgi

Haridustasemed on alusharidus, põhiharidus, keskharidus (üldkesk- ja kutsekeskharidus) ja kõrgharidus. Haridussüsteemi ülesehitus peab looma igapäevase võimaluse siirduda ühelt haridustasemelt teisele.

Alushariduse eesmärk on toetada laste individuaalsust, loovust ja mängu kaudu õppimist. Õigus alusharidusele on kõigil Eesti lastel ja kohalikel omavalitsustel lasub kohustus tagada oma teeninduspiirkonda kuuluvatele 1,5–7-aastastele lastele võimalus käia lastehoius või lasteaias. Lastehoid loob kuni 3-aastaste laste üldoskuste arengut toetava keskkonna ning eeldused alushariduse omandamiseks lasteaias. Lasteaed toetab 3–7-aastaste laste üldoskuste arengut ning teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist, mis loovad eeldused põhihariduse omandamiseks ja edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus. Alusharidus ei ole kohustuslik, ent valdav osa lapsi käib lasteaias.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123032015254?leiaKehtiv>

Alushariduse andmise aluseks on riiklik õppekava ja alushariduse korraldust reguleerib alusharidusseadus¹, kuid teatavaid aspekte puudutavad ka lastekaitseadus², haridusseadus ning erakooliseadus³.

Põhiharidus on haridusseaduse § 15 kohaselt haridustase, mille omandamine loob eeldused ja annab õiguse jätkata õpinguid keskhariduse omandamiseks. Põhikool toimib ühtluskoolina, milles iga järgmine õppeaasta (klass) tugineb vahetult eelmisele ja võimaldab tõrgeteta ülemineku ühest koolist teise. Põhihariduse võib omakorda jagada kooliastmeteks: I kooliaste ehk 1.–3. klass, II kooliaste ehk 4.–6. klass ja III kooliaste ehk 7.–9. klass.

Pärast põhikooli lõpetamist kestab õppimiskohustus edasi ning haridustee jätkamiseks on mitu valikut: omandada üldkeskharidus, kutsekeskharidus või ainult kutse. Kui põhikool on pooleli jäänud, saab õppida ka põhihariduse nõudeta kutseõppes. Põhihariduse omandamisega seotud õigusi ja kohustusi reguleerib mitu õigusakti: põhiseadus⁴, mis sätestab õiguse haridusele, lastekaitseadus, haridusseadus, põhikooli- ja gümnaasiumiseadus⁵ ning erakooliseadus.

Keskharidus põhineb põhiharidusel ja jaguneb kaheks: üldkeskharidus, mida omandatakse üldjuhul gümnaasiumis, ning kutsekeskharidus, mida omandatakse kutseõppeasutuses.

Üldkeskharidus omandatakse gümnaasiumis (10.–12. klass), kus õpe on korraldatud kursustena, mis jagunevad kohustuslikeks ja valikkursusteks. Üldkeskharidust pakuvad ka täiskasvanute gümnaasiumid, kuhu võivad astuda kõik põhihariduse omandanud isikud vanusest olenemata (nt täiskasvanud, kelle haridustee on katkenud). Täiskasvanute gümnaasiumis saavad õppida ka õppimiskohustuseas isikud, kellele on antud selline soovitus (soovitatud tugiteenus). Gümnaasiumi eesmärk on valmistada ette inimesi, kes oleksid võimelised leidma endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda oma edasine haridustee. Üldkeskhariduse omandamine annab õiguse jätkata õpinguid kõrg- või kutsehariduse omandamiseks.

Kutsekeskharidusõpe on kutseõpe, mille käigus õpilane omandab koos kutse- ja erialapädevusega ka keskhariduse. Kutsekeskhariduse omandamine loob eeldused ja annab õiguse asuda tööle õpitud kutse- või erialal või jätkata õpinguid kõrghariduse omandamiseks.

Nii gümnaasiumis kui ka kutseõppeasutuses on õppetöö aluseks kooli õppekava, mis koostatakse riiklike õppekavade põhjal. Kutsekeskhariduses on nii riiklike kui ka kooli õppekavade aluseks kutseharidusstandard ja kutsestandardid, gümnaasiumides gümnaasiumi riikliku õppekava määrus⁶.

Keskhariduse korraldust reguleerivad peale haridusseaduse põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ning kutseõppeasutuse seadus⁷, samuti erakooliseadus.

Kõrgharidus on keskhariduse baasil omandatav kõrgema astme haridus, mida tõendab saadav lõpudokument või akadeemiline kraad. Kõrgharidusõppe läbimise tulemusena omandatakse teadmised, oskused ja hoiakud, mis on vajalikud aktiivseks ühiskonnaelus osalemiseks, töötamiseks, teadus- ja arendustegevuseks ning elukestvaks õppeks.

Eesti kõrgharidussüsteem on kaheharuline – õppel on nii akadeemiline kui ka rakenduslik suund. Akadeemiline õpe on kolmeastmeline: esimene aste on bakalaureuseõpe, teine aste magistriõpe ja kolmas aste doktoriõpe. Rakenduskõrgharidusõpe on, nii nagu bakalaureuseõpe, kõrghariduse esimese astme õpe, mis annab võimaluse minna edasi magistriõppesse. Arsti, loomaarsti, proviisori, hambaarsti, arhitekti ja ehitusinseneri erialal ning klassiõpetajakoolituses on bakalaureuse- ja magistriõpe liidetud ning annab kõrghariduse teise astme kvalifikatsiooni. Kõrghariduse andmist ja korraldust reguleerivad Eestis haridusseadus, kõrgharidusseadus⁸ ja erakooliseadus. Samuti on olulised valdkonda reguleerivad õigusaktid õppetoetuste ja õppelaenu seadus⁹,

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/101072025002>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122024023?leiaKehtiv>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130052012002?leiaKehtiv>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002?leiaKehtiv>

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13332410?leiaKehtiv>

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014021?leiaKehtiv>

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017038?leiaKehtiv>

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019012?leiaKehtiv>

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/834802?leiaKehtiv>

kutseõppeasutuse seadus, täiskasvanute koolituse seadus, aga ka teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seadus¹ (doktoriõppes).

1.2.2. Hariduse liigitus ülesannete järgi

Ülesannete järgi jaguneb haridus üld-, kutset andvaks ja huvihariduseks.

Üldharidus hõlmab alusharidust, põhiharidust ja keskkharidust, kus õppetöö aluseks on ühtne riiklik õppekava, millest lähtudes kujundab iga õppeasutus omakorda oma õppekava. Üldhariduse omandamine annab inimesele teadmised, oskused ja väärtused, mis võimaldavad tal kujuneda pidevalt arenevaks isiksuseks ning aitavad teha tulevase elukutse valikut. Täpsem kirjeldus on alapeatükis 1.2.1.

Kutset andev haridus on teataval erialal töötamiseks, teatava kutse saamiseks, teatavale ametikohale kandideerimiseks või selle säilitamiseks vajalike teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisharjumiste kogum. Nii kutse- kui ka kõrgharidusõppes² omandatakse töötamiseks, ühiskonnaelus osalemiseks ja elukestvaks õppeks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud. Kõrgharidusõppe kõrgematel astmetel süvendatakse erialateadmisi ja -oskusi ning omandatakse iseseisvaks teadus-, arendus- või kutsealaseks loometööks vajalikke teadmisi ja oskusi.

Huviharidus on pikaajaline süsteemne ja vabatahtlik tegelemine mingi huvialaga tasemeõppest ja tööst vabal ajal, et omandada süvaoskused ja -teadmised sellel huvialal. Huvihariduse eesmärk on avastada (eeskätt noorte) loovvõimeid, neid kavakindlalt arendada ja luua võimalus mitmekülgseks arenguks. Rohkem infot huvihariduse kohta saab huviharidusstandardist³.

1.2.3. Haridusasutused

Haridust saab omandada haridusasutustes: eelkõige lastehoius, lasteaias, põhikoolis ja gümnaasiumis, kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis, ülikoolis, huvikoolis ning täienduskoolitusasutuses, kuid ka neid teenindavates teadus- ja metoodikaasutustes. Riiklikke ja munitsipaalharidusasutusi, välja arvatud ülikoolid, nimetatakse avalikeks haridusasutusteks. Õppeasutus on haridusasutus, kus õpetatakse ja õpitakse õppekava alusel.

1.3. Täiskasvanuharidus ja täienduskoolitus

Haridusseaduse §-s 18 on eraldi esitatud **täiendusharidus** ehk üldharidus- ja kutseteadmised ning -oskused, mis on vajalikud olemasolevate säilitamiseks ja laiendamiseks. Täienduskoolitus on väljaspool tasemeõpet õppekava alusel toimuv eesmärgistatud ja organiseeritud õppetegevus, mis hõlmab nii tööalast enesetäiendust kui ka vabahariduslikke koolitusi. Täienduskoolituse valdkonda reguleerib täiskasvanute koolituse seadus⁴, mis sätestab täienduskoolituse korraldamise õiguse saamisega seotu ning täienduskoolitusasutuste tegutsemise, koolituste korraldamise ja teabe avalikustamise nõuded.

Täiskasvanuharidus on mõeldud täiskasvanule, kes soovib õppida töölkäimise, pereelu või muu tegevuse kõrvalt. Õppimine ei ole sel juhul inimese põhitegevus, ent kõikidel täiskasvanutel on võimalus osaleda ka formaalõppes. Õppida võib mistahes tasemel või meetodil. Täiskasvanuharidus võib olla ka jätkuks esmasele haridusele, mis omandatakse üldharidus-, kutse- või kõrgkoolis. Täiskasvanute koolituse seaduse kohaselt jaguneb täiskasvanute koolitus tasemeõppeks ja täienduskoolituseks. Tasemeõppe korraldamist reguleerivad põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, kutseõppeasutuste seadus, kõrgharidusseadus ning erakooliseadus. Täiskasvanul on võimalik omandada mittetatsionaarses õppevormis või eksternina põhiharidus ja üldkeskharidus ning õppida igat liiki kutseõppes ja kõigil kõrghariduse astmetel.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/112072025001?leiaKehtiv>

² kutse- ja kõrgharidusõppe liigitus on esitatud lisa 1 (formaalhariduse skeem)

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/12809661>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019093?leiaKehtiv>

2. Eesti hariduse infosüsteem

Eesti hariduse infosüsteem ehk EHIS on 2004. aastal loodud riiklik register (andmekogu), mis koondab haridussüsteemi puudutavad andmed alusharidusest huvihariduseni, hõlmates kõiki haridustasemeid ja ka seda osa, mis jääb väljapoole formaalharidussüsteemi (nt täiskasvanute täienduskoolitus, noortelaagrid). Andmekogu eesmärgid on järgmised:

- tagada andmed hariduspoliitiliste ja rahastamisotsuste tegemiseks;
- anda haridusasutustele ja avalikkusele usaldusväärset teavet haridussüsteemi ja selle osaliste kohta;
- tagada andmed õppimiskohustuse täitmise ja haridusasutustesse õpilaskandidaatide vastuvõtu kohta;
- tagada andmed õppijatele tugiteenuste osutamiseks ja toetuste andmiseks;
- anda usaldusväärset teavet haridusstatistika ja -uuringute tegemiseks ning strateegiliseks juhtimiseks;
- võimaldada õppeasutustes toimuva õppetöö väärtushindamist;
- dokumenteerida ja menetleda õppe- ja haridusasutuste majandustegevusteateid, koolitus- ja tegevuslube, registreeringuid, andmeid õppe korraldamise õiguse kohta ning õppekavasid ja residentuuriprogramme (vt haridusseadus¹).

2.1. EHIS-e alamregistrid

EHIS-es on kuus omavahel seotud alamregistrit (andmekoosseisu jaoks vt ka EHIS-e asutamine ja põhimäärus²):

- **haridust tõendavate dokumentide alamregister**, kuhu koondatakse info põhi-, üldkesk-, kutsekesk- ja kõrghariduse omandamist ning kutseõppe lõpetamist tõendavate riiklike lõpudokumentide, mikrovalifikatsiooniõppe ja residentuuri lõpetamist tõendavate lõpudokumentide kohta;
- **õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregister**, kus on andmed kõrgharidusasutuste õpetajate ja akadeemiliste töötajate kohta, alus-, põhi- ja üldkeskhariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste ning kutsekoolide õpetajate, koolijuhtide, tugispetsialistide kohta, aga ka huvihariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate kohta;
- **õpilaste, üliõpilaste ja arst-residentide alamregister**, milles on andmed õppekavade ja koolituslubade alamregistrisse kantud õppekavade alusel alus-, põhi-, üldkesk-, kutsekesk-, kõrg- ja huviharidust omandavate õpilaste ning residentuuris ja kutseõppes õppijate kohta. Samuti on alamregistris info välismaal õppivate Eesti õpilaste ja üliõpilaste kohta;
- **õppeasutuste alamregister**, milles on andmed alus-, põhi-, üldkesk-, kutsekesk-, kõrg- ja huviharidust ning kutseõpet pakkuvate õppeasutuste kohta. Registri koosseisu kuuluvad ka andmed täienduskoolituse tegevate õppeasutuste ning noorte- ja projektlaagrite pidajate kohta;
- **õppekavade ja koolituslubade alamregister**, kuhu kantakse andmed alus-, põhi-, üldkesk, kutsekesk-, kõrg- või huvihariduse omandamist ning kutseõppe või residentuuri läbimist võimaldavate õppeasutuste õppekavade, ühisõppekavade, mikrovalifikatsiooniõppe õppekavade, residentuuriprogrammide, koolituslubade, tegevuslubade, registreeringute, õppekavagrupis ja -rühmas õppetöö korraldamise õiguse ja akrediteerimise tulemuse kohta. Sellesse alamregistrisse kantakse ka andmed täienduskoolitusasutuse majandustegevusteadete ja tegevuslubade ning noorte- ja projektlaagrite tegevuslubade kohta;

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/968165?leiaKehtiv>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/131072019005?leiaKehtiv>

- **vastuvõtuandmete alamregister**, kuhu koondatakse andmed õppeasutuste vastuvõtu korralduse kohta, sealhulgas andmed vastuvõtuks avatud õppekavade, vastuvõtutingimuste ja vabade õppekohtade, kandidaatide, esitatud avalduste, vastuvõtutingimuste täitmise tulemuste ja vastuvõtuotsuste kohta.

EHIS-e avalik vaade on olemas alates 2005. aastast ning enamik haridusandmeid on kättesaadavad samuti 2005. aastast. Alates 2008. aastast on EHIS-esse lisandunud andmed alaealiste komisjoni ning alus- ja huvihariduse (sh koolieelsete lasteasutuste õpetajad) kohta, alates 2009. aastast andmed õppejõudude ja õppekirjanduse kohta (viimaste kogumine lõpetati 2017. a). 2015. aastal hakati EHIS-esse koguma andmeid täiskasvanuharidust andvate asutuste tegevuslubade ning 2025. aastal mikrokvalifikatsiooniõppe õppekavade ja tegevuslubade kohta. Alates 2025. aastast on registrit täiendatud ka lastehoidude tegevuslubade, laste ja õpetajate andmetega.

EHIS-e kasutusjuhendid on kättesaadavad veebilehel <http://www.ehis.ee/>.

2.2. EHIS-esse info kogumine

EHIS-esse kogutav info on individipõhine, mis tähendab, et iga õpilane või õpetaja on registreeritud unikaalse koodiga. Andmeid sisestavad õppe- ja haridusasutused ise. Igal asutusel on kasutajaliidese kaudu registreile individuaalne ligipääs ning neile on nähtavad vaid oma asutusega seotud andmed (sh ajalugu). EHIS-esse andmete kandmine on koolidele kohustuslik, näiteks peab infot uuendama, kui toimuvad mistahes muutused (nt õpilane lahkub koolist), ent andmete kinnitamise tähtajad varieeruvad alamregistriti. Seetõttu muutub registri koosseis pidevalt (n-ö elav andmebaas).

Õppe- ja haridusasutused saavad andmeid EHIS-esse sisestada kolmel viisil:

- otse oma infosüsteemi kaudu, mis on EHIS-ega liidestatud (nt ARNO) ja võimaldab seeläbi automaatset andmeedastust;
- laadides EHIS-esse Exceli andmefaili, mis kätkeb kooli infosüsteemis olevaid andmeid;
- manuaalselt EHIS-e kasutajaliidese kaudu.

Sisestatud andmetele rakendatakse mitut (automaat)kontrolli nii kooli kui ka indiviidi tasemel. See suurendab andmete usaldusväärsust ja täpsust.

EHIS on liidestatud X-teega (infosüsteemide andmevahetuskiht, mis võimaldab turvalist internetipõhist andmevahetust infosüsteemide vahel). Niimoodi saab täiendada EHIS-es olevaid andmeid teiste andmekogude omadega (nt sotsiaalkindlustusameti andmed vajaduspõhise õppetoetuse määramiseks) ning vastupidi, teised andmebaasid andmeid EHIS-est (nt rahvastikuregister, transporditeenuste pakkujad, et kontrollida õppuri staatust soodustuste andmisel).

2.3. EHIS-e kasutamine

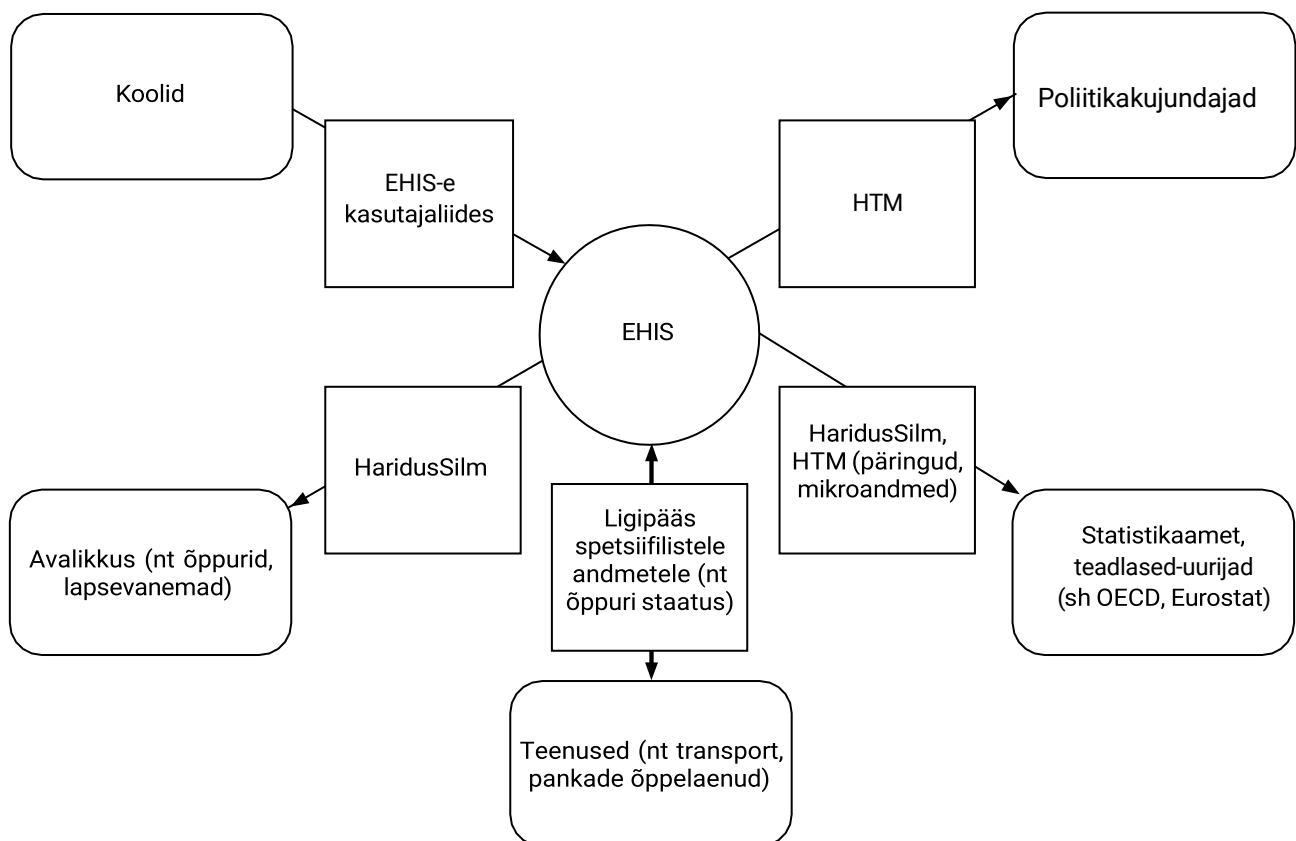
EHIS-e kasutajad võib tinglikult jagada viide kategooriasse (vt joonist 1).

- **Koolid**, kel on ligipääs kasutajaliidese kaudu, kes sisestavad andmeid ja ise ka avaldatud andmeid kasutavad.
- **Laiem avalikkus (õpilased, lapsevanemad jt)**, kellele tehakse valik andmeid kättesaadavaks HaridusSilmas¹ (nt erialavaliku tegemiseks vms), aga ka valikuliselt EHIS-e avalehel.
- **Teenuseosutajad**, kes saavad andmeid otse pärida kindlatel eesmärkidel (pangad, transporditeenuse osutajad jne), aga ka mitmesugused institutsioonid (nt siseministeerium rahvastikuregistri täiendamiseks).

¹ <https://www.haridussilm.ee>

- **Teadlased ja rahvusvahelised organisatsioonid**, kes kasutavad andmeid uurimuslikel ja statistilistel eesmärkidel. Ka suur osa statistikaameti tehtud riiklikust haridusstatistikast põhineb EHIS-e andmetel.
- **Poliitikakujundajad** on EHIS-e põhikasutajad, kelle keskne roll on edendada tõenduspõhist poliitikat – nii hariduse rahastamine, kvaliteedikontroll kui ka seire tuginevad EHIS-e andmetele.

Joonis 1. EHIS-e peamised kasutajarühmad ja nende ligipääs andmetele

EHIS-el on olemas avalik keskkond, kuhu pääsevad kõik huvilised kasutajatunnuseta ja kus on võimalik teha otsinguid. Kinnisesse keskkonda saavad sisse (nt oma andmete vaatamiseks või edastamiseks) ainult autoriseeritud kasutajad, kellel on kasutajakonto.

Rohkem infot saab EHIS-e kodulehelt <http://www.ehis.ee> ja EHIS-e põhimäärusest <https://www.riigiteataja.ee/akt/131072019005?leiaKehtiv>.

3. Eesti haridusstatistika

Haridusstatistikat teevad Eestis statistikaamet ning haridus- ja teadusministeerium (HTM). Statistikaamet teeb riiklikku statistikat, mis on reguleeritud riikliku statistika seadusega ja lähtub riikliku statistika programmist. Haridus- ja teadusministeerium lähtub haridusstatistika tegemisel ministeeriumi valitsemisala vajadustest.

3.1. Haridus- ja teadusministeerium

Et toetada teadmispõhist poliitikakujundamist, on haridus- ja teadusministeeriumis ning ministeeriumi haldusalas järjepidevalt töös tegevused, mis aitavad seirata haridusmaastiku trende ja olukorda. Muu hulgas kuulub ministeeriumi põhiülesannete hulka poliitikakujundamiseks vajaliku statistika tegemine. Lisaks osaleb haridus- ja teadusministeerium rahvusvaheliste organisatsioonide, sh OECD, Eurostat, UNESCO, ning haridusteabevõrgustike Eurydice ja ReferNet töös ning edastab neile ministeeriumi valitsemisala puudutavaid andmeid. HTM esitab haridusvaldkonna andmeid ka statistikaametile nii riikliku statistika, isiku-uuringute ning rahva ja eluruumide loenduse tegemiseks kui ka rahvusvahelistele organisatsioonidele edastatavate küsimustike tarbeks (nt UOE andmekogumine, vt ptk 6).

Haridus- ja teadusministeeriumi tehtav statistika põhineb eeskätt Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmetel. Alus-, üld-, kutse-, kõrg- ja huvihariduse andmed, samuti õpetajate ja õppejõudude ning täiskasvanute koolituse andmed, mida HTM arvutab ja avaldab, põhinevad EHIS-e andmetel. Õpetajate palgaanalüüsiks kasutatakse EHIS-e andmeid ametikohtade kohta ja riigi saldoandmike infosüsteemi andmeid õpetajate palkade kohta. Hariduskulude statistikas kasutatakse statistikaameti töödeldud andmeid riigi saldoandmike infosüsteemist. Lisaks arvutab ja avalikustab HTM mitmesuguseid haridussüsteemi mõju, tulemuslikkuse ja tõhususega seotud näitajaid (n-ö tulemusnäitajad), mis põhinevad eri andmestikel (Eurostati avaldatud andmed, rahuolu-uuringud, Eesti tööjõu-uuring jne).

HTM-i HaridusSilmas avaldatav statistika erineb statistikaametis tehtavast riiklikust statistikast selle poolest, et ei pea olema tehtud riikliku statistika seaduse järgi, mistõttu HTM saab avalikustada detailsemaid andmeid. Statistikat avaldatakse regulaarselt (üldjuhul kord aastas) haridusstatistika keskkonnas HaridusSilm (www.haridussilm.ee). Enamjaolt on HaridusSilmas avaldatud andmed kättesaadavad alates ajast, mil neid EHIS-esse koguma hakati (vt ptk 2). Näiteks üldhariduses osalejate andmed on HaridusSilmas olemas alates 2005/2006. õppeaastast, alushariduse ja haridustöötajate andmed 2008/2009. õppeaastast ja täienduskoolituste andmed 2016. aastast, seega on aegread eri pikkusega. HaridusSilmas saab kasutaja koostada statistilisi aruandeid ja võrrelda haridusnäitajaid talle sobivates kategooriates. Näiteks saab HaridusSilmast vaadata, kui palju on mingis vallas või koolis esimese klassi lapsi või kui paljud põhikoolilõpetajad asusid gümnaasiumiharidust omandama teises maakonnas. Võimalik on uurida koolide tausta, võrrelda, kui suur osa õppuritest jõudis lõpetamiseni ja kui paljud katkestasid, ning vaadata õpetajate ja õppejõudude vanusjaotust või kvalifikatsiooni.

3.2. Statistikaamet

Statistikaamet teeb statistikat eelkõige riikliku statistika programmi alusel. Haridusstatistikat avaldatakse avaldamiskalendri järgi statistika andmebaasis andmed.stat.ee. Lisaks jõuavad haridusnäitajad statistikaameti loodud rakendustesse: juhtimislauad, hariduse teemaleht ja Tõetamm. Riikliku statistika seaduse kohaselt peab statistikaamet andmeid avaldades tagama nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute otsese ja kaudse tuvastamatuse.

Andmebaasis ja teistes infokanalites statistika avaldamise tähtaeg oleneb kasutatavatest lähteandmetest. Olulisimad andmed haridusstatistika tegemiseks saab statistikaamet haridus- ja teadusministeeriumilt. Statistikaametil on võimalik EHIS-e andmetele lisada teavet rahvastiku statistilisest registrist ja avaldada statistikat nii emakeele kui ka elukoha asukoha järgi. Lisaks on võimalik kõrvutada õppurite vanuserühmi kogurahvastiku vastavate vanuserühmadega ja leida mitmesuguseid suhtarve (nt alushariduses osalevate laste osatähtsus soo, vanuse ja elukohamaakonna järgi).

Statistikaamet avaldab statistikat nii hariduse omandamise kui ka juba omandatud haridustaseme kohta (vt ptk-id 4 ja 5). See statistika põhineb valdavalt EHIS-e andmetel ja on peamiselt õppurite, aga ka õppeasutuste kohta. Andmed on esitatud haridusliikide (alus-, üld-, kutse-, kõrg- ja täiskasvanuharidus) ja õpisündmuste kaupa (õppimine, sisseastumine, katkestamine, lõpetamine). Osas andmetabelites ulatuvad aegread lausa 1940. aastani (vt andmebaasis tabelleid HT13 ja HT14).

Lisaks registriandmete kasutamisele kogub statistikaamet ka ise hariduse kohta andmeid. Statistikaamet korraldab selleks nii isiku-uuringuid (nt täiskasvanute hariduse omandamise uuring, tööjõu-uuring), kui ka kogub andmeid ettevõtetelt (täiskasvanute koolitus ettevõtetes, õppeasutuste hariduskulutused). Nimetatud uuringute metoodika on rahvusvaheliselt kooskõlastatud ja Eesti andmed seega teiste riikide omadega võrreldavad.

Statistikaamet nii nagu HTM-gi osaleb rahvusvaheliste organisatsioonide, sh OECD, Eurostati ja UNESCO töös ning edastab neile seaduse järgi kohustuslikke koond- ja mikroandmeid ning muud vajaduspõhist teavet. Statistikaamet teeb ka programmiväliseid tellimustöid.

Tuginedes 2024. aastal statistikaameti ja haridus- ja teadusministeeriumi vahel kokkulepitud tasemehariduse statistika avaldamise visioonile, kujundati 2026. aastal statistikaameti andmebaasi terviklik väljundnäitajate kogum, mis tagab oluliste aegride järjepidevuse ning lisab näitajaid, mida saab pakkuda vaid statistikaamet. Detailsemad andmed (nt kohaliku omavalitsuse ja kooli tasandil) on kättesaadavad haridus- ja teadusministeeriumi hallatavas haridusstatistika portaalis [Haridussilm](#).

2025. aastal tegi statistikaamet väljundnäitajate inventuuri, mille tulemusel lõpetati 55 tabelist 35 avaldamine, loodi kuus uut tabelit ning täiendati olemasolevaid. Alates 2025/2026. õppeaastast ei avaldata enam õpetajate statistikat ega väga detailseid jaotusi (nt õppeasutuse haldusüksuse ja klassikomplekti järgi). Muudatuste põhjused on soov vähendada andmete dubleerimist, andmete vähene kasutus, jaotuste vähenenud asjakohasus ning andmete kättesaadavus teistes allikates. Osa näitajaid on edaspidi tuletatavad teiste näitajate alusel.

Allolevas tabelis on esitatud HTM-i ja statistikaameti andmebaasi erinevused ja sarnasused.

Tabel 2. Riikliku haridusstatistika avaldajate võrdlus

	Statistikaamet	Haridus- ja teadusministeerium
Andmete asukoht	andmed.stat.ee	haridussilm.ee
Statistika tegemise alus	Riikliku statistika seadus, riikliku statistika programm, programmivälised statistikatööd	Ministeeriumi valitsemisala vajadused
Andmeallikad	EHIS, rahvastiku statistiline register, ettevõtete küsimustikud, isiku-uuringud, saldoandmik	EHIS, saldoandmike infosüsteem, andmebaas „Edukus tööturul“, eksamite infosüsteem, sisseastumise infosüsteem, PISA, PIAAC, rahulolu-uuringud, statistikaameti, Eurostati jt statistika
Aegride pikkus	Alates 1940	Alates 2005
Detailsusaste	Üldistatud andmed	Väga detailne: EHIS-el põhinevat statistikat saab vaadata ka kooli kaupa
Ühised valdkonnad	Alusharidus Üldharidus Kutseharidus Kõrgharidus Hariduskulutused	
Erinevad valdkonnad	Rahvastiku haridustase, täiskasvanute koolitus ettevõtetes, täiskasvanute hariduse omandamine	Huviharidus, õpetajate statistika, riigieksamite tulemused, õpetajate palgad, edukus tööturul, täienduskoolitusasutuste tegevus
Õppeaasta andmete esmane avaldamine	Märtsis/aprillis	Jaanuaris/veebruaries

Rahvusvahelisest statistikast (vt ptk 6) erineb riiklik statistika selle poolest, et rahvusvahelise metoodika järgi loetakse kokku isikud, riiklikult aga õpisündmused. See tähendab, et kui isik õpib mitmes koolis või mitmel õppekaval korraga, läheb ta arvesse mitu korda. Kuna selliseid õpilasi ei ole palju (nt 2025/2026. õppeaastal veidi üle 500 õpilase), siis arusaadavuse huvides räägitakse siiski õpilastest, mitte õpisündmustest.

4. Haridus rahvastikustatistikas

Rahvastiku hulka arvatakse kõik riigis elavad inimesed, sealhulgas välismaalased ja kodakondsuseta isikud. Rahvastikunäitajate alusel saame teada, milline on Eesti elanike sooline, vanuseline, rahvuslik ja hariduslik koosseis ning kust on siinsed elanikud pärit. Rahvastikustatistika aitab jälgida muutusi ühiskonnas ja valitsusel langetada vajalikke otsuseid. Aegridade analüüs annab võimaluse prognoosida tulevikku.

Rahvastikustatistikat koostatakse ja avaldatakse igal aastal statistikaameti andmebaasis.

4.1. Haridustaseme määramise metoodika

Rahvastikustatistikas kasutatava haridustaseme aluseks on kõrgeim formaalharidussüsteemis (üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis) lõpetatud õppe tase. Lõpetamata jäänud õpingud haridustaset ei tõsta. Välisriigis hariduse omandanute haridustase määratakse samadel alustel nagu Eestis omandatud haridustase. Haridustase tehakse kindlaks kõigil, kes on vähemalt 15-aastased, alla 15-aastased lähevad kategooriasse „Ei kohaldata“.

Rahvastiku haridustaseme kindlaksmääramiseks luuakse andmebaas, kus ühendatakse vastava aasta seisuga rahvastiku ja kõrgeima hariduse andmed. Kõrgeim haridustase arvutatakse järgmiste andmete põhjal:

- Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmed;
- elamislubade ja töölubade registri (ETR) andmed;
- riigi personali- ja palgaarvestuse andmekogu (SAP) andmed;
- riikliku rahvusvahelise kaitse andmise registri (RAKS) andmed;
- isikut tõendavate dokumentide kogu (KMAIS) andmed;
- 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse andmed;
- rahvastikuregistri (RR) andmed;
- Eesti tööjõu-uuringu ja Eesti sotsiaaluuringu andmed.

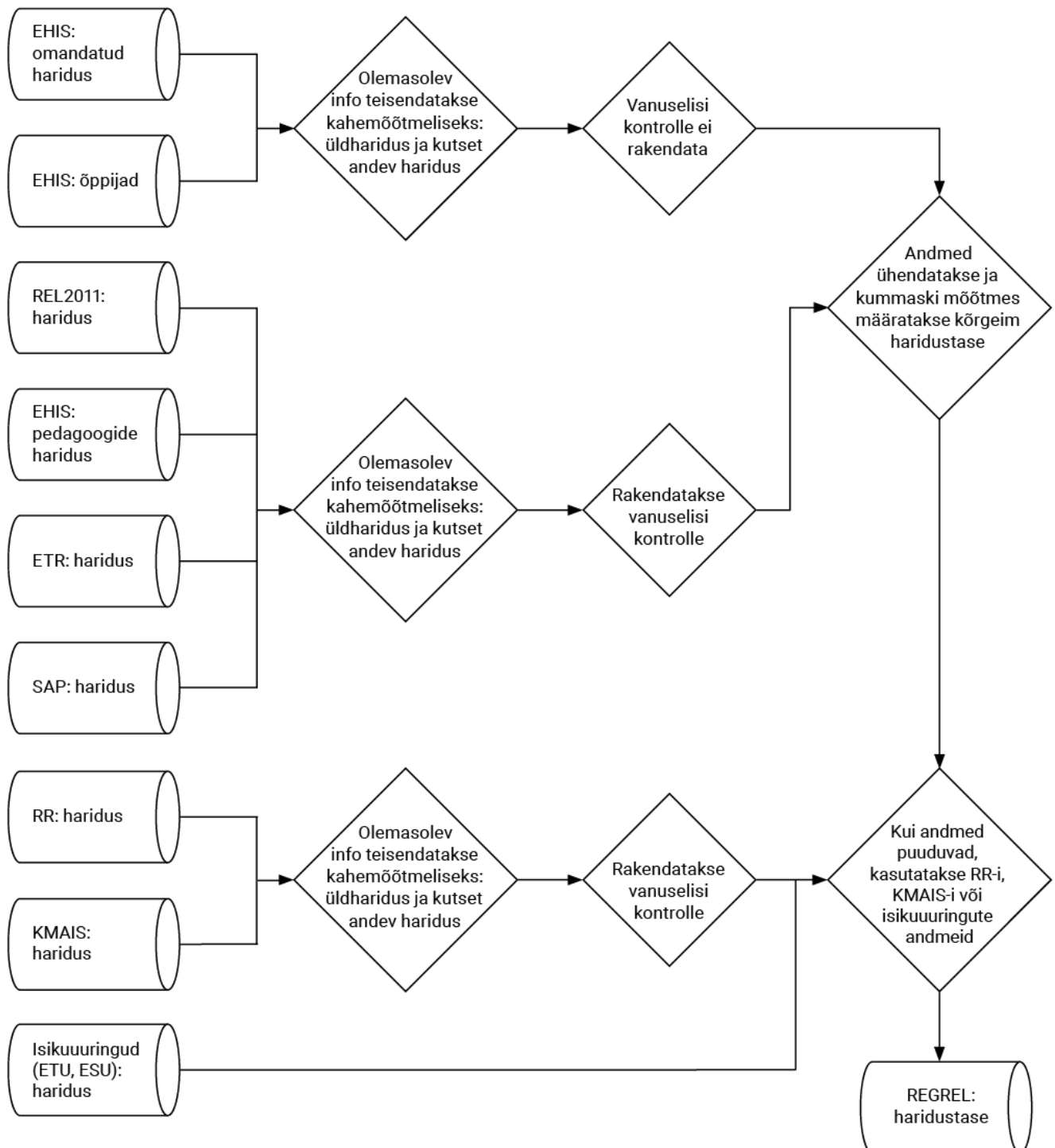
Allikate prioriteetsuse järgi kõrvutatakse registrites olevat infot ja tehakse kindlaks isiku kõrgeim haridustase. Usaldusvärsuse järgi on allikad jaotatud järgmiselt:

- 1) EHIS-e andmed õppijate ja lõpetanute kohta on täielikult usaldusväärsed;
- 2) EHIS-e andmed pedagoogide kohta, REL2011, ETR, SAP, RAKS ja KMAIS on usaldusväärsuselt teine valik;
- 3) RR-i andmeid kasutatakse juhul, kui eelmainitud allikates haridusinfo puudub;
- 4) küsitlusuuringute andmeid kasutatakse viimase võimalusena.

Eri allikate struktuuri arvestades luuakse iga allika kohta kaks hariduse mõõdet: üldharidus ja kutset andev haridus. EHIS-e pedagoogide, REL2011, ETR-i, SAP-i, RAKS-i, KMAIS-i ja RR-i andmetele rakendatakse vanuselisi kontrolle mõlemal haridusel eraldi. Juhul kui allikas on isiku haridustase tema vanust arvestades liiga kõrge, siis seda haridustaset edaspidi arvesse ei võeta.

Seejärel pannakse kokku kõigi allikate info haridustaseme kohta, säilitades kaks mõõdet. Tekkinud koondtabelis leitakse kahe haridusmõõtmepõhjal isiku kõrgeim haridustase ISCED-A 2011 standardi järgi. Kui loodud koondtabelis ei ole isikul haridustaset kummaski mõõtmes, määratakse talle RR-is olev haridustase või selle puudumisel küsitlusuuringust selgunud haridustase.

Joonis 2. Haridustaseme määramine rahvastikustatistikas

4.2. Haridustasemete liigitus

Eri põlvkondade haridustasemete võrdlemist mõjutavad aja jooksul toimunud haridusreformid ning varasemate kvalifikatsioonide tänapäevane tõlgendamine. Õppekavade ülesehitus ja kooliastmete kestus on olnud erinev – näiteks on keskkooliharidus Eestis hõlmanud eri perioodidel 10, 11 või 12 õppeaastat ning põhikooli kestus on olnud 7–9 aastat. Kuni 1990. aastate keskpaigani ei olnud Eestis eraldiseisvat bakalaureuseõpet ja kõrgharidus omandati valdavalt viieaastase ülikooliõppega, mis tänapäeval vastab magistritasemele. Samuti on nõukogude ajal omandatud kandidaadikraad tänapäeva süsteemis võrdsustatud doktorikraadiga. Klassikaliselt ei ole keskeriharidust keskhariduse baasil käsitletud kõrgharidusena. Rahvusvahelise käsitluse kohaselt aga loetakse kõrghariduse alla ka keskkoolijärgne keskeriharidus ehk kolledžitasemel kutseõpe, mistõttu arvestatakse seda tänapäeval kolmanda taseme haridusena ning selle omandanud loetakse kõrgharidusega isikuks. Rahvastiku-statistikas kasutatavad haridustasemed vastavad rahvusvahelisele omandatud haridust iseloomustavale ISCED-A liigitusele (vt ptk 8). Haridustasemeid on 11 ja need on hierarhiliselt jaotatud kolmeks.

PÕHIHARIDUS (I TASEME HARIDUS) VÕI MADALAM: ISCED-A 0, ISCED-A 1, ISCED-A 24, ISCED-A 25

Hariduseta, alusharidus – isikul võib olla alusharidus või ta ei ole lõpetanud algharidusele vastavat kooliastet. Vastab ISCED-A koodile 0.

Algharidus ehk praeguse põhikooli 6 klassi – Eestis alghariduse kohta lõputunnistust ei väljastata ja esimene omandatav haridustase on põhiharidus. Alghariduse eristamine on vajalik rahvusvahelise võrreldavuse tagamiseks. Selle haridustaseme omandanuks peetakse kokkuleppel isikuid, kes ei ole omandanud põhiharidust, kuid on lõpetanud vähemalt

- 6 klassi alates 1990. aastast;
- 3 klassi aastatel 1972–1989;
- 4 klassi aastatel 1945–1971;
- 6 klassi aastatel 1930–1944 (arvestatakse ka täiskasvanute õhtualgkooli).

Sellesse rühma kuuluvad ka põhihariduseta isikud, kes on omandanud põhihariduse nõudeta kutsehariduse. Vastab ISCED-A koodile 1.

Põhiharidus – isik ei ole lõpetanud keskharidusele vastavat kooliastet, kuid on lõpetanud

- põhikooli või vähemalt 9 klassi üldhariduskoolis alates 1990. aastast;
- vähemalt 8 klassi üldhariduskoolis aastail 1962–1989;
- mittetäieliku keskkooli või 7 klassi aastani 1961;
- 1940. aastani tegutsenud reaalkooli või progümnaasiumi;
- aastail 1920–1940 kutsekeskkooli;
- või saanud põhihariduse erikoolis.

Vastab ISCED-A koodile 24.

Kutseharidus koos põhiharidusega ja kutseharidus põhihariduse baasil – isik on omandanud koos kutsega ka põhihariduse või õppinud kutseõppes põhihariduse baasil, sisseastumisenõudeks põhiharidus. Õppe käigus keskharidust ei saada. Vastab ISCED-A koodile 25.

KESKHARIDUS (II TASEME HARIDUS): ISCED-A 34, ISCED-A 35, ISCED-A 4

Üldkeskharidus – isik on lõpetanud 10-, 11- või 12-klassilise keskkooli või gümnaasiumi. Vastab ISCED-A koodile 34.

Kutsekeskharidus – isik on omandanud kesk- ja kutsehariduse sama õppekava raames. Sellesse rühma kuuluvad ka need, kes on omandanud keskerihariduse põhihariduse baasil. Arvesse ei lähe need, kes on üldhariduskoolis (keskkool, gümnaasium vm) lisaks keskharidusele saanud kutseettevalmistuse tunnistuse. Vastab ISCED-A koodile 35.

Kutseharidus keskhariduse baasil – isik on omandanud kutsehariduse keskhariduse baasil, sisseastumislõudeks keskharidus. Siia ei kuulu need, kes on omandanud keskerihariduse keskhariduse baasil. Vastab ISCED-A koodile 4.

KÕRGHARIDUS (III TASEME HARIDUS): ISCED-A 5, ISCED-A 6, ISCED-A 7, ISCED-A 8

Keskeriharidus keskhariduse baasil – isik on lõpetanud tehnikumi, kommertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi (sisseastumislõudeks keskharidus), kuhu Eestis võeti vastu kuni 01.09.1999. Vastab ISCED-A koodile 5.

Bakalaureus, rakenduskõrgharidus – isik on lõpetanud

- bakalaureuse õppekava kolmeaastase programmi alusel – Eestis alustati vastuvõttu 2002. aastal;
- rakenduskõrgharidusõppe;
- kutsekõrgharidusõppe (vastuvõtt aastatel 1999–2002) või diplomiõppe (vastuvõtt aastani 2002) õppekava.

Vastab ISCED-A koodile 6.

Magister – isik on saanud magistrikraadi või magistrikraadiga võrdsustatud kvalifikatsiooni ehk ta on:

- lõpetanud viie- või kuueaastane integreeritud õppe (sh inseneriõppe) – integreeritud õppe vastuvõtt alates 2002. aastast;
- lõpetanud bakalaureuse õppekava nelja-aastase programmi alusel, Eestis vastuvõtt aastatel 1992–2001;
- omandanud kõrghariduse enne 1992. aastat kehtinud õppekava järgi, s.t läbinud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrghariduse taseme õppekava, mis kehtis Eestis enne 1992. aastat. Endise NSVL-i territooriumil võivad sellised õppekavad kehtida praeguseni;
- internatuuri lõpetanud arst;
- pärast bakalaureuseõpet üheaastase õpetajakoolituse läbinud isik;
- lõpetanud residentuuri.

Vastab ISCED-A koodile 7.

Doktor – isik on saanud doktorikraadi. Doktorikraadile vastavaks loetakse ka NSVL-i haridussüsteemis omandatud kvalifikatsioon, mida tõendab kandidaadikraadi (*kandidat nauk*) või doktorikraadi (*doktor nauk*) diplom. Nimetatud tasemeid ei ole võimalik saada rahvaülikooli, marksismi-leninismi ülikooli vms lõpetamisel. Vastab ISCED-A koodile 8.

5. Haridus isiku-uuringutes

Statistikaamet korraldab mitmesuguseid isiku-uuringuid, näiteks elanike tööelu, hariduse omandamise, reisimise ja ajakasutuse kohta. Uuringud on eri kestuse ja sagedusega: mõni kestab kuu või paar, teised kaks aastat; osa uuringuid toimub igal aastal ja osa üle mitme aasta. Üksikisikutelt kogutakse andmeid juhul, kui andmekogudes vajalikke andmeid ei ole. On isiku-uuringuid, kus haridusandmete kogumine on omaette eesmärk (nt täiskasvanute koolituse uuring, Eesti tööjõu-uuring), kuid paljudes sotsiaaluuringutes on haridustase oluline tausttunnus, mis aitab uuringus osalejaid ühiste tunnuste alusel rühmitada. Mitmes isiku-uuringus vastajalt haridustaset ei küsita, vaid võetakse see info rahvastiku statistilisest registrist.

5.1. Isiku-uuringute korraldamine

Isiku-uuringute puhul on oluline teada, et tegemist on valikuuringutega, kus ei uurita mitte kõiki üldkogumisse kuuluvaid inimesi, vaid võrdlemisi väikest osa neist. Valimi suurus varieerub paarist tuhandest paarikümne tuhandeni, olenevalt uuringu eesmärkidest ja meetodikast. Küsitlustes tuleb küsitlajatel kinni pidada kokkulepitud sõnastusest ja vastajaid vastuse valikul mõjutada ei tohi. Et uuringu tulemusi oleks võimalik üldkogumile üldistada, leitakse igale vastanud isikule kaal, mis näitab, mitut inimest valimiisik esindab. Kaalud arvutatakse mitmes jaos standardiseeritud meetodikale tuginedes: disainikaalude arvutamine, kao kompenseerimine ja kalibreerimine. Valikuuringu tulemuseks on siiski hinnangud, mida iseloomustab teatav usaldusvahemik.

Statistikaameti korraldatavates isiku-uuringutes kogutakse vastajatelt infot nii omandamisel oleva hariduse kui ka kõrgeima juba omandatud haridustaseme kohta. Omandamisel oleva hariduse tase vastab rahvusvahelisele haridusliigitusele ISCED-P 2011 ja omandatud haridustase vastab rahvusvahelisele haridusliigitusele ISCED-A 2011 (vt täpsemalt ptk 8). Et aga vastajad ei pruugi teada, millisele rahvusvahelisele tasemele nende omandamisel olev või omandatud haridus vastab, siis on statistikaameti isiku-uuringutes standardne küsimuste plokk, mille vastuste põhjal määratletakse, millisesse rahvusvahelisse liigitusse vastaja haridus kuulub.

5.2. Küsimused haridustaseme kohta

Järgnevalt on esitatud Eesti tööjõu-uuringu haridusküsimuste plokid, mis käsiraamatus on esitatud kõikide võimalike küsimuste ja vastusevariantidega. Küsimustikus rakenduvad vastajale suunamisreeglid ja neid küsimusi, mis ei ole vastajale asjakohased, ta ei näe.

Tabelis on näha statistikaameti-siseseks kasutamiseks mõeldud muutujate ja vastuste koodid (nt YE3, 2442). Need on jäetud käsiraamatu lugejale nähtavaks, et soovi korral täpselt aru saada, mis järjestusloogika alusel küsimusi vastajale kuvatakse. Esimeses plokis kogutakse teavet kõrgeima omandatud haridustaseme kohta (lõpetatud tasemeõpe), teises õpingute kohta neljal viimasel nädalal.

5.2.1. Küsimused kõrgeima omandatud haridustaseme kohta

Selles alapeatükis on esitatud Eesti tööjõu-uuringu 2026 näitel küsimused omandatud haridustaseme kohta.

Esitamistingimus	Küsimuse kood	Küsimus	Vastuse kood	Vastusevariandid
Näita OSA YE alati, kui vanus on 15–89 ja kui (KORDSUS=1) või (KORDSUS>1 ja ei ole eeltäidetud) või (KORDSUS>1 ja on eeltäidetud ja YE11=1 või J02A=1, s.t eelmine kord õppis). Kui on eeltäidetud, siis üldse ei näita.	OSA YE	HARIDUS Järgmised küsimused on hariduse kohta.		
Näita OSA YE alati või alternatiiv	YE1	Milline on Teie kõrgeim üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis, põhikoolis vms) lõpetatud haridustase?	3	Keskharidus
			2442	Põhiharidus (sh lõpetamata keskharidus)
			1001	Algharidus
			0202	Ei omandanud algharidust
YE1=0202	YE1A	Kas Te olete kirjaoskaja?	1	Jah
			2	Ei
Peida, kui YE1=0202	YE2	Mis aastal Te selle kooli lõpetasite?		
YE1=3, 2442, 1001, 0202, UNK, REF	YE3	Milline on Teie kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti- või erialaharidus?	9993	Ei oma kutse-, ameti- või erialaharidust
			25B	Kutseharidus (ilma keskhariduseta)
			35_45	Kutsekeskharidus (sh kutseharidus keskhariduse baasil)
			35_55	Keskeri- või tehnikumiharidus
			5K8	Kõrgharidus
YE3=5K8	YE4	Milline on Teie kõrgeim lõpetatud kõrgharidus?	6602	Rakenduskõrgharidus, diplomiõpe (sh kutsekõrgharidus)
			6604	Bakalaureus
			7603	Kõrgharidus enne 1992. aastat kehtinud õppekava järgi
			7601B	Magister (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe, internatuur ja aastane õpetajakoolitus, residentuur)
			8603	Doktor (varasem teaduste kandidaat)
YE4=6604	YE4A	Kas tegemist oli bakalaureuse 3- või 4-aastase õppekavaga?	6603	Bakalaureus (3-aastane õppekava, Eestis vastuvõtt alates 2002/2003. õppeaastast)
			7602	Bakalaureus (vähemalt 4-aastane õppekava, Eestis vastuvõtt kuni 2001/2002. õppeaastani)
YE3=25B, 35_45, 35_55, 5K8	YE5A	Kas Te, /Y0/, õppisite Eestis või välismaal?	917	Eestis
			918	Välismaal

Esitamistingimus	Küsimuse kood	Küsimus	Vastuse kood	Vastusevariandid
YE3=25B, 35_55, 35_45, 5K8	YE5	Mis oli selle kooli täielik nimi?		
YE3=25B, 35_55, 35_45, 5K8	YE6	Mis eriala Te omandasite?		
YE3=25B, 35_55, 35_45, 5K8	YE7	Mis aastal Te selle kooli lõpetasite?		
YE3=25B	YE8	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel?	9991	Haridustaseme nõuet ei olnud
			2441	Põhiharidus
YE3=25B	YE9	Kas omandatud haridus oli ainult kutseharidus või saite koos sellega ka üldhariduse?	9992	Ainult kutseharidus
			25A	Kutseharidus koos põhiharidusega
			35A	Kutseharidus koos keskharidusega
YE3=(35_45, 35_55)	YE10	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel?	2441	Põhiharidus
			3	Keskharidus

Täpsemad juhised küsimustiku täitmiseks

YE1–YE2. Pannakse kirja üldhariduskoolis omandatud kõrgeim haridustase (st lõpetatud tasemeõpe) küsitlusmomendil ja üldhariduskooli lõpetamise aasta. Arvesse ei lähe kutsehariduskoolis omandatud üldharidus. Üldharidustase peab olema kõigil (ka kõrgharidusega isikutel) märgitud. Pole oluline, millises õppevormis (päevases, õhtuses, kaugõppes või eksternina) haridus omandati. Arvestatakse ainult lõpetatud õppeasutusi või klasse, mida kinnitab lõputunnistus.

3 Keskharidus – isik on lõpetanud kümne-, üheteistkümne- või kaheteistkümneklassilise keskkooli, gümnaasiumi, reaalkooli (kuni 1940. aastani), üldharidusliku kolledži, saanud keskhariduse puudega laste koolis või kinnises erikoolis. Arvesse ei lähe see, kui isik on kutseõppes (st ühes ja samas koolis) omandanud keskhariduse koos kutseharidusega või keskerihariduse, kui kooli sisseastumisenõue oli põhiharidus.

2442 Põhiharidus (sh lõpetamata keskharidus) – isik pole omandanud keskharidust, on selle omandamise pooleli jätnud või alles omandab seda, kuid on lõpetanud (vähemalt) ühe järgmistest koolitüüpidest:

- mittetäieliku keskkooli või 7 klassi aastani 1961;
- vähemalt 8 klassi üldhariduskoolis aastail 1962–1989;
- põhikooli või vähemalt 9 klassi üldhariduskoolis 1990. aastal või hiljem;

või omandanud

- keskerihariduse (lõpetanud tehnikumi, kommertsikooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse), mille sisseastumisenõue oli põhiharidus;
- põhihariduse erikoolis.

1001 Algharidus – isik pole omandanud põhiharidust, on selle omandamise pooleli jätnud või on selle omandamine alles käsil, kuid on lõpetanud (vähemalt) ühe järgmistest koolitüüpidest või -astmetest:

- 4 klassi ajavahemikul 1945–1971;
- 3 klassi ajavahemikul 1972–1989;
- 4 klassi ajavahemikul 1991–1996;
- 6 klassi aastal 1990 ja alates aastast 1997 (k.a).

0202 Ei omandanud algharidust – isik pole koolis käinud või on küll koolis käinud, kuid pole lõpetanud algharidusele vastavat kooliastet.

YE3. Küsimusega selgitatakse välja küsitletava kõrgeim omandatud kutse-, ameti- või eriharidus (lõpetatud tasemeõpe) küsitlusmomendil. Haridustaseme määrab kõrgeim formaalharidussüsteemis (kutseõppeasutuses või kõrgkoolis) lõpetatud tasemeõpe, lõpetamata jäänud tasemeõpe haridustaset ei tõsta. Üldhariduskeskkooli lõpetanud isik, kes sai üldhariduskoolist peale keskhariduse ka eriala või kutse, liigitatakse koodi 9993 alla („Ei oma kutse-, ameti- ega eriharidust“). Ka ei anna kutse-, ameti- ega eriharidust kursuste läbimine mitteformaalses õppes (tunnistusel on märgitud kursuse läbimine, kuid mitte kutse või eriala omandamine). Välisriigis kutse-, ameti- või erihariduse omandanud isikute haridustase tuleb määrata nii nagu Eestis omandatud haridustasemedki.

9993 Ei oma kutse-, ameti- ega erialaharidust – isik ei ole omandanud kutse- ega eriharidust. Isik on lõpetanud (üldharidusliku) keskkooli, kus lisaks keskharidusele on saanud erialatunnistuse või kutse-diplomi. Üldhariduskoolis läbitud eelkutseõpe ehk kutse-, ameti- ega erihariduskursuste läbimine kutseharidust ei anna (tunnistusel on märgitud kursuse läbimine, kuid mitte kutse või eriala omandamine).

25B Kutseharidus (ilma keskhariduseta) – isik on saanud kutsekoolist tunnistuse kutse omandamise kohta, kuid ei ole omandanud sellega koos keskharidust. Siin ei ole silmas peetud kutse omandamist keskeriõppeasutuses või tehnikumis (tehnikumi, kommertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu keskerihariduse õppeasutuse lõpetanud isikud märgivad selle YE3 – 35_55 alla). Ka üldhariduskoolis eelkutseõppes osalemine kutseharidust ei anna.

Siia alla liigituvad järgmised koolid.

Kutsekoolid aastast 1945: aianduskoolid, ehituskoolid, kaevanduskoolid, karjatalitajate koolid, karja kontrollassistendite koolid, kodumajapidamiskoolid, põllumajanduse mehhaniseerimise koolid, põllunduskoolid, raudteekoolid, vabrikukoolid, tööstuskoolid (õppeaeg 1–2 aastat), mille sisseastumistingimus oli üldhariduskooli 4.–6. klassi või 7-klassilise kooli lõpetamine.

Kutsekoolid alates aastast 1962 (õppeaeg 1–3 aastat), mille sisseastumistingimus oli 8-klassilise kooli või 9-klassilise põhikooli lõpetamine. Siia kuuluvad järgmised koolid:

- linnakutsekoolid;
- maakutsekoolid;
- ametikoolid (Kuressaare Ametikool on andnud nii kutseharidust, kutsekeskharidust kui ka keskeriharidust);
- ehituskoolid (Tallinna Ehituskool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Tallinna Kopli Ehituskool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Tartu Ehitus- ja Kergetööstuskool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust);
- kaubanduskoolid (Narva Kaubanduskool, Tallinna Juhkentali Kaubanduskool, Tallinna Kaubandus- ja Kulinaariakool);
- kergetööstuskoolid (Narva Kergetööstuskool on andnud nii kutseharidust, kutsekeskharidust kui ka keskeriharidust, Tallinna Kergetööstuskool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Sindi Kergetööstuskool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust);
- kutsekoolid (Kohtla-Järve Kutsekool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Tallinna Kutsekool nr 5 on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Rummu Erikutsekool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Sillamäe Kutsekool on andnud nii
- kutseharidust, kutsekeskharidust kui ka keskeriharidust, Valga Kutsekool on andnud kutseharidust, Viljandi Kutsekool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust);
- majanduskoolid (Pärnu Kodumajanduskool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Tallinna Majanduskool on andnud nii kutseharidust, kutsekeskharidust kui ka keskeriharidust);
- mehaanikakoolid (Tallinna Mehaanikakool on andnud kutseharidust, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust);

- põllutöökoolid (Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökool on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust);
- õppekeskused (Rapla Õppekeskus on andnud kutseharidust, Saaremaa Kutseõppekeskus on andnud kutseharidust, Tartu Õppekeskus on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Viljandi Õppekeskus on andnud kutseharidust, Väike-Maarja Õppekeskus on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust, Valga Kutseõppekeskus on andnud nii kutseharidust kui ka kutsekeskharidust).

35_45 Kutsekeskharidus (sh kutseharidus keskhariduse baasil) – isik on lõpetanud kutseõppe keskhariduse baasil (sisseastumisinõudeks keskharidus) või kutsekeskhariduse õppekava (saanud koos keskhariduse tunnistusega ka kutse). Üldhariduskoolis läbitud eelkutseõpe kutseharidust ei anna.

Siia alla liigituvad järgmised koolid:

Kutsekeskkoolid aastast 1967 (õppeaeg 3–4 aastat), mille sisseastumistingimus oli omandatud põhiharidus või keskkooli/gümnaasiumi õppekavaga ühitatud kutseõpe.

35_55 Keskeri- või tehnikumiharidus – isik on lõpetanud tehnikumi, kommertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi. Keskeri- või tehnikumihariduse õppekavadele toimus vastuvõtt kuni aastani 1999.

Siia alla liigituvad järgmised koolid:

Tehnikakoolid (õppeaeg 1–2 aastat), mille sisseastumistingimus oli keskharidus, sealhulgas keskharidusel põhinev kutseõpe kutsekoolides.

Tehnikumid on kõik tegutsenud ja seda nimetust kandnud keskastme õppeasutused: poli-, tööstus-, majandus-, sovhoos-, põllumajandustehnikumid jt.

5K8 Kõrgharidus – rakenduskõrgharidus, diplomiõpe, bakalaureus või magister, st isik on lõpetanud kõrgema õppeasutuse või muu õppeasutuse rakenduskõrghariduse taseme õppekava järgi või diplomiõppe või bakalaureuse- või magistriõppe. Nimetatud tasemeid pole võimalik saada rahvaülikooli vms kooli lõpetamise järel.

YE4. Kõrgharidus jaguneb järgnevalt:

6602 Rakenduskõrgharidus, diplomiõpe (sh kutsekõrgharidus) – lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi, vaid kõrgharidust tõendav diplom (lõpetamine võimalik alates 2000. aastast). Isik on lõpetanud (rakendus) kõrgkooli, kutseõppeasutuse või muu õppeasutuse kutsekõrghariduse õppekava järgi. Kutsekõrgharidust ei saa enam omandada alates 2008. aastast.

6604 Bakalaureus – isikul on bakalaureusekraadi tõendav diplom (sai lõpetada alates 1992. aastast), st ta on lõpetanud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrgharidustaseme õppekava.

7603 Kõrgharidus enne 1992. aastat kehtinud õppekava järgi – isikul on kõrgharidust tõendav diplom (enne 1992. aastat), st ta on lõpetanud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrgharidustaseme õppekava. Kui isik on omandanud kõrghariduse enne 1992. aastat välismaal, tuleb märkida haridustase, mille isik välismaal omandas, mitte „enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus“.

7601B Magister (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe, internatuur ja aastane õpetajakoolitus, residentuur) – isikule on antud magistrikraad. Siia kuuluvad ka residentuuri või internatuuri lõpetanud isikud, pärast bakalaureuseõpet üheaastase õpetajakoolituse lõpetanud ja integreeritud õppe lõpetanud isikud (integreeritud õppe lõpetamine on võimalik alates 2002. aastast).

8603 Doktor (sh varasem teaduste kandidaat) – isikule on antud doktorikraad. Siia kuuluvad ka Nõukogude Liidu haridussüsteemis teaduste kandidaadi ja teaduste doktori kraadi omandanud isikud.

YE4A. Bakalaureusekraadi korral on oluline vahet teha, kas õpiti 3- või 4-aastase õppekava alusel.

YE5–YE7. Kooli lõpetamise aasta ja eriala on olulised tausttunnused. Lõpetatud kooli täpne nimi, eriala ja lõpetamise aasta on olulised ka selleks, et hinnata haridusküsimuste kvaliteeti. Kahtluse korral on võimalik kooli nime, eriala ja lõpetamisaasta järgi kontrollida, kas sellises koolis ja nimetatud aastal oli võimalik lõpetada märgitud haridustase ja eriala. Kui isikul on mitmekordne kõrgharidus või keskeri- või kutseharidus (sama tase omandatud mitu korda ning ühtlasi kõrgeim haridustase), tuleb märkida viimasena omandatud (värskeim) eriala ja omandamise aasta.

YE8. Oluline on eristada kutseõpet selle järgi, mis oli antud eriala baashariduse nõue, st minimaalne haridustase, mis pidi olema olema, et inimene saaks vastavale õppekavale kandideerida. Näiteks kui inimesel on põhiharidus, aga ta astus sisse kutseõppekavale, kuhu oleks saanud ka ilma põhihariduseta, siis tuleb siin valida vastusevariant „Haridustaseme nõuet ei olnud“.

YE9. Peale baasharidusnõude on kutsehariduse taseme määramisel oluline, millise üldharidustaseme isik koos kutsega omandas.

9992 Ainult kutseharidus – isik on saanud ainult kutsehariduse, ilma et oleks sealsamas omandanud põhi- või keskhariduse. Kutseharidusena ei arvestata täiendus- ega ümberõpet, väljaõpet töökohal ega huviharidust (sh keelekursused või rahvaulikoolid), millega ei kaasne kutsetunnistust.

25A Kutseharidus koos põhiharidusega – isik on koos kutseharidusega omandanud sama õppekava raames põhihariduse. Siia alla ei kuulu juhud, kui isik on lõpetanud põhihariduseta noortele mõeldud eelkutseõppe, kus ta on saanud põhihariduse üldhariduskoolist ja läbinud eelkutseõppe kutseõpet andvas koolis. Sel juhul tuleb märkida, et on omandanud põhihariduse üldhariduskoolis, kuid kutseharidust tal ei ole. Selline tase on võimalik omandada näiteks Järvamaa kutsehariduskeskuses (endises Põltsamaa ametikoolis) või Vana-Vigala tehnika- ja teeninduskoolis.

35A Kutseharidus koos keskharidusega – isik on koos kutseharidusega omandanud sama õppekava raames keskhariduse (näiteks kutsekeskkoolis keskharidust tõendava tunnistuse ja kutsetunnistuse saanud isik). Siia ei kuulu üldharidusliku keskkooli lõpetanu, kes sai üldhariduskoolist peale keskhariduse ka kutse.

YE10. Oluline on eristada kutsekeskhariduse ja keskeri- või tehnikumihariduse õpet selle järgi, mis oli kõnealuse eriala baasharidusnõue. Kui eriala oli võimalik omandama asuda nii põhi- kui ka keskhariduse baasil, tuleb valida see haridustase, mis oli antud õppekava sisseastumise nõudeks. Näiteks kui inimesel on keskharidus ja ta asus õppima erialal, mida sai omandada nii põhihariduse kui ka keskhariduse baasil, ning tema astus sisse õppekavale, kuhu sai põhihariduse baasil, siis tuleb siin valida vastusevariant „Põhiharidus“.

Eesti tööjõu-uuringu põhjal kõrgeima haridustaseme avaldamine statistikaameti andmebaasis

Tabel 3. Haridustase ISCED-A järgi

ISCED 0–2	Põhiharidus (I taseme haridus) või madalam
ISCED 0–1	algharidus, praegune põhikooli 6 klassi
ISCED 2	põhiharidus
ISCED 1–2	põhihariduse nõudeta kutseharidus, kutseharidus põhihariduse baasil
ISCED 3–4	Keskharidus (II taseme haridus)
ISCED 3	üldkeskharidus
ISCED 3	kutsekeskharidus
ISCED 4	kutseharidus keskhariduse baasil
ISCED 5–8	Kõrgharidus (III taseme haridus)
ISCED 5	keskeriharidus keskhariduse baasil
ISCED 6–8	bakalaureuse-, magistri- ja doktorikraad
ISCED 6	bakalaureus
ISCED 7–8	magister, doktor

Haridustasemete hierarhilises järjestuses on ISCED 2 ja ISCED 3 haridustasemel olemas nii üld- kui ka kutsehariduse õppesuund. Kui isik on omandanud nii põhihariduse (ISCED-A 24) kui ka kutsehariduse põhihariduse baasil (ISCED-A 25), läheb kõrgeima haridusena arvesse kutset andev haridus (ISCED-A 25). Kui isikul on omandatud nii üldkeskharidus (ISCED-A 34) kui ka kutsekeskharidus (ISCED-A 35), läheb kõrgeima haridusena arvesse kutset andev haridus (ISCED-A 35). See loogika kehtib ka rahvastikustatistikas.

5.2.2 Küsimused omandamisel oleva hariduse kohta

Selles alapeatükis on esitatud Eesti tööjõu-uuringu 2026 näitel küsimused omandamisel oleva hariduse kohta.

Esitamistingimus	Küsimuse kood	Küsimus	Vastuse kood	Vastusevariandid
Näita OSA J, kui vanus on 15–74	OSA J	ÕPINGUD Järgnevad küsimused praeguste õpingute kohta		
Vanus 15–74	YE11	Kas Te, /Y0/, õpite praegu üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis?	1	Jah
			2	Ei
YE11=2	J02A	Kas olete koolivaheajal või õppepuhkusel, mille lõppedes kavatsete õpinguid jätkata? NB! Koolivaheajal olimateks loetakse ka edasiõppimise kavatsusega koolilõpetajad, isegi kui lõplikku vastust kooli vastuvõtmise kohta veel ei ole	1	Jah
			2	Ei
J02A=2	J02B	Kas lõpetasite või katkestasite õpingud üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis viimase nelja nädala (/kuvada viimase nelja nädala ajavahemik/) jooksul?	1	Jah
			2	Ei
Näita, kui J02B=2, küsitakse iga kahe aasta tagant (st 2022, 2024, 2026 jne)	J02C	Kas lõpetasite või katkestasite õpingud üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis viimase kaheteistkümne kuu (/kuvada viimase 12 kuu ajavahemik/) jooksul?	1	Jah
			2	Ei
Näita, kui YE11=1 või J02A=1 või J02C=1 või J02B=1 (kui YE11=1 või J02A=1, siis esimene sõnastus; kui J02B=1 või J02C=1, siis teine sõnastus)	YE110	Kas Te, /Y0/, õpite Eestis või välismaal? VÕI Kas Te, /Y0/, õppisite Eestis või välismaal?	917	Eestis
			918	Välismaal
Näita, kui YE110=918 ja J02C=1 (kui YE11=1 või J02A=1, siis esimene sõnastus; kui J02B=1 või J02C=1, siis teine sõnastus)	YE12V	Milline on Teie praegu välisriigis omandatav haridustase? VÕI Milline oli Teie välisriigis omandatav haridustase?	100	Põhiharidus (põhikooli 1.–6. klass)
			244	Põhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)
			344	Üldkeskharidus (gümnaasiumi 10.–12. klass)
			9998	Kutseharidus või kutsekeskharidus
			6601	Rakenduskõrgharidus

Esitamistingimus	Küsimuse kood	Küsimus	Vastuse kood	Vastusevariandid
			6604	Bakalaureus
			7601B	Magister (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe, internatuur ja aastane õpetajakoolitus, residentuur)
			8602B	Doktor
YE110=918 ja YE12V <>100, 244, 344	YE13V	Mis on selle kooli täielik nimi?		
YE110=918 ja (YE12V<>100, 244, 344); (kui J02B=1, siis esimene sõnastus; kui YE11=1 või J02A=1, siis teine sõnastus)	YE14V	Millisel erialal õppisite? VÕI Millisel erialal õpite?		
YE110=918 ja YE12V=9998	YE15V	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel?	9991	Haridustaseme nõuet ei olnud
			2441	Põhiharidus
			3	Keskharidus
YE110=918 ja YE15V=2441 (kui J02B=1, siis esimene sõnastus; kui YE11=1 või J02A=1, siis teine sõnastus)	YE16V	Kas omandatav haridus oli / oleks olnud ainult kutseharidus või saite / oleksite saanud koos sellega ka keskhariduse? VÕI Kas omandatav haridus on ainult kutseharidus või saate koos sellega ka keskhariduse?	9992	Ainult kutseharidus
			35A	Kutseharidus koos keskharidusega

Kui isik vastab, et õpib praegu Eestis, siis rohkem temalt õppimise kohta ei küsita ja täpsem info võetakse Eesti hariduse infosüsteemist (EHIS).

Isiku-uuringute jaoks teeb haridus- ja teadusministeerium statistikaametile kord kvartalis väljavõtte EHIS-est. Iga väljavõtte kajastab andmeid üld-, kutse- ja kõrghariduse taseme õppimiste, lõpetamiste ja katkestamiste kohta.

Täpsemad juhised küsimustiku täitmiseks

YE11. Fikseerida on vaja vaid üld-, kutse-, eri- ja ametihariduse omandamine formaalharidussüsteemis, st õpingud üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis. Arvesse tulevad õpingud nii statsionaarses (päevases) kui ka mittestatsionaarses (sessioon)õppes (nii täis- kui ka osakoormusega), sealhulgas juhul, kui õpingutes on vaheaeg, kuid formaalne side õppeasutusega on säilinud (nt akadeemiline puhkus).

J02A. Küsimuse eesmärk on küsitleda nii koolivaheajal olijaid, õppepuhkusel / akadeemilisel puhkusel viibijad kui ka edasiõppimiskavatsusega koolilõpetajaid. Pole oluline, kas küsitletav kavatseb õpinguid jätkata samas koolis,

mõnes teises koolis või järgmisel haridustasemel (näiteks pärast gümnaasiumi lõppu kõrgkoolis). NB! Vastus on jaatav juhul, kui küsitletav ise on kindel, et jätkab õpinguid. Lõplikku vastust tema kooli vastuvõtmise kohta ei pruugi veel olla.

Kui koolivaheajale jäämisest on möödas üle nelja nädala (uuringunädal kaasa arvatud), siis esitatakse järgmised küsimused selle kohta, kuhu kavatsetakse edasi õppima asuda. Kui koolivaheajale jäämisest on möödas neli nädalat või vähem, küsitakse õpingute kohta enne koolivaheaega.

J02B. Uuringus käsitletakse õppijatena ka neid, kes ei õpi ega kavatse õpinguid jätkata, kuid on õpingud lõpetanud või katkestanud viimase nelja nädala jooksul. Sel juhul esitatakse järgmised küsimused lõpetatud või katkestatud õpingute kohta.

YE110. Küsimusega soovitakse välja selgitada vastajad, kes omandavad küsitluse ajal formaalharidust, st põhi-, kesk-, kutse- või kõrgharidust Eestis või välismaal.

YE12V–YE16V Omandamisel oleva hariduse kohta küsitakse alates 2017. aastast ainult neilt, kes omandavad haridust välismaal. Küsitluse ajal Eestis õppijate andmed võetakse Eesti hariduse infosüsteemist (EHIS).

YE12V. Küsimus esitatakse neile, kes õpivad küsitluse toimumise ajal välismaal. Küsimusega määratakse õpingute tase. Arvesse tulevad õpingud nii päeva- ja õhtuõppes kui ka kaugõppes (nii täis- kui ka osakoormusega õppes), sealhulgas ka juhul, kui õpingutes on vaheaeg, kuid formaalne side õppeasutusega on säilinud (nt akadeemiline puhkus).

100 Põhiharidus (põhikooli 1.–6. klass). Isik õpib üldhariduskooli (koolieelse lasteasutuse juures asuva kooli, algkooli, põhikooli, keskkooli, gümnaasiumi jm kooli) 1.–6. klassis.

244 Põhiharidus (põhikooli 7.–9. klass). Isik õpib üldhariduskooli 7.–9. klassis.

344 Üldkeskharidus (gümnaasiumi 10.–12. klass). Isik õpib üldhariduskooli 10.–12. klassis.

9998 Kutseharidus või kutsekeskharidus. Isik õpib kutseõppeasutuses, kuid ei omanda seal sama õppekava raames keskharidust, või isik omandab kutsekeskharidust või õpib kutseõppes keskhariduse baasil. Oluline on, et õppeasutus kuuluks riiklikult reguleeritud haridussüsteemi, st kutse omandamise dokument on riiklikult tunnustatud. Arvesse lähevad ka õpilased, kes õpivad kutseõppes, mis on mõeldud koolikohustusliku ea ületanud põhihariduseta isikutele või erivajadustega noortele, samuti need, kes õpivad kutseõppes põhihariduse baasil.

6601 Rakenduskõrgharidus. Isik õpib kõrgema õppeasutuse või muu õppeasutuse rakenduskõrghariduse taseme õppekava järgi (lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi), kus nõutav haridustase sisseastumisel on keskharidus.

6604 Bakalaureus. Isik õpib kõrgkoolis bakalaureuseõppes.

7601B Magister (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe, internatuur ja aastane õpetajakoolitus, residentuur). Isik õpib kõrgkoolis magistriõppes või on pärast kõrgkooli lõpetamist internatuuris või residentuuris (arstiteaduse erialadel) või õpib bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekava järgi õpetajakoolituse, arhitektuuri ja ehituse ning veterinaaria ja meditsiini erialal, kus bakalaureuseõppe lõpetamist tõendavat haridusdokumenti ei saada ja üliõpilased lõpetavad magistrikraadi või sellega võrdsustatud dokumendiga.

8602B Doktor. Isik õpib kõrgkoolis doktoriõppes.

YE15V. Küsimus esitatakse neile, kes õpivad küsitluse toimumise ajal välismaal. Oluline on eristada kutseõpet selle järgi, mis oli kõnealuses õppeasutuses baasharidusnõue.

9991 Haridustaseme nõuet ei olnud. Siia liigituvad need, kes õpivad erivajadusega või põhihariduseta noortele mõeldud kutseõppes (nt kes õpivad koolikohustusliku ea ületanud, põhihariduseta isikutele mõeldud kutseõppes).

2441 Põhiharidus. Isik on lõpetanud vähemalt 8 klassi üldhariduskoolis aastail 1962–1989; põhikooli või vähemalt 9 klassi üldhariduskoolis 1990. aastal või hiljem.

3 Keskhariidus. Isik on lõpetanud kümne-, üheteistkümne- või kaheteistkümneklassilise keskkooli, gümnaasiumi või saanud keskhariiduse puudega laste koolis või kinnises erikoolis. Siia kuuluvad ka need, kes on kutseõppes omandanud keskhariiduse koos kutsega või keskerihariiduse põhihariiduse baasil.

YE16V. Küsimus esitatakse neile, kes õpivad küsitluse toimumise ajal välismaal. Kutsehariiduse omandamise korral on oluline teada, kas koos kutsega omandatakse ka keskhariidust.

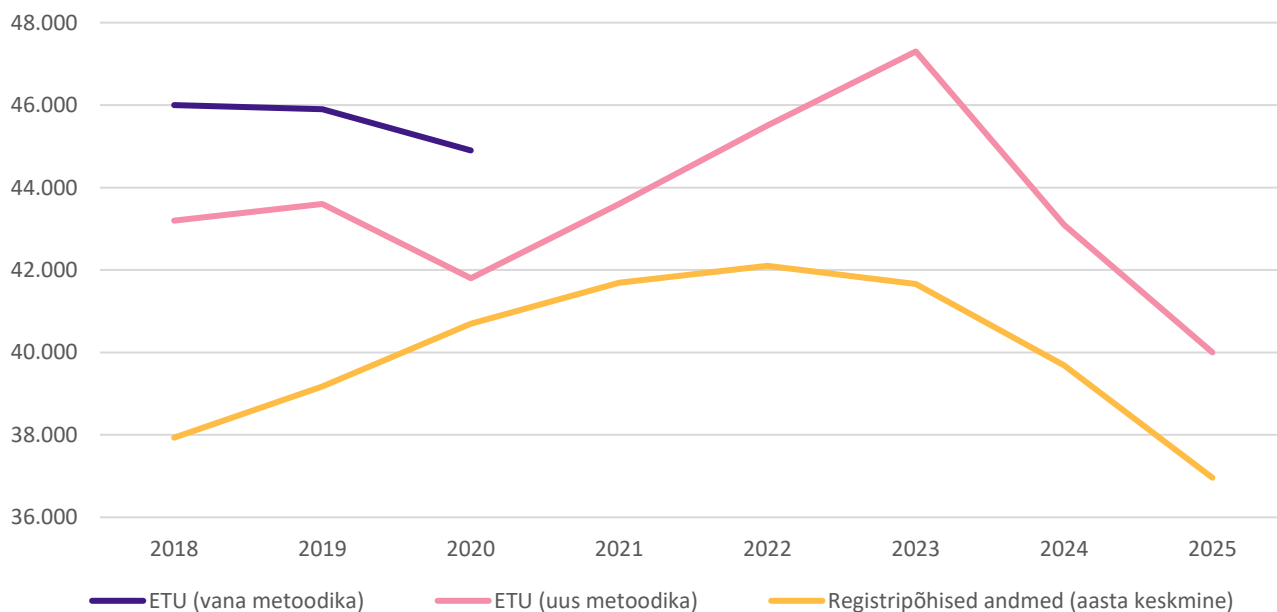
9992 Ainult kutsehariidus. Isikud, kes õpivad kutseõppes põhihariiduse baasil.

35A Kutsehariidus koos keskhariidusega. Isikud, kes omandavad kutsekeskhariidust (põhihariiduse baasil).

5.3. Olulistest muudatustest

- Alates 2021. aastast on Eesti tööjõu-uuringus kasutusel täpsustatud kaalumismetoodika (lisainfo: <https://www.stat.ee/et/eesti-toojou-uuringu-metoodika-muudatused>), millega võetakse kaalude arvutamisel arvesse ka haridustaset. Selle tulemusel kattuvad uuringust saadavad haridusnäitajad registripõhiste andmetega senisest rohkem. Metoodikamuudatuse mõju kõrghariidusega 30–34 a rahvastiku näitel on näidatud joonisel 3.
- Kuni aastani 2020 (k.a) arvestati kõigis isiku-uuringutes residentuuri läbinud arstid võrdseks doktorikraadi omanikega. Alates 2021. aastast arvestatakse residentuuri läbinud arstid magistritaseme omandanutega samale, ISCED-A 7 haridustasemele.

Joonis 3. Kõrghariidusega 30–34-aastaste inimeste arv Eesti tööjõu-uuringu (vana ja uue kaalumismeetodi hinnangud) ja registripõhiste demograafiliste andmete alusel

6. Rahvusvaheline haridusstatistika

Statistikaamet on kohustatud esitama haridusstatistikat Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni statistikainstituudile (UNESCO-UIS), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonile (OECD) ning Euroopa Liidu statistikaametile (Eurostat). Vähendamaks riikide koormust, koguvad need organisatsioonid andmeid ühiselt, ühtse metoodika alusel, et tagada riigi haridussüsteemi peamiste aspektide rahvusvaheline võrreldavus. Lühidalt nimetatakse seda UOE (UNESCO-OECD-EUROSTAT) andmekogumiseks. Statistika esitamise aluseks on Euroopa Komisjoni 2013. aasta 23. septembri määrus nr 912/2013.

6.1. UOE andmekogumine

Andmeid esitatakse igal aastal kõigis valdkondades: õppijad (ENRL), esmakordsed sisseastujad (ENTR), lõpetajad (GRAD), haridustöötajad (PERS), hariduskulutused (FIN), klasside suurus (CLASS), võõrkeeleõpe (LANG) ja ainepunktide omandamisega seotud õpiränne (CREDMOB). Sulgudes on vastavate andmefailide ingliskeelsed lühendid, mida andmeedastuses kasutatakse.

Finantsstatistika esitatakse kalendriaasta kohta, muu statistika õppeaasta kohta. Kasutusel on ka lisatabelid (*ad hoc* moodulid), millega kogutakse spetsiifilisemaid andmeid valitud teemadel. Erimooduli teemad on valdavalt aastati erinevad. Andmeedastuses lähtutakse NUTS2 klassifikaatorist, mistõttu Eesti esitab andmed kogu riigi kohta. ENRL-, ENTR-, PERS-, CLASS- ja LANG-statistika tähtaeg on 30. september ning GRAD-, CREDMOB- ja FIN-statistika tähtaeg 30. november.

6.1.1. UOE andmete esitamine

Andmekogumise metoodikast on antud ülevaade [UOE manuaalis](#). Metoodikat täpsustavad andmekogumisel kasutatavad iga-aastased andmekogumistabelid ja tõlgendamisel saab toetuda ka rahvusvaheliste töörühmade materjalidele. UOE andmekogumises osalevad riigid peavad kord aastas kvaliteediaruandes dokumenteerima, kas võrreldes eelmise aruandeaastaga on toimunud olulisi muutusi haridussüsteemis, andmete katvuses või metoodikas. Lisaks esitatakse UOE-le igal aastal tabel Eestis toimuvate õpete ja nende kodeeringutega ISCED-i süsteemis (ISCMAP). ISCMAP- ja kvaliteediaruande tähtaeg on 30. jaanuar.

Eesti haridusstatistika aluseks on peamiselt Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmed 10. novembri seisuga. Finantsandmed saadakse riiklikust saldoandmikust ja küsimustikest. Esmakordsete sisseastujate ja esmakordsete lõpetajate leidmiseks kasutatakse ka statistikaameti rahvastiku statistilise registri andmeid kõrgeima haridustaseme kohta.

Andmed edastatakse üle-eelmise õppeaasta kohta. Näiteks 30. septembril 2025 saadeti andmed 2023/2024. õppeaasta kohta. UOE väljundtabelites ja riiklikes andmetabelites (statistikaameti andmebaas, HaridusSilm) viidatakse õppeaastale erinevalt. UOE tabelites läheb õppeaasta arvesse kevadsemestri aastaarvu, riiklikus statistikas sügissemestri aastaarvu järgi. Näiteks 2023/2024. õppeaastal õppija on UOE tabelites kajastatud 2024. aasta, ent riiklikus statistikas 2023. aasta all. Lõpetajate kajastamisel erinevust ei ole.

UOE-le edastatav haridusstatistika jõuab [Eurostati](#), [OECD](#) ja [UNESCO](#) andmebaasi. Lisaks ilmub kord aastas OECD koordineeritav väga põhjalik haridusnäitajate kogumik „[Education at a Glance](#)“.

6.1.2. UOE andmekogumise ulatus

UOE andmekogumine hõlmab kogu riigi territooriumil antavat formaalharidust (vt lisa 1). Eestis esitatakse andmed lasteaeade, põhikoolide, gümnaasiumide, kutsekoolide ja kõrgkoolide, sh erivajadusega laste koolide ja täiskasvanute gümnaasiumide kohta. Andmetes kajastatakse järgmist:

- kõik formaalhariduse õppekavad, olenemata õppeasutuste omandivormist või rahastamisest;
- nii täis- kui ka osakoormusega õpe;

koolipõhiste õppekavadele lisaks ka kombineeritud kooli- ja tööpõhised õppekavad, kui koolipõhine komponent on vähemalt 10% õppetööst.

6.2. UOE andmekogumise üldpõhimõtted

6.2.1. Isikupõhine arvestus (*head count*)

UOE statistikas on andmekogumise statistiline üksus õpilane, mitte õpisündmus. Põhjuseks on asjaolu, et õpilaste arvu kasutatakse osalusmäärade hindamiseks (võrdluses rahvaarvudega) ja õpilaskonnast läbilõike andmiseks. Sama printsiip kehtib haridustöötajate puhul. Seega tohib iga õpilast ja haridustöötajat UOE tabelites loendada vaid üks kord. Isikupõhise arvestuse tõttu võib UOE andmetabelites olla inimeste arv komakohaga. ENRL-, ENTR- ja GRAD-tabelites on isikupõhine loendus kasutusel alates 2016/2017. õppeaastast. 2025/26. õppeaastal oli Eestis veidi üle 500 vähemalt kahel õppekaval õppivat õpilast. PERS-tabelites rakendatakse isikupõhist loendust alates 2014/2015. õppeaastast.

6.2.2. Vanuse määramine

UOE juhendi kohaselt esitatakse vanused vastava õppeaasta 1. jaanuari seisuga. Siinkohal on oluline täpsustada, et peetakse silmas aastavahetuse hetke. Ka rahvastikuandmed, mida mitmesuguste suhtarvude leidmiseks kasutatakse, on sama kuupäeva seisuga. Vanuse saab kõige lihtsamini arvutada, kui vastava õppeaasta alguse aastaarvust lahutada õpilase sünniaasta. Eestis on olemas kõigi EHIS-esse kantud isikute sünniajad. Seetõttu saab vanuse alati välja arvutada ega pea ühelgi juhul kasutama märget „Vanus teadmata“. Enne 2012/2013. õppeaastat esitati vanus 1. septembri seisuga.

6.2.3. Õppeasutuse omandivorm

Õppeasutuse omandivorm on UOE tabelites väga oluline muutuja. UOE tabelites liigitatakse õppeasutused riiklikeks (*public institutions*) või eraõppeasutusteks (*private institutions*). Liik oleneb sellest, kas õppeasutust kontrollib riiklik asutus või eraüksus. Kui asutusel on oma tegevuse üle täielik kontroll, annab see õiguse määrata asutusele juhid ja otsustada asutuse tegevuse üle. See kehtib tavaliselt ka asutuse avamise või sulgemise otsuse tegemisel.

Riikliku asutusega on tegemist, kui seda kontrollib ja juhib:

- otseselt riiklik õppeasutus või organ;
- valitsusasutus ise või juhtorgani (nõukogu, komitee jne) kaudu ja enamiku juhtorgani liikmeid on määranud riigiasutus või on avalikult valitud.

Eraõppeasutusega on tegemist, kui:

- seda kontrollib ja juhib valitsusväline organisatsioon (nt kirik, ametiühing või äriettevõte);
- selle juhatus koosneb peamiselt eraasutuse valitud liikmetest.

Eraõppeasutused jagatakse omakorda valitsusest sõltuvateks (*government dependent private*) ja sõltumatuteks (*independent private*) eraõppeasutusteks:

- valitsusest sõltuv eraõppeasutus on UOE juhendi järgi asutus, mis saab valitsusasutuselt vähemalt 50% oma rahastusest või mille õpetavale personalile maksab palka valitsusasutus (otse või valitsuse kaudu);
- sõltumatu eraõppeasutus on asutus, mis saab valitsusasutustelt alla 50% oma rahastusest ja mille õpetav personal ei saa palka valitsusasutuselt.

Tabel 4. Õppeasutuste jaotus

	Riiklikud õppeasutused	Valitsusest sõltuvad eraõppeasutused	Sõltumatud eraõppeasutused
Alusharidus	Munitsipaallasteaiad	Eraomandis lasteaiad	
Üldharidus	Riigi ja KOV-i omanduses olevad üldhariduskoolid	Eraomandis olevad üldhariduskoolid ja Euroopa koolid	
Kutseharidus	Riigi ja KOV-i omanduses olevad kutsekoolid, riigi omanduses olevad rakenduskõrgkoolid		Eraomandis olevad kutsekoolid
Kõrgharidus	Avalik-õiguslikud ülikoolid, riigi omanduses olevad rakenduskõrgkoolid		Eraomandis olevad ülikoolid ja rakenduskõrgkoolid

Kõik eraomandis olevad lasteaiad ja üldhariduskoolid arvestati enne 2015/2016. õppeaastat sõltumatuteks eraõppeasutusteks, kuid kuna nende riikliku rahastuse osatähtsus oli piisavalt suur, liigitati enamik neist ümber valitsusest sõltuvateks. Mõned üksikud sõltumatud eralasteaiad ja eraüldhariduskoolid on endiselt olemas, kuid alates 2021. aastast kajastatakse kõik sellised koolid ja lasteaiad koos valitsusest sõltuvate koolidega.

Eraomandis olevaid kutsekoole on väga vähe. Andmekaitse eesmärgil käsitletakse neid sõltumatute eraõppeasutuste kategoorias ühtse rühmana. Mõnel juhul ka riiklike õppeasutuste hulgas.

Avalik-õiguslikud ülikoolid on kontrolliaspekti silmas pidades alates 2015/2016. õppeaastast klassifitseeritud riiklikeks õppeasutusteks (enne: valitsusest sõltuvad eraõppeasutused). Sellel muudatusel oli suur mõju, sest avalik-õiguslikud ülikoolid on Eestis väga suure õpilaskonnaga ja nende koolide liigi muutmine tekitas mõnes aegreas järske muutusi.

Viimane erakoolide omandivormide analüüs on tehtud 2026. aastal, järgmine valmib 2031. aastal. Omandivormide jaotust muudetakse, kui on näha märkimisväärset muutust. Muul juhul hoitakse aegrea huvides võimalikult palju olemasolevat jaotust.

6.24. Õppe- ja töökoormuse arvestus

UOE statistikas kogutakse andmeid ka õppe- ja töökoormuse kohta. Eristatakse täis- (*full-time*) ja osakoormust (*part-time*). Täiskoormusega õpilase õppekoormus on vähemalt 75% tavapärasest täiskoormusega õppes. Täiskoormusega haridustöötaja tööaeg on vähemalt 90% haridustöötajate kohustuslikust tööajast. UOE tabelitega soovitakse teada saada ka isikute arvu täistööaja ekvivalentidena (*full-time equivalent* ehk FTE). Õpilaste arvu täisajaekvivalendi leidmiseks korrutatakse osakoormusega õpilaste arv statistikaameti ning haridus- ja teadusministeeriumi kokkulepitud koefitsiendiga 0,7 (erandina ISCED 4 kutseõppes 0,52). Täisajaekvivalendi kasutamise eesmärk on väljendada õppekoormust ja töötunde ühes standardühikus, mis omakorda võimaldab riikide statistikat omavahel paremini võrrelda.

Eestis on kõik alushariduse omandajad täiskoormusega õppijad. Osakoormusega üldhariduse omandajad on õpilased, kelle õppevorm on eksternõpe, mittetatsionaarne õpe või üksikute õppeainete omandamine mittetatsionaarses õppes. Kutsehariduses on alates 2013. aastast järjest vähem osakoormusega õpilasi, sest alates 1. septembrist 2013 vastu võetud õpilastele õppekoormust ei määrata. Kõrghariduses on nii täis- kui ka osakoormusega üliõpilasi. Eksterne üliõpilaste hulgas ei kajastata, v.a juhul, kui nad lõpetavad.

6.2.5. Rahvusvaheline üliõpilasränne

Üliõpilaste rahvusvaheline liikumine ehk õpiränne (*mobility, learning mobility, student mobility*) jaguneb kaheks:

- kraadiõppega seotud õpiränne (*degree mobility*). See on õppeperiood, mille käigus üliõpilane omandab kogu kraadi välisriigi haridusasutuses;
- ainepunktide omandamisega seotud õpiränne (*credit mobility*). Piiratud kestusega õppe- või praktikaperiood, mille üliõpilane veedab käsilolevate õpingute raames välismaal. Pärast õpirändeetappi naaseb üliõpilane õpingute jätkamiseks oma koduõppeasutusse. See õpiränne toimub üldjuhul mõne rahvusvahelise õpirändeprogrammi raames (nt Erasmus+).

Eestis loetakse välisüliõpilaseks (*degree mobile student*) Eesti kõrgkooli üliõpilane, kelle keskhariiduse omandamise riik, elukohamaa ja kodakondsus ei ole Eesti ning kel ei ole alalist elamisõigust ega pikaajalise elaniku elamisluba. Eestis kasutusel olev definitsioon on rangem kui Euroopa Komisjoni juhiste järgi ette nähtu. Euroopa Komisjoni 2013. aasta 23. septembri määrus nr 912/2013 näeb ette, et kodakondsusest olenemata määratletakse rahvusvahelised üliõpilased nende päritoluriigi järgi. Alates 2016. aastast tuleb päritoluriiki määratleda kui riiki, kus on väljastatud keskhariidust tõendav tunnistus. Päritoluriigi määramiseks kasutatakse Eestis keskhariiduse omandamise riigi tunnistust või selle puudumisel elukohamaa tunnistust ja vähestel juhtudel, kui muu on teadmata, ka kodakondsusriigi tunnistust. Eestis algas õppurite keskhariiduse omandamise riigi info kogumine EHIS-esse alates 2021. aastast. Välisüliõpilaseks olemise staatust ei muudeta õpingute jooksul. Eestis on välisüliõpilaste sekka arvatud ka Eesti kõrgkoolide üksikutes välisfiliaalides õppivad üliõpilased.

UOE esitatud statistika on üles ehitatud nii, et oleks võimalik kokku koguda võimalikult mitmekülgne info üliõpilaste õpirände kohta. Iga riik kajastab ENRL-, ENTR- ja GRAD-andmetes oma kõrgkoolidesse immatrikuleeritud üliõpilaste õpet, sh üliõpilaste arvu päritoluriikide kaupa. CREDMOB-tabelis aga esitatakse andmed kõigi oma riigi kõrgkoolide lõpetajate kohta, kes on mõnda aega välismaal õppinud. OECD ja Eurostati andmebaasis tõstetakse need andmed kokku rahvusvahelise õpirände koondpildiks.

6.2.6. Haridustasemete ja -valdkondade klassifitseerimine

Lähtutakse rahvusvahelistest ISCED-P ja ISCED-F-i kategooriatest (vt täpsemalt ptk-d 8 ja 9). Kuna neid ISCED-i klassifikatsioone uuendati 2010. aastate alguses märkimisväärselt, tehti ümber ka kõik UOE andme-edastustabelite põhjad. Eesti kasutab uusi UOE põhjasid alates 2012/2013. õppeaasta andmete edastusest.

Tabel 5. UOE andmekogumistabelid ja andmekategooriad

	ENRL	ENTR	GRAD	CREDMOB	CLASS	LANG	PERS	FIN
ISCED-P haridustase	0–8	1–8	2–8	6–8	1–2	1–3	0–8	0–8
Sugu	X	X	X	X			X	
Õppeasutuse omandivorm	X		X		X		X	X
Vanus	X	X	X			X	X	
ISCED-F-i haridusvaldkond	X	X	X					
Täis-/osakoormus	X						X	
Sihtriik/päritoluriik	X	X	X	X				
Välisüliõpilane	X	X	X	X				
Klass	X							
Ametikohad							X	
Rahastamisallikad								X
Kulude liik								X
Võõrkeel						X		
Võõrkeelte arv						X		

6.3. UOE andmete koostamine

6.3.1. Õppijad (*enrolled students*) – ENRL

ENRL-tabelitesse kogutakse info õppijate kohta kõigi ISCED-P tasemete ja mitmesuguste alamkategoriate kaupa (vanus, sugu, õppeasutuse omandivorm, õppekoormus, õppevaldkond, välisüliõpilaste päritoluriik, klass). Tabelites võivad ISCED-P tasemed olla eri täpsusastmega (ühekohalisest kolmekohaliseni). Andmed esitatakse ka üldhariduskooli klassikordajate (*repeaters*) kohta. Klassikordajad on õpilased, kes on astunud samasse klassi mitmendat korda. Kõrghariduses ei ole õppijate hulka arvatud eksterne ja residentuuris õppivaid arste.

Kuni 2025/2026. õppeaastani (k.a) kajastati Eesti ISCED 0 õppijaid ühe koondtasemena (ISCED 0), s.t ei eristatud 010 ja 020. Lastehoidudes käivad lapsed jäid arvestusest välja, kuna lapsehoiuteenus oli korraldatud väljaspool haridusvaldkonna haldusala. Alates 2026/2027. õppeaastast kajastatakse alusharidusstatistikas ka lastehoidudes toimuvat õpet, sest alusharidusseaduse jõustumisega 01.09.2025 muutus lastehoid nagu lasteaedki alusharidust pakkuvaks õppeasutuseks. ISCED 0 arvestusest jääb jätkuvalt välja sotsiaalteenusena osutatav lapsehoiuteenus, mis on mõeldud suure hooldus- ja abivajadusega lastele.

6.3.2. Esmakordsed sisseastujad (*new entrants*) – ENTR

Selles tabelis on andmed esmakordsete sisseastujate kohta haridustaseme, soo, vanuse, õppevaldkonna ja välisüliõpilaste päritoluriigi järgi. Esmakordne sisseastuja ISCED-P taseme õppesse (*new entrant to ISCED level*) on õpilane, kes ei ole varem sellele haridustasemele õppima asunud. Sisseastujad on kajastatud ISCED-P koodide eri täpsusastmega. Näiteks tasemel ISCED 3 on esmakordne sisseastuja see, kes pole varem gümnaasiumisse ega kutsehariduse ISCED 3 õppekavale õppima asunud. Tasemel ISCED 35 aga lähevad esmakordse sisseastujana arvesse ka need, kes on varem gümnaasiumis (ISCED 34) õppinud. Kõrghariduse puhul kogutakse esmakordsete sisseastujate andmeid nii eraldi bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe kohta kui ka kokku kogu kõrghariduse kohta.

Statistika esitamine kirjeldatud moel eeldab väga täpset isikupõhist õpisündmuste arvepidamist. Eestis on see tänu registriandmetele võimalik. Selle meetodikaga on andmeid esitatud alates 2016/2017. õppeaastast. Meetodikamuudatuse mõju oli suur, sest enne seda esitati andmeid kõigi sisseastujate kohta.

Üldhariduses on esmakordsed sisseastujad kõik õpilased, kes käivad 10. novembri seisuga 1., 7. või 10. klassis ja kelle hulgast on välja arvatud klassikordajad. Kutsehariduses ja kõrghariduses leitakse kõigepealt sisseastujad, kes on 10. novembri seisuga kirjas kooli õppijate nimekirjas ja on õpinguid alustanud pärast eelmise õppeaasta 10. novembrit. Et selekteerida esmakordsed sisseastujad, tuleb võtta arvesse ka varasemaid õpinguid. Selle kohta saadakse andmed EHIS-est (alates 2005/2006. õppeaastast) ja ka statistikaameti rahvastiku statistilisest registrist, kus on kirjas iga isiku kõrgeim omandatud haridustase (vt täpsemalt ptk 4).

6.3.3. Lõpetajad (*graduates*) – GRAD

GRAD-tabeliga kogutakse andmeid lõpetajate kohta soo, vanuse, haridustaseme, õppevaldkonna, õppeasutuse omandivormi ja välisüliõpilaste päritoluriigi järgi. Andmeid kogutakse ka esmakordsete lõpetajate kohta. Esmakordsete lõpetajatena lähevad arvesse ainult need, kes ei ole varem vastavat ISCED-P taset lõpetanud. Esmakordsete lõpetajate arv on seega tavaliselt väiksem kui lõpetajate koguarv. Eestis avaldati esmakordsete lõpetajate andmed esimest korda 2019. aastal ja aegrida algab õppeaastast 2015/2016.

Oluline on tähele panna, et GRAD-tabeli ulatus erineb ENRL- ja ENTR-tabelite omast. GRAD-tabelitesse kogutakse andmeid vaid nende lõpetajate kohta, kes lõpetavad õppekava, mis on ISCED-P jaotuses kodeeritud kui õppekava, mille omandamine tagab vastava ISCED-P taseme osalise või täieliku lõpetamise. Seetõttu jäävad Eestis GRAD-andmetest välja ISCED 251 ja ISCED 351 lõpetajad (vt ptk 8). Seda UOE juhendi nõuet rakendatakse alates 2015/2016. õppeaastast.

6.3.4. Õpiränne (*credit mobility*) – CREDMOB

CREDMOB-tabelis esitatakse andmed nende Eesti kõrgkoolide lõpetajate kohta, kes on õpingute jooksul käinud ajutiselt välismaal õppimas või õpingutega seotud praktilal (*credit mobility*). Kui Eestisse saabuval vahetusüliõpilasel mõne rahvusvahelise õpirände programmi raames (nt Erasmus+), siis nende kohta esitab andmed see riik, kus üliõpilane kraadiõppes oli.

Andmed esitatakse õpirände kestuse, ISCED-P taseme (5–8), soo, õpirändeprogrammi liigi (*mobility scheme*), õpirände tüübi ja sihtriigi järgi. Lisaks esitatakse andmed selle kohta, kui paljud neist välismaal käinutest olid kohalikud üliõpilased ehk ei olnud välisüliõpilased (*not degree mobile students*). Kui üks lõpetaja käib välismaal mitu korda, läheb arvesse pikim õppeaeg. Tavaliselt on õpirände eesmärk saada õppekavas arvesse minevaid ainepunkte, kuid arvesse läheb ka õpiränne, kus ainepunkte lõpuks üle ei kantud.

Õpirände kestust vaadeldakse kahes jaotuses. Kohustuslik on esitada andmed nende lõpetajate kohta, kelle õpiränne kestis vähemalt kolm kuud (täpsemalt 87 päeva) või kelle õpingute maht oli vähemalt 15 EAP-d. Seda statistikat kasutatakse EL-is õpirände näitaja arvutamiseks. Lühemat aega kestvate õpirännete kohta on andmete esitamine veel vabatahtlik. Kui lõpetajal oli õpingute jooksul mitu õpirände perioodi, võetakse statistikas arvesse neist pikim.

Õpirändeprogrammi liigi all peetakse silmas, millist finantseerimisprogrammi on kasutatud: kas EL-i programme (nt Erasmus+, tõukefondide toetused), muid rahvusvahelisi programme (nt Kristjan Jaagu programm, Nord Plusi programm, stipendiumid) või hoopis omafinantseeringut. Õpirände tüübi järgi saab omakorda välja selgitada välismaale mineku eesmärgi: praktika, õppimine või õppimine koos praktikaga. Õpirändeprogrammi kohta on andmete esitamine kohustuslik, õpirände tüübi kohta vabatahtlik.

Eesti esitas andmed esimest korda 2017/2018. õppeaasta bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetajate kohta, sh oli võimalik esitada ka vabatahtlik statistika. Doktorikraadi saanute kohta ei ole CREDMOB-i andmeid seni esitatud, kuna registriandmed ei ole veel piisavalt täielikud.

6.3.5. Klasside suurus (*class size*) – CLASS

Andmetabelisse CLASS kogutakse teavet üldhariduse klassikomplektide keskmise suuruse kohta. Andmed esitatakse 1.–9. klassi õpilaste kohta õppeasutuse omandivormi ja ISCED-P tasemete kaupa. UOE juhendi kohaselt tuleb erivajadusega laste õpe sellest tabelist välja jätta. Seetõttu lähevad sellesse statistikas vaid statsionaarse õppe klassid, mis on EHIS-es liigitatud kui tavaklassid või keelekümbelklassid.

6.3.6. Võõrkeeelõpe (*languages*) – LANG

LANG-tabelis kajastatakse andmeid võõrkeelte õppimise kohta põhikoolis, gümnaasiumis ja ka kutsekoolis (v.a kutseõpe keskkooli baasil ja viienda taseme kutseõpe). Arvesse lähevad kõik tänapäeval räägitavad keeled, mida õpetatakse võõrkeelena kohustusliku või valikainena. Välja jäetakse vanakreeka, ladina ja viipekeel ning huvihariduslik keeleõpe. Piirkondlikke ja vähemuskeeli kajastatakse vaid juhul, kui need on riiklikus õppekavas määratletud võõrkeelte alternatiivina. Vene keelt arvestatakse võõrkeelena nendel õpilastel, kelle õppekeel ei ole vene keel. Andmed põhinevad EHIS-e õppurite registril, kuhu haridusasutused esitavad info õppekaval õpetatavate võõrkeelte kohta.

Eesti keele käsitlus on ajas muutunud. Kuni 2022/2023. õppeaastani arvestati eesti keelt võõrkeelena nendel õpilastel, kes õppisid seda teise keelena. Alates 2023/2024. õppeaastast eesti keelt teise keelena enam võõrkeelena ei kajastata, sest see viidi eestikeelsele õppele üleminekul võõrkeelte ainekavast keele ja kirjanduse ainekavva. Seetõttu on andmete aegreas katkestus ning muudatus mõjutab võõrkeelte õppijate arvu ja mitme võõrkeele õppimist kajastavaid näitajaid.

UOE juhendi kohaselt jäetakse keeleõppestatistikast välja haridusliku erivajadusega laste koolid. Eestis aga saab üldhariduses minna detailsemaks ja kasutada selle asemel õppekavade andmeid – välja jäetakse lihtsustatud õppekavadel õppivad õpilased. Lisaks on vajalik arvestusest välja jätta õpilased, kes õpivad rahvusvahelistel IB (*International Baccalaureate*) või EB (*European Baccalaureate*) õppekavadel, sest esitada tuleb andmed nende õpilaste kohta, kelle keeleõpe kuulub haridusministeeriumi haldusalasse. Veel on võimalik välja jätta üksikud koolipõhised välistused, nt kui on teada, et koolis õpitakse teise riigi õppekava alusel. Keeleõppetabelitest jääb 2025/2026. õppeaastal eespool mainitud põhjustel välja 2,3% üldhariduskoolide õpilastest.

UOE võõrkeeelõppestatistikas kajastatakse võõrkeelte õppimist üldhariduses ja kutseõppes kahes rühmas. Esiteks esitatakse andmed õppetasemete (ISCED 1, ISCED 2, ISCED 34, ISCED 35) ja ligi kolmekümne võõrkeele kaupa. Teiseks esitatakse andmed õppetasemete, vanuse ja õpitavate võõrkeelte arvu kaupa. Tulemuste tõlgendamisel on oluline tähele panna, et ISCED 2 ja ISCED 35 hõlmavad kutseõppe õppekavasid, kus võõrkeelte õppimine ei ole alati kohustuslik.

6.3.7. Haridustöötajad (*personnel*) – PERS

Haridustöötajate ehk PERS-tabelites kajastatakse haridustöötajate andmeid vanuse, töökoormuse, õppeasutuse omandivormi, õpetatava haridustaseme ja ametikoha järgi. Iga-aastases PERS-tabelis ei koguta andmeid siiski kõigi haridustöötajate, vaid ainult kahe rühma kohta: klassiõpetajad ja akadeemiline personal (*classroom teachers and academic staff*) ning kooli juhtkond ja õpetaja abid (*management personnel and teacher aides*). Ülejäänud haridustöötajate kohta kogutakse andmeid vajaduse järgi *ad hoc* küsimustikega.

UOE juhendi kohaselt on haridustöötajad need, kes:

- on seotud õpetamisega või teadustööga;
- pakuvad tugiteenuseid (nii õppimis- kui ka tervishoiu- või sotsiaalseid);
- on seotud haridusteenuse haldamise ja juhtimisega;
- kuuluvad hooldus- ja majanduspersonal;
- ajutiselt ei tööta (näiteks haiguse või vigastuse, raseduse või lapsehoolduspuhkuse, pühade või puhkuse tõttu);
- on õpetajate või muu personali asendajad;
- töötavad ettevõtetes, mis osutavad haridusasutustele teenuseid allhankena.

Tabel 6. UOE juhendi järgne haridustöötajate klassifikatsioon ja andmete esitamise kohustus

Haridustöötajad	Andmete esitamine	UOE tabel
I Õpetav ja/või teadustööga tegelev personal (<i>instructional and/or research personnel</i>)		
Klassiõpetajad (<i>classroom teachers, ISCED 0–4</i>)	Jah, kohustuslik	PERS-2, PERS-3
Akadeemiline personal (<i>academic staff, ISCED 5–8</i>)	Jah, kohustuslik	PERS-2, PERS-3
Õpetaja abid (<i>teacher aides, ISCED 0–4</i>)	Jah, vabatahtlik	PERS-4 (ainult ISCED 0–3)
Assistendid (<i>teaching / research assistants, ISCED 5–8</i>)	Ei	
II Tugispetsialistid (<i>professional support for students</i>)		
Pedagoogiline või akadeemiline tugi (<i>pedagogical or academic support</i>)	Ei	
Tervishoiu- ja sotsiaaltugi (<i>health and social support</i>)	Ei	
III Juhtimine/kvaliteedikontroll/haldus (<i>management / quality control / administration</i>)		
Õppeasutuse juhtimine (<i>school level management</i>)	Jah, vabatahtlik	PERS-4 (ainult ISCED 0–3)
Õppeasutuse kõrgema taseme juhtimine (<i>higher level management</i>)	Ei	
Õppeasutuse halduspersonal (<i>higher level administrative personnel</i>)	Ei	
Õppeasutuse kõrgema taseme halduspersonal (<i>higher level administrative personnel</i>)	Ei	
IV Hooldus- ja majanduspersonal (<i>maintenance and operations personnel</i>)	Ei	

Eestis on võimalik haridustöötajate statistikat teha EHIS-e õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregistris olevate töötajate kohta. Sinna kantakse õpetegevusega seotud töötajad, seega ei kajastu PERS-2 ja PERS-3 tabelites puhtalt teadustööga tegelev akadeemiline personal. PERS-4 tabelit Eesti ei täida, kuna see on vabatahtlik ja vastavate andmete kogumine registrisse ei ole olnud täielik.

6.3.8. Hariduskulutused (*educational expenditure*) – FIN

FIN-tabelite struktuur

UOE hariduskulutuste statistika esitatakse haridustaseme (ISCED 0–8), õppeasutuse omandivormi ja kahe olulise kategoriseeriva tunnuse ehk kululiigi ja rahastamisallika järgi. Rahastamisallika järgi on kulud esitatud tabelis FIN1 ja kululiigi järgi tabelis FIN2.

1. Kululiik. Hariduskulutuste liigi järgi esitatud statistika alatabelis FIN2 aitab mõista, millistes proportsioonides millistele tegevustele haridusasutustes raha kulutatakse: õppetegevusele, abiteenustele või teadus- ja arendustegevusele. Kulud liigitatakse järgmiselt:
 - tööjõukulud (sh vajalik eristada õpetava ja muu personal kulud), milles sisalduvad:
 - palgafond
 - erisoodustused
 - jooksevkulud, milles sisalduvad näiteks:
 - hoonete või ruumide rent ja üür
 - kommunaalkulud
 - väiksemate seadmete, instrumentide, materjali ja muu käibevara soetamine
 - lähetuskulud
 - remondi-, telekommunikatsiooni ja infotehnoloogia kulud
 - lepinguliste ja sisseostetud teenuste kulu
 - omavahenditest üliõpilastele antav finantsabi jm
 - investeeringud põhivarasse, milles sisalduvad näiteks:
 - hoonete kapitaalremont
 - hoonete ehitus või rajatiste laiendamine
 - seadmete ja masinate ost
 - õpperaamatukogude loomine
 - litsentside ja eritarkvara soetus
2. Rahastamisallikas. Alatabelis FIN1 vaadeldakse sama valdkonda teise nurga alt ja uuritakse, kuidas riigis hariduskulutusi finantseeritakse. Rahastamisallikad liigitatakse järgmiselt:
 - riiklikud allikad (keskvalitsus, kohalikud omavalitsused ja nende allasutused, sh riigieelarve vahendusel saadav Euroopa Liidu programmide ja fondide raha);
 - välismaised allikad (välismaa juriidilised isikud, rahvusvahelised organisatsioonid);
 - erasektori allikad (leibkondade kulutused, Eesti juriidiliste isikute sponsorlus, õppeasutuste omavahendid).

Hariduskulutuste mõiste

Üldistades võib öelda, et UOE finantsstatistikas püütakse kajastada kõik riigi formaalharidusega seotud kulud olenemata asutuse tüübist, kulutuse tegijast või kulukohast. Et haridusandmete kogumise ulatust täpsemalt kindlaks teha, on vaja klassifitseerida hariduskulutused, ja üks võimalus on lähtuda kolmest dimensioonist: kulukoht (haridusasutustes või väljaspool haridusasutusi tehtavad kulutused); tegevuse liik (õppetegevus, teadus- ja arendustegevus, abiteenused); rahastamisallikad (riiklik raha, erasektori raha, riiklikult subsideeritud erasektori raha).

Tabelis 7 on hariduskulutused liigitatud eespool mainitud dimensioonide järgi. Tabelis näidatu alusel võib kokkuvõtlikult öelda, et **UOE järgi on hariduskulutused järgmised:**

- kõik haridusasutustele tehtavad kulutused olenemata tegevuse liigist või rahastamisallikast (riiklikud, erasektori ja rahvusvahelised kulutused);
- erasektori kulutused, mis on tehtud otsese õppetegevusega seotud kaupade ja teenuste ostmiseks väljastpoolt haridusasutusi;
- riiklikud toetused õpilaste elamis-, transpordi- vms kulude katmiseks.

UOE järgi ei ole hariduskulutused:

- väljaspool haridusasutusi (nt eraettevõtetes) toimuv teadus- ja arendustegevus;
- erasektori kulutused abiteenustele väljaspool haridusasutusi (v.a kui need kulud on riiklikult subsideeritud), näiteks koolitoidukulud on hariduskulutus, aga õpilaste kodune toitlustus mitte;
- UOE andmekogumisest väljajäävate tegevustega seotud kulud (huviharidus, täienduskoolitus, lastehoid);
- ülikoolihaiglatega seotud kulud;
- võlateeninduskulud;
- alates 2024. aastast haridusasutuse poolt laiemale üldsusele suunatud tegevused (nt muuseumid, raadio ja kultuuriprogrammid).

Järgnevalt on selgitatud tabelis 7 esitatud tegevuse liike:

- Esimeses plokis ehk õppetegevuste all käsitletakse kõiki kulutusi, mis on otseselt seotud õpetamise ja juhendamisega. Siia kuuluvad õpetajatele, koolimajadele, õppematerjalidele, raamatutele, koolivälisele lisaõppele ja koolide administreerimisele tehtavad kulutused.
- Teises plokis ehk teadus- ja arendustegevuse all käsitletakse kõiki teadus- ja arendustööga seotud kulutusi. Need on seotud kolmanda taseme haridusasutustega.
- Kolmandas plokis ehk abiteenuste all käsitletakse kõiki kulutusi, mis on seotud õpilaste heaolu toetamiseks osutatud teenuste (nt toitlustus, koolitransport, öömaja, tervishoid ja sportimisvõimalused). Kuni 2023. aastani (k.a) käsitles rahvusvaheline UOE metoodika abiteenustena ka mõningaid laiemale üldsusele mõeldud tegevusi (nt muuseumid, raadio ja kultuuriprogrammid).

Tabel 7. Hariduskulutuste statistikasse arvatud kulud

Tegevuse liik		Kulukoht	
		Haridusasutustes tehtavad kulutused	Väljaspool haridusasutusi tehtavad kulutused
I Õppetegevus		Riiklik rahastus	Erasektori rahastus (raamatud, materjalid, lisaõppemaks)
		Riiklikult subsideeritud erasektori rahastus	Riiklikult subsideeritud erasektori rahastus
		Erasektori rahastus (õppemaksud, erasektori asutuste toetus, õppeasutuse omavahendid)	
Lisategevused	II Teadus- ja arendustegevus	Riiklik rahastus	Kõik rahastamisallikad
		Erasektori rahastus	
	III Abiteenused	Riiklik rahastus	Riiklikult subsideeritud erasektori rahastus (elamiskulud, transport)
		Riiklikult subsideeritud erasektori rahastus	Erasektori rahastus
		Erasektori rahastus	

Haridusasutuste käsitlus

UOE hariduskulutustes lähevad arvesse haridusasutuste tehtavad kulutused ja lisaks mõned kulutused, mis tehakse haridusasutustest väljaspool (leibkondade kulud nt raamatute ja arvutite ostmiseks, kooliväliseks õppimiseks; õpilaste elamiskulutused ning kulud õpilaste transpordile, mida ei korralda haridusasutused). Enamiku hariduskulutustest teevad siiski haridusasutused. UOE mõistes on haridusasutused majandusüksused, mis pakuvad haridust või haridusega seotud teenuseid inimestele ja teistele haridusasutustele. Haridusasutused jagunevad järgmiselt:

- 1) õppetööga tegelevad haridusasutused ehk õppeasutused (*instructional institutions*). Eesti kontekstis on sellised asutused kõik EHIS-esse kantud, tasemeharidust andvad õppeasutused;
- 2) haridusasutused, mis ei tegele õppetööga (*non-instructional institutions*). Need on asutused, mis osutavad haridusega seotud administratiivseid, nõuandvaid või asjatundlikke teenuseid (koolidele või füüsilistele isikutele). Nende hulka arvatakse:
 - administreerivad haridusasutused, näiteks haridusministeerium, KOV-ide haridusosakonnad jms;
 - koolidele toetavaid teenuseid osutavad asutused (nt hoonete haldus, mis kuulub tihti KOV-i üldhaldusosakonna tegevusse);
 - koolidele abiteenuseid osutavad asutused (karjäärinõustamine, psühholoogiline nõustamine, tudengite transport, koolitoit, majutus);
 - õppelaenu ja stipendiumiprogrammidega tegelevad asutused;
 - õppekavade väljatöötamise, eksamite korraldamise, haridusteemaliste uurimuste ja hariduspoliitika analüüsiga tegelevad asutused.

Investeeringute kassapõhine arvestus

UOE hariduskulutuste meetodika näeb ette pigem kassa- kui tekkepõhise arvestusprintsipi kasutamist. See tähendab, et kulutused kajastatakse nende eest tasumise aastal. See puudutab eelkõige investeeringute kajastamist. Investeeringukulud kajastatakse soetusmaksumuses sellel aastal, kui nende eest hankijale tasuti. Kulumikandeid ei arvestata. Põhivara ei pea olema terviklikult valminud, et teda investeeringuna arvestada. Kui investeeringu tegemiseks võetakse laenu, siis intressikulud hariduskulutustes ei kajastata.

Finantsstatistika andmeallikad Eestis

- Riikliku saldoandmiku kirjed avaliku sektori asutuste kohta. See on hariduskulutuste andmeedastuse peamine andmeallikas. Riiklik saldoandmik on tekkepõhise arvestusega. Tehingute jaotamiseks ja vajalike väljavõtete tegemiseks kasutatakse ennekõike tehingu omaniku sektorit ja/või nime, tehingupartneri sektorit ja/või koodi ning tehingu kontokoodi. Lisaks kasutatakse COFOG-i koodi. Saldoandmikku hakati kasutama 2013. aastal. Enne seda kasutati riigieelarve ja kohalike omavalitsuste eelarvete andmeid.
- Küsimustikega kogutavad hariduskulutuste andmed eraõppeasutuste (K1300) ja avalik-õiguslike ülikoolide (K1301) kohta. Avalik-õiguslike ülikoolide puhul kasutati 2013.–2016. aasta andmete esitamiseks saldoandmike andmeid, aga sellest loobuti peamiselt seetõttu, et saldoandmikes sisaldasid õpetava personali tööjõukuludes osaliselt ka mitteõpetava personali tööjõukulud.
- Küsimustikega kogutavad andmed teadus- ja arendustegevuse kohta (K1133). Neid kasutatakse FIN-küsimustiku teadus- ja arendustegevust puudutavate andmeväljade täitmiseks.
- EHIS-e registriandmed õpilaste ja koolide kohta. Nende andmete põhjal määratakse kulutuste tegijatele eri haridustasemetes vastav õpilaste arv, mida omakorda kasutatakse kulutuste kaalumiseks haridustasemete kaupa. Finantsstatistika esitatakse kalendriaasta kohta, aga õpilaste arv on EHIS-es õppeaasta kohta. Seega on kalendriaasta õpilaste arvu leidmiseks vajalik lisaarvutus kahe õppeaasta arvudega.
- Eesti Panga andmed finantsaasta jooksul väljastatud õppelaenu kogusumma kohta ning haridus- ja teadusministeeriumi andmed õppelaenu saajate arvu kohta õppetasemete kaupa. Neid kahte allikat kasutatakse pankade antud õppelaenu puudutavate andmeväljade täitmiseks.

- KOVide eelarvearuanne. Seda allikat kasutatakse kohaliku omavalitsuse kulude kaalumiseks haridusliikide vahel.

Muud metoodilised täpsustused

Kuni 2012/2013. õppeaastani kajastati UOE statistikas 30% alushariduse kuludest. Alates 2013/2014. õppeaastast kajastatakse kõiki alushariduse kulutusi. Põhjus on see, et Eesti alusharidus on integreeritud süsteem, mis hõlmab kombineeritult nii hariduse andmist kui ka lapsehoiuteenust. Alushariduse kulude aegreas on seega näha 2013. ja 2014. aasta vahel suur kulude kasv.

Alates 2026/27. õppeaastast kajastatakse ENRL-tabelites ka lastehoidudes toimuvat õpet. Seevastu FIN-tabelis ei kajastata ISCED 0 kulude hulgas eralastehoidudes toimuvat õpet. Selle põhjuseks on asjaolu, et ISCED 01 andmete esitamine Eurostatile ei ole kohustuslik ning nende andmete kogumine tooks kaasa ebaproportsionaalse halduskoormuse, arvestades, et eralastehoidude kulude osakaal alushariduse kogukuludes on marginaalne. FIN-tabelitega on seotud eraldi õppijate andmestik FIN-STUDENTS. Sellesse ei lisata eralastehoidudes õppijaid, et säilitada kulude ja õppijate suhtarvu metoodiline kooskõla. Poliitikakujundamise vajadusteks piisab saldoandmiku andmetest, mis võimaldavad seirata eralastehoidudele eraldatud riiklikke vahendeid.

Hariduskulutuste andmestikus riiklike õppeasutuste käibemaksu ei kajastata. Eraõppeasutuste kulutustes sisaldub käibemaks vaid juhul, kui õppeasutus ei saa seda sisendkäibemaksuna maha arvata.

Eesti koostatav hariduskulutuste statistika ei hõlma leibkondade kulutusi õppetegevusele väljaspool formaalharidusasutusi. Praeguseks ei ole välja töötatud metoodikat, mis võimaldaks usaldusväärselt hinnata selliseid kulutusi, nagu õppevahendite ja -materjalide ost, raamatud või erasektori pakutavad õpiteenused (nt eraõpetajad).

Tabel 8. Hariduskulutuste andmete võrdlus

	HTG14, UOE FIN andmed	HT71	HTG15	HaridusSilm ¹	RR056 ¹
Metoodika	Rahvusvaheline UOE finantskulude metoodika			ESA2010 metoodika	
Peamised alusandmed	Saldoandmik; SA küsimustikud K1133, K1300, K1301; EHIS-e andmed õppijate kohta	K1301	K1300	Saldoandabelmik	
Asutuste ulatus	Kõik tasemeharidust pakuvad õppeasutused (lasteaiad, põhikoolid, gümnaasiumid, kutsekoolid, kõrgkoolid) + haridusega seotud administratiivsed haridusasutused	Avalik-õiguslikud ülikoolid	Taseme-haridust pakuvad eraõppe-asutused	Valitsemissektoris kuuluvad tasemeharidust pakuvad õppeasutused (lasteaiad, põhikoolid, gümnaasiumid, kutsekoolid, kõrgkoolid)	Kõik valitsemis-sektoris kuuluvad asutused
Kulude ulatus	Saldoandmiku puhul kulud COFOG-i või tegevusala koodi 09 järgi. Küsimustike puhul hariduskulutuste mõiste alusel asutuse enda poolt küsimustikku kirja pandud summad.	Hariduskulutuste mõiste alusel asutuse enda poolt küsimustikku kirja pandud summad		Kulud COFOG-i koodi 09 järgi	Kõik valitsemis-sektori asutuste kulud
Investeeringute kajastamine	Soetusmaksumuses				
Teadus- ja arendustegevus	Sees				

¹ HaridusSilmas avaldatud tehing P.5 ei lange kokku tabelis RR056 all avaldatud andmetega, sest lõppnäitajatesse lisatakse arvestusliku näitajana omatoodetud tarkvara ning teadus- ja arendustegevuse kapitaliseerimine, mida hinnatakse muude allikate kui saldoandmike põhjal.

7. Haridusvaldkonna indikaatorid

Riigi haridusvaldkonna üks olulisimaid alusdokumente on valdkonna arengukava, millest lähtudes kujundatakse hariduspoliitikat, mis on riigi haridusotsuste alus. Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 on Eesti elukestva õppe strateegia 2020 jätkustrateegia, kus on seatud sihid 15 aastaks. Arengukava koostamisel võeti aluseks uuringud ja analüüsid, ekspertide koostatud visioonidokumendid, strateegia „Eesti 2035“, ÜRO säästva arengu eesmärgid, haridusvaldkonna arengukava töörühmade töö tulemused, avalike arutelude ja kaasamisürituste raames kogutud tagasiside ja sisend ning Eesti elukestva õppe strateegia 2020 ja selle vahehindamise tulemused.

Haridusvaldkonna arengukavas seatud eesmärkide elluviimiseks on koostatud haridus- ja noorteprogramm, mida uuendatakse igal aastal eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamise raames. Programmi abil planeeritakse, eelarvestatakse ja viiakse ellu arengukava rakendamiseks vajalikke tegevusi ning selle põhjal toimub ka iga-aastane haridus- ja teadusministeeriumi tulemusvaldkonna „Tark ja tegus rahvas“ aruandlus.

Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 üldeesmärk on, et Eesti inimestel on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetavad Eesti elu edendamist ja üleilmset säästvat arengut. Lisaks üldeesmärgile on arengukavas sõnastatud kolm üldeesmärki toetavat strateegilist eesmärki:

- **Strateegiline eesmärk 1**
Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning haridussüsteem võimaldab sujuvat liikumist haridustasemete ja -liikide vahel.
- **Strateegiline eesmärk 2**
Eestis on pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe.
- **Strateegiline eesmärk 3**
Õpivõimalused vastavad ühiskonna ja tööturu arenguvajadustele.

Arengukava eesmärkideni jõudmist seiratakse igal aastal mõõdikute ehk indikaatorite abil, seejuures on igale indikaatorile määratud sihttase, milleni tahetakse aastaks 2035 jõuda. Detailsemalt on arengukava indikaatorid välja toodud tabelis 9.

Tabel 9. Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 indikaatorid

Jrk nr		Sihttase 2035	Andmeallikas
Üldeesmärk			
1.	Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal (%)		Eesti tööjõu-uuring
	<i>Mehed</i>	9%	
	<i>Naised</i>	6%	
	<i>Kokku</i>	7,5%	
2.	Eri- ja kutsealase haridusega täiskasvanute (25–64-aastaste) osakaal (%)	80%	Eesti tööjõu-uuring
3.	Täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr (%)		Eesti tööjõu-uuring
	<i>formaal- ja mitteformaalõppes</i>	25%	
	<i>informaalõppes</i>	Kasvab	
4.	Aasta pärast lõpetamist nutika spetsialiseerumise kasvualadel rakendunute osakaal kõigis hõivatutes (%)	33%	Andmestik „Edukus tööturul“

Jrk nr		Sihttase 2035	Andmeallikas
5.	Ennastjuhtiv õppija	Kasvab	Rahulolu-uuring ¹
6.	Tipptasemel oskustega (PISA uuringus 5. ja 6. taseme saavutanud) õpilaste osakaal (%)		PISA ²
	<i>funktsionaalne lugemisoskus</i>	20%	
	<i>matemaatiline kirjaoskus</i>	25%	
	<i>loodusteaduslik kirjaoskus</i>	20%	
7.	Õpetajate keskmine töötasu võrreldes Eesti keskmise töötasuga (%)		EHIS ja saldoandmik
	<i>koolieelse lasteasutuse õpetaja</i>	100%	
	<i>üldhariduskooli õpetaja</i>	120%	
	<i>kutseõppeasutuse õpetaja</i>	120%	
Strateegiline eesmärk 1			
1.	3-aastaste kuni kooliealiste laste osalus alushariduses (%)	95%	EHIS
2.	Vähemalt keskhariidusega 20–24-aastaste osakaal (%)	90%	Eesti tööjõu-uuring
3.	Kolmanda taseme haridusega 25–34-aastaste osakaal (%)	45%	Eesti tööjõu-uuring
4.	Eestist väljaminev lühiajaline õpiränne		EHIS
	<i>Lühiajalises õpirändes osalenud kutsehariduse lõpetanute osakaal (%)</i>	15%	
	<i>lühiajalises õpirändes osalenud bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetanute osakaal (%)</i>	15%	
Strateegiline eesmärk 2			
1.	PISA uuringus alla kolmanda taseme ³ saavutanud õpilaste osakaal (%), sh		PISA
	<i>funktsionaalne lugemisoskus</i>	27%	
	<i>matemaatiline kirjaoskus</i>	26%	
	<i>loodusteaduslik kirjaoskus</i>	25%	
2.	Baastasemest kõrgema taseme digioskustega 16–24-aastaste osakaal (%)	90%	DESI ⁴
3.	Õppeprotsessis osalejate subjektiivne rahulolu (%)		Rahulolu-uuring
	<i>kooliga pigem rahul või täiesti rahul olevate õpilaste osakaal (8. klass)</i>	Kasvab	
	<i>kooliga pigem rahul või täiesti rahul olevate õpilaste osakaal (11. klass)</i>	Kasvab	
	<i>kooliga pigem rahul või täiesti rahul olevate õpilaste osakaal (kutsekeskharidus)</i>	Kasvab	

¹ Riiklik koolikeskkonna- ja rahuloluküsitlus, mis tehakse lasteaedades, üldharidus- ja kutsekoolides.

² PISA (Programme for International Student Assessment) on OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) algatusel tehtav rahvusvaheline uuring, mille käigus hinnatakse 15-aastaste õpilaste teadmisi ja oskusi funktsionaalses lugemises ning matemaatilises ja loodusteaduslikus kirjaoskuses.

³ Mõõdetakse skaalal 1–6, kus 1 tähistab madalama tasemega ja 6 tipposkuseid.

⁴ The Digital Economy and Society Index (DESI), mille aluseks on statistikaameti tehtav uuring „Infotehnoloogia leibkonnas“.

Jrk nr		Sihttase 2035	Andmeallikas
	tööga pigem rahul või täiesti rahul olevate õpetajate osakaal	Kasvab	
4.	Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil		EIS ¹
	vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal (%)	95%	
	vähemalt B2-taseme saavutanute osakaal (%)	Täpsustamisel	
5.	Õpetaja kutsekindlus		EHIS
	õpetajakoolituse lõpetanud, kes on pärast lõpetamist õpetajana töötanud viiel järjestikusel aastal (%)	60%	
	esmakordselt õpetajana alustanud, kes on pärast ametisse asumist õpetajana töötanud viiel järjestikusel aastal (%)	55%	
Strateegiline eesmärk 3			
1.	Hõivatute osakaal eri- ja kutsealase haridusega 20–34-aastaste hulgas (%)		Edukus tööturul andmestik
	üks aasta pärast lõpetamist	85%	
	viis aastat pärast lõpetamist	80%	
2.	Baastasemest kõrgema taseme digioskustega 16–74-aastaste osakaal (%)	60%	DESI
3.	Lõpetajate ettevõtlikkus	Metoodika väljatöötamisel	

Lisaks arengukava indikaatoritele on veel hulk haridus- ja noorteprogrammi indikaatoreid, mis annavad ülevaate programmi tegevuste edukusest, ning koolide tulemuslikkust mõõtvaid näitajaid, millega saab täpsemalt tutvuda haridus- ja teadusministeeriumi kodulehel <https://hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid#haridusvaldkonna-are> ning visuaalse haridusstatistika keskkonnas HaridusSilm <https://haridussilm.ee/ee/tulemuslikkuse-moodikud/oppeasutuste-tulemusnaitajad>.

¹ Eksamite infosüsteem

8. ISCED-A ja ISCED-P

ISCED (International Standard of Classification of Education) on ühtne rahvusvaheline hariduse liigitus, mis on haridustasemete ja õppekavade kategoriseerimise standard. ISCED on loodud nii, et see sobiks haridus- andmete kogumiseks ning selle põhjal statistika koostamiseks ja esitamiseks nii riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil. ISCED-i eesmärk on teha võimalikuks riikide haridussüsteemide omavaheline võrreldavus.

8.1. ISCED 2011 koodid

Praegu kasutuses olev versioon on juba kolmas. Standardi esimese versiooni ehk ISCED-78 töötas välja UNESCO 1970. aastate alguses töövahendina haridusandmete kogumiseks ning haridusstatistika tegemiseks. 1997. aasta novembris kiideti UNESCO peakonverentsi 29. istungil heaks liigitus ISCED-97. Viimased muudatused tehti 2011. ja 2013. aastal. 2011. aastal tehtud muudatused käsitlesid eelkõige õppekavade tasemeid (ISCED-P), samuti võeti tol aastal esimest korda kasutusele omandatud haridusel põhinev tasemete liigitus (ISCED-A). 2013. aasta muudatused keskendusid õppevaldkondadele (ISCED-F).

ISCED 2011 koosneb kahest samaaegsest koodide süsteemist: kindlat õppekava identifitseeriv koodiskeem ISCED-P (ISCED-Programme) ja omandatud haridustaset näitav koodide süsteem ISCED-A (ISCED-Attainment). Mõlemas jaotuses on 8 taset (lisaks 9. tase „*not elsewhere classified*“ ehk „mujal klassifitseerimata“), mis jagunevad omakorda kolmenumbritelisteks koodideks.

Õppides ühel ISCED-P tasemel, omandab õppija õppekava lõpetades enamasti vastava taseme ka ISCED-A süsteemis, ent on ka erandeid. Eestis tuleb ISCED-P ja ISCED-A suurim erinevus välja mõne kutsehariduse õppekava juures. Kutsehariduses on õppekavasid, mille omandamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme omandamiseks ega kõrgemale ISCED-i tasemele minekuks. Selliste õppekavade läbimisel jääb inimese omandatud haridustase ISCED-A endisele tasemele (vt lisa 2).

ISCED 2011 tasemete nimetuste ja vastavate koodide sisu seletatakse järgmiselt: esimene number tuleneb taseme koodist, millele lisatakse kaks lisanumbrit ehk kombinatsioon kahest numbrist (ISCED-97 puhul kombinatsioon tähest ja numbrist). Esimene lisanumber (teine number koodis) näitab õppekava suunitlust ning seda nimetatakse ISCED 2011-s kategooriaks. Tasemetel 2–5 jagatakse õppekavad kahte kategooriasse, mida väljendatakse numbritega 4 (üldharidus) ja 5 (kutseharidus). Tasemetel 6–8 (kõrgharidus) on kasutusel terminid „akadeemiline“ (4) ja „rakenduslik“ (5). Kuna ISCED 2011-s ei ole kõrghariduse kategooriad defineeritud, on riikidel võimalus, kuid mitte kohustus neid kasutada. Seetõttu on Eestis kasutusel 6. kategooria, mis tähendab „määratlemata“. Kolmas number ehk alamkategooria näitab, kas selle haridustaseme lõpetamine tagab taseme täieliku või osalise lõpetamise ja kas selle järel pääseb otse järgmisele tasemele.

Tabel 10. ISCED 2011 tasemed (esimene number)

Programm (ISCED-P)		Omandatud haridustase (ISCED-A) ¹	
0	Alusharidus (koolieelne haridus)	0	Madalam kui algharidus
1	Algharidus (põhikooli 1.–6. klass)	1	Algharidus (põhikooli 1.–6. klass)
2	Põhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)	2	Põhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)
3	Keskharidus	3	Keskharidus
4	Kutseõpe keskhariduse baasil	4	Kutseharidus keskhariduse baasil
5	Keskeriharidus keskhariduse baasil	5	Keskeriharidus keskhariduse baasil
6	Bakalaureus või sellega võrdsustatud haridus	6	Bakalaureus, rakenduskõrgharidus või sellega võrdsustatud haridus
7	Magister või sellega võrdsustatud haridus	7	Magister või sellega võrdsustatud haridus
8	Doktor või sellega võrdsustatud haridus	8	Doktor või sellega võrdsustatud haridus
9	Mujal klassifitseerimata	9	Mujal klassifitseerimata

¹ NSV Liidus kvalifikatsioonide vastavuse määramise juhendi koos dokumentide näidiste ja lühikirjeldustega leiab <https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-03/kvalifikatsioonide%20vastavus%20juhend.pdf>. Sisaldab ka enne 2006. aastat kehtinud Eesti haridussüsteemi kvalifikatsioone.

Tabel 11. ISCED 2011 kategooriad (teine number)

Programm (ISCED-P)		Omandatud haridustase (ISCED-A)	
0	Edasi määratlemata	0	Edasi määratlemata
1	Varajane hariduslik areng	1	Ei ole formaalhariduses osalenud
2	Koolieelne haridus	2	Lõpetamata alusharidus
3	Ei ole kasutusel	3	Lõpetamata ISCED 1 tase
4	Üld- või akadeemiline õpe	4	Üld- või akadeemiline õpe
5	Kutseõpe	5	Kutseõpe
6	Suunitlus määratlemata	6	Suunitlus määratlemata
7	Ei ole kasutusel	7	Ei ole kasutusel
8	Ei ole kasutusel	8	Ei ole kasutusel
9	Mujal klassifitseerimata	9	Mujal klassifitseerimata

Tabel 12. ISCED 2011 alamkategooriad (kolmas number)

Programm (ISCED-P)		Omandatud haridustase (ISCED-A)	
0	Edasi määratlemata	0	Edasi määratlemata
1	Programmi omandamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	1	Ei ole kasutusel
2	Programmi omandamine on piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme programmidele	2	Osaline haridustaseme omandamine, puudub otsene pääs kõrgematele ISCED-i taseme programmidele
3	Programmi omandamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme programmidele	3	Haridustaseme omandamine, puudub otsene pääs kõrgematele ISCED-i taseme programmidele
4	Programmi omandamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme programmidele	4	Haridustaseme omandamine, otsene pääs kõrgematele ISCED-i taseme programmidele
5	Bakalaureus või sellega võrdsustatud haridus (3–4 aastat)	5	Ei ole kasutusel
6	Bakalaureuse või magistriga võrdsustatud haridus (üle 4 aasta)	6	Ei ole kasutusel
7	Magister või sellega võrdsustatud haridus	7	Ei ole kasutusel
8	Doktor või sellega võrdsustatud haridus	8	Ei ole kasutusel
9	Mujal klassifitseerimata	9	Mujal klassifitseerimata

8.2. ISCED 2011 kirjeldus

Järgnevates alapeatükkides kirjeldatakse kõiki ISCED-i tasemeid rahvusvahelise juhendi järgi. Vajaduse korral on lisatud Eesti õppekavasid puudutavat infot.

8.2.1. ISCED 0

ISCED 0 (*early childhood education*) on korrastatud õppe esimene aste, mille eesmärk on toetada lapse varajast arengut ning luua üleminek kodusest keskkonnast formaalharidusse. ISCED 0 ehk alusharidus on jaotatud kaheks: varajane areng (0–2-aastastele) ja koolieelne haridus (alates 3. eluaastast kuni ISCED 1 alguseni). Vanusjaotusest olulisem on programmi hariduslik sisu ja eesmärk.

Et liigitada programm ISCED 0 alla, peab see olema asutusepõhine või muul viisil institutsionaliseeritud ning sisaldama taotluslikku hariduskomponenti. Ülemine vanusepiir sõltub riigiti ISCED 1 teoreetilisest algusvanusest.

Mõnes riigis kasutatakse eristuskriteeriumina õpetajate pedagoogilise kvalifikatsiooni nõuet, mis aitab eristada alusharidust lapsehoiust, kus sellist nõuet ei pruugi olla.

ISCED 0 kodeeritakse õppekava (ISCED-P) järgi kahe eri koodiga:

010 – varajase arengu õppekavad

020 – koolieelsed õppekavad

Kuni 2025/2026. õppeaastani (k.a) kajastati Eesti ISCED 0 õppijaid rahvusvahelises statistikas ühe koondtasemena (ISCED 0), s.t ei eristatud 010 ja 020. Lastehoidudes käivad lapsed jäid arvestusest välja, kuna lapsehoiuteenus oli korraldatud väljaspool haridusvaldkonna haldusala.

Alates 2026/2027. õppeaastast kajastatakse alusharidusstatistikas ka lastehoidudes toimuvat õpet, sest alusharidusseaduse jõustumisega 01.09.2025 muutus lastehoid nagu lasteaedki alusharidust pakkuvaks õppeasutuseks. Samast õppeaastast alates on ka rahvusvahelise statistikaaruandluse jaoks kasutusel ISCED 010 ja ISCED 020 eristus:

- ISCED 010 – lastehoiurühmad (sõltumata sellest, kas rühm asub lastehoius või lasteaias) ning lastehoiuasutuse liitrühmad;
- ISCED 020 – kõik ülejäänud rühmad (sh lasteaiaühmad, lasteaia liitrühmad), mille lõpetamisel koostatakse koolivalmiduskaart.

ISCED 0 arvestusest jääb välja sotsiaalteenusena osutatav lapsehoiuteenus, mis on mõeldud suure hooldus- ja abivajadusega lastele.

ISCED 0 omandatud hariduse ehk ISCED-A jaotus (vt tabel 13)

Kui inimene ei ole lõpetanud ISCED-A 1 taset, läheb tema omandatud haridustasemena arvesse ISCED-A 0 hoolimata sellest, kas ta on ISCED-A 01 või ISCED-A 02 taseme õppes osalenud.

8.2.2 ISCED 1

ISCED 1 (*primary education*) taseme õppekavad on harilikult mõeldud selleks, et anda õpilastele kindlad põhiteadmised lugemisest, kirjutamisest ja arvutamisest koos algarusaamisega sellistest õppeainetest nagu ajalugu, geograafia, loodusteadused, sotsiaalteadused, kunst ja muusika; mõnel juhul on tähtsal kohal usuõpetus. Sellele tasemele õppima asumise tavapärane või seadusega määratud iga on 5–7 aastat. ISCED 1 kestus on tüüpiliselt kuus täiskoormusega õppeaastat.

Sellel tasemel on õppetegevus (eriti algklassides) sageli korraldatud integreeritult õpiühikute, projektide või laiemate õpivaldkondade kaudu, mitte rangelt eraldiseisvate ainetena. Tavaliselt vastutab õpperühma eest üks põhiõpetaja, kuigi teatud valdkondades võivad õpetada ka teised õpetajad.

ISCED 1 eristatakse ISCED 0-st järgmiste tunnuste alusel:

- algab süstemaatiline lugemise, kirjutamise ja matemaatika õpetus;
- riikides, kus ISCED 1 taseme haridus on põhihariduse osa, arvestatakse ISCED-P 1 osaks esimesed kuus õpiaastat;
- arvesse lähevad ka erivajadustega lastele mõeldud õppekavad.

ISCED 1 õppekava (ISCED-P) kood on 100. Selle taseme õppekavade puhul ei eristata eraldi kategooriaid ega alamkategooriaid.

ISCED 1 tasemel omandatud hariduse (ISCED-A) juurde kodeeritakse ka need, kes on lõpetanud mõne ISCED 2 õppekava, kuid millest ei ole piisanud ISCED 2 taseme hariduse omandamiseks (tabel 13).

Tabel 13. ISCED 0–1 omandatud haridustasemed (ISCED-A)

ISCED-A tase		Kategooria		Alamkategooria	
0	Madalam kui algharidus	01	Ei ole omandanud ühtegi haridustaset	010	Ei ole omandanud ühtegi haridustaset (sh ei ole käinud koolis ega alusharidusasutuses)
		02	Omandanud varajase arengu haridust koolieelse õppekava alusel	020	Omandanud haridust koolieelse õppekava alusel (ei ole astunud 1. klassi)
		03	Omandanud algharidust, kuid ei ole omandanud ISCED 1 taset	030	Omandanud algharidust, kuid ei ole omandanud ISCED 1 taset (ei ole lõpetanud 6. klassi)
1	Algharidus (Eestis põhikooli 1.–6. klass)	10	Algharidus (Eestis põhikooli 1.–6. klass)	100	Algharidus. Lisaks isikud, kes on lõpetanud ISCED 2 programmi, kuid see ei ole olnud piisav, et omandada osaliselt või täielikult ISCED 2 taset

8.2.3. ISCED 2

ISCED 2 (*lower secondary education*) tasemel omandatakse ISCED 1 tasemel alustatud põhiharidus. Enamikus (kui mitte kõigis) riikides on eesmärk luua alus elukestvaks õppeks ja arenguks, mis lubab riigil järjekindlalt arendada edasisi hariduse omandamise võimalusi. Selle taseme õppekavad on harilikult kujundatud õppeaine kaupa, nii et ühes klassis annavad tunde eri õpetajad lähtuvalt erialast. Taseme lõpetamine langeb tihti kokku kohustusliku haridustee lõpuga.

Taset iseloomustavad järgmised tunnused:

- õppeaine kaupa õpetamisel on õpetajate kvalifikatsiooninõuded kõrgemad kui ISCED 1 tasemel;
- põhioskuste rakendamisega luuakse alus elukestvaks õppeks;
- tasemele asutakse õppima umbes kuus aastat pärast ISCED 1 taseme alustamist;
- tase lõpetatakse umbes üheksa aastat pärast ISCED 1 taseme alustamist;
- lõpetamine langeb tihti kokku kohustusliku haridustee lõpuga, kui see on kehtestatud;
- tunde annavad eri õpetajad lähtuvalt erialast.

Riikides, kus algharidus on põhihariduse osa, peaks põhihariduse ülemine aste olema ISCED 2 tasemel. Kui põhiharidus ei ole ametlikult astmeteks jagatud, liigitatakse tasemele ISCED 2 esimesele kuuele aastale järgnevad õpiaastad. Sellel tasemel on ka erivajadustega lastele mõeldud õppekavad.

ISCED 2 õppekavade suunitlust väljendatakse nii ISCED-P kui ka ISCED-A süsteemis teise numbriga ehk kategooriatega 4 (üldharidus) ja 5 (kutseharidus).

1. Üldharidus (24)

ISCED 2 üldharidusprogrammid on kavandatud eelkõige süvendama ja laiendama üldteadmisi ning looma aluse edasiseks õppimiseks keskhariidustasemel ja kõrgematel tasemetel. Õpe on enamasti kooli- ja ainekeskne ega ole mõeldud konkreetse erialase kutsekvalifikatsiooni omandamiseks. Programmid, mis tutvustavad töömaailma, kuid ei anna tööturul asjakohast kutsekvalifikatsiooni (nn *pre-vocational*), liigitatakse ISCED 2011 käsitluses üldjuhul üldhariduse alla.

2. Kutseharidus (25)

ISCED 2 kutseharidusprogrammid on kavandatud arendama tööks vajalikke praktilisi oskusi ja erialaseid pädevusi ning valmistama õppijaid ette tööturule sisenemiseks või kutseõppe jätkamiseks järgmisel tasemel. ISCED 2011 käsitluses loetakse programm kutsehariduslikuks eelkõige siis, kui see annab tööturul asjakohased kutseoskused ja/või riiklikult tunnustatud kutsekvalifikatsiooni.

Tabel 14. ISCED 2 õppekavad (ISCED-P)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
24 – üldpõhiharidus	241	Õppekava lõpetamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	Ei ole
	242	Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	243	Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	244	Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otseste pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Üldpõhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)
25 – kutseharidus	251	Õppekava lõpetamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	Põhihariduse nõudeta kutseõpe
	252	Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	253	Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	254	Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otseste pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole

Omandatud ISCED-A 2 taseme hariduse juurde kodeeritakse ka need, kes on lõpetanud mõne ISCED-P 3 õppekava, kuid millest ei ole piisanud ISCED 3 taseme hariduse omandamiseks (tabel 14).

Tabel 15. ISCED 1–2 omandatud haridustasemed (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
10 – algharidus	100	ISCED 1 õppekava on lõpetatud või ISCED 2 õppekava on lõpetatud, kuid see ei ole olnud piisav, et omandada osaliselt või täielikult ISCED 2 taseme haridus	Põhikooli 1.–6. klass (ISCED-P 100); põhihariduse nõudeta kutseõpe (ISCED-P 251)
24 – üldpõhiharidus	242	Osaline haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	243	Haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	244	Haridustaseme omandamine, mis tagab otseste pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Üldpõhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)
25 – kutseharidus	252	Osaline haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	253	Haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	254	Haridustaseme omandamine, mis tagab otseste pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Kutseõpe põhihariduse baasil

8.2.4. ISCED 3

ISCED 3 (*upper secondary education*) järgneb tavaliselt kohustusliku (üld)hariduse lõpule nendes haridussüsteemides, kus hariduskohustus on kehtestatud. Võrreldes ISCED 2-ga on ISCED 3 õpe üldjuhul spetsialiseeritum ja süvendatum ning pakub õppijatele rohkem valikuid ja õpiteid; õpetajate kvalifikatsiooninõuded võivad olla kõrgemad. Tüüpiline õppima asumise iga on 14–16 eluaastat. ISCED 3 programmid kestus on harilikult 2–5 aastat (enamasti 3 aastat) ning tasemelt väljutakse üldjuhul 11–13 aastat pärast ISCED 1 algust (kõige sagedamini 12 aastat).

Tasemele on iseloomulikud järgmised tunnused:

- sisseastumismõue on tavaliselt ISCED 2 lõpetamine;
- õpe on ISCED 2 tasemest kitsamalt eristunud ning ainespetsiifilisem ja süvendatum;
- ISCED 3 lõpetamine võib anda otsese pääsu kõrgharidusõppesse (ISCED 5/6/7) või piirduda pääsuga ISCED 4 tasemele või tööturule olenevalt õppekava tüübist.

Taseme alljaotuste kirjeldamiseks on vaja kaht lisamõõdet:

- õppekava suunitlus – üldharidus, kutseharidus;
- taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele.

Tabel 16. ISCED 3 õppekavad (ISCED-P)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)	Eestis
34 – üldkeskharidus	341 Õppekava lõpetamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	Ei ole
	342 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	343 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	344 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Üldkeskharidus (gümnaasiumi 10.–12. klass)
35 – kutseharidus	351 Õppekava lõpetamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	Kutseõpe põhihariduse baasil keskharidust omandamata
	352 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	353 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	354 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Kutsekeskharidus

Tabel 17. ISCED 3 omandatud haridustase (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)	Eestis
25 – kutseharidus	254 Mõni ISCED 3 õppekava on lõpetatud, kuid see ei ole olnud piisav, et omandada osaliselt või täielikult ISCED 3 taseme haridus	Kutseõpe põhihariduse baasil keskharidust omandamata (ISCED-P 351)
34 – üldkeskharidus	342 Osaline haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	343 Haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	344 Haridustaseme omandamine, mis tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Üldkeskharidus (gümnaasiumi 10.–12. klass)
35 – kutseharidus	352 Osaline haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	353 Haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	354 Haridustaseme omandamine, mis tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Kutsekeskharidus

8.2.5. ISCED 4

ISCED 4 (*post-secondary non-tertiary*) õppekavade sisu on sageli erialasem või detailsem kui ISCED 3 tasemel, kuid ei mitte nii keerukas kui kõrghariduses. ISCED 4 programmid võimaldavad üldkeskhariduse lõpetanutel omandada kõrgharidusevälise kutsequalifikatsiooni ning kutsekeskhariduse lõpetanutel tõsta kvalifikatsioonitaset või spetsialiseeruda edasi.

Tasemele on iseloomulikud järgmised tunnused:

- õppima asumise eeldus on ISCED 3 taseme lõpetamine;
- kestab tüüpiliselt 6 kuud kuni 2 aastat.

Esimese lisamõõtme ehk kategooria (õppekava suunitlus) järgi jaguneb ISCED 4 järgmiselt:

- 44 – üldhariduslikud programmid, mille eesmärk võib olla suurendada kõrgharidusse sisenemise võimalusi;
- 45 – kutsehariduslikud programmid, mis on enamasti mõeldud otseseks tööturule sisenemiseks, kuid võivad mõnes süsteemis anda ka ligipääsu kõrgharidusele.

Teine lisamõõde ehk alamkategooria fikseerib taseme lõpetamise ulatuse ja hariduse jätkamise võimaluse kõrgematel ISCED-i tasemetel.

Tabel 18. ISCED 4 õppekavad (ISCED-P)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)	Eestis
44 – üldharidus	441 Õppekava lõpetamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	Ei ole
	443 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	444 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
45 – kutseharidus	451 Õppekava lõpetamine ei ole piisav vastava ISCED-i taseme osaliseks või täielikuks lõpetamiseks	Ei ole
	453 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks, kuid ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	454 Õppekava lõpetamine on piisav vastava ISCED-i taseme täielikuks lõpetamiseks ja tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Kutseõpe keskhariduse baasil

Tabel 19. ISCED 4 omandatud haridustase (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)	Eestis
44 – üldharidus	443 Haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	444 Haridustaseme omandamine, mis tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
45 – kutseharidus	453 Haridustaseme omandamine, mis ei taga otsest pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Ei ole
	454 Haridustaseme omandamine, mis tagab otsese pääsu kõrgematele ISCED-i taseme õppekavadele	Kutseõpe keskhariduse baasil

8.2.6. ISCED 5

ISCED 5 (*short-cycle tertiary*, lühikese tsükli kõrgharidus) alla kuuluvad lühema kestusega kõrghariduse õppekavad, mille eesmärk on pakkuda professionaalset kompetentsi, oskusi ja teadmisi. Need õppekavad on enamasti praktika- ja erialapõhised ning valmistavad õpilasi ette tööturule sisenemiseks, kuid programmid võivad olla ka ISCED 6 või 7 tasemel edasiõppimise ettevalmistus. ISCED 5 sisu on keerukam kui ISCED 3 ja 4 tasemetel, kuid programmid on lühemad ja enamasti vähem teoreetilised kui ISCED 6 programmid.

Tasemele on iseloomulikud järgmised tunnused:

- sisseastumise eeldus on vähemalt ISCED-A 3 taseme hariduse omandamine;
- ISCED 5 õppekavad on lühemad ja vähem teoreetilised kui ISCED 6 õppekavad (bakalaureuseõpe, rakenduskõrgharidusõpe);
- õppekavade kestus on vähemalt kaks aastat ja tavaliselt (kuid mitte alati) alla kolme aasta.

Nagu teiste ISCED-i tasemete puhul, on ka ISCED 5 taseme alljaotuste kirjeldamiseks vaja kahte lisamõõdet:

- õppekava suunitlus – akadeemiline, rakenduslik, suunitlus määramata;
- taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele.

Eestis käsitatakse ISCED 5 tasemenä endisi keskhariduse baasil omandatava keskerihariduse õppekavasid, kuhu võeti õppureid vastu kuni 01.09.1999. Sellist õpet pakuti näiteks tehnikumides, kommertskoolides, kõrgemates põllumajandus- ja aianduskoolides ning merekoolis.

Tabel 20. ISCED 5 õppekavad (ISCED-P)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)	Eestis ¹
54 – akadeemiline	541 Ei ole piisav taseme lõpetamiseks	Ei ole
	544 Piisav taseme lõpetamiseks	Ei ole
55 – rakenduslik	551 Ei ole piisav taseme lõpetamiseks	Ei ole
	554 Piisav taseme lõpetamiseks	Ei ole

¹ Eestis lühikese tsükli kõrgharidust ehk ISCED-P 5 tasemele vastavat haridust enam omandada ei saa.

Tabel 21. ISCED 5 omandatud haridustase (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)	Eestis
54 – akadeemiline	540 Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
55 – rakenduslik	550 Alamkategooriaid ei ole	Keskeriharidus keskhariduse baasil (vastuvõtt Eestis kuni 1999)
56 – suunitlus määratlemata	560 Alamkategooriaid ei ole	Ei ole

8.2.7. ISCED 6

ISCED 6 (*bachelor's or equivalent level*) koosneb bakalaureuse või sellega võrdsustatud õppekavadest. Õppekavasse sisenemise tavapärane eeldus on keskharidus. Õpe on üldjuhul teoreetilisem ja pikem kui lühitsüklikisel kõrgharidusel (ISCED 5) ning võib sisaldada praktika- või töökogemuse komponente, kuid ei eelda tingimata mahukat lõputööd. ISCED 6 lõpetanud on sageli võimalik jätkata õpinguid ISCED 7 tasemel, kuigi kõik õppekavad seda automaatselt ei taga.

Tasemele on iseloomulikud järgmised tunnused:

- tavaliselt on vähim sisseastumisnõue ISCED-A 3 taseme haridus;
- ISCED-P 6 alla liigitatud õppekavade nominaalkestus on tüüpiliselt 3–4 aastat.

ISCED-P 6 õppekavad jagunevad suunitluse järgi kaheks:

- akadeemilised – õppekavad, mis on valdavalt teooriapõhised ja valmistavad ette edasisteks õpinguteks ning analüütilist või teaduspõhist pädevust nõudvateks rollideks;
- rakenduslikud – õppekavad, mis lõimivad teoreetilise õppe ja praktika ning mille eesmärk on arendada professionaalseid oskusi ja anda tööturule sisenemiseks vajalik kvalifikatsioon.

Tabel 22. ISCED 6 õppekavad (ISCED-P)¹

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
64 – bakalaureus või võrdne akadeemiline haridus	641	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	645	Kõrghariduse esimese astme õpe (3–4 aastat)	Ei ole
	646	Pika kestusega kõrghariduse esimese astme õpe (üle 4 aasta)	Ei ole
	647	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõppeb bakalaureusekraadi omandamisega	Ei ole
65 – bakalaureus või võrdne rakendusharidus	651	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	655	Kõrghariduse esimese astme õpe (3–4 aastat)	Ei ole
	656	Pika kestusega kõrghariduse esimese astme õpe (üle 4 aasta)	Ei ole
	657	Kõrghariduse teise astme õpe, mille lõpetamisega omandatakse bakalaureusekraad	Ei ole
66 – bakalaureus või võrdne haridus määramata suunitlusega	661	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	665	Kõrghariduse esimese astme õpe (3–4 aastat)	Bakalaureuseõpe; rakendus-kõrgharidusõpe
	666	Pika kestusega kõrghariduse esimese astme õpe (üle 4 aasta)	Ei ole
	667	Kõrghariduse teise astme õpe, mille lõpetamisega omandatakse bakalaureusekraad	Ei ole

¹ Kuna ametlikus ISCED 2011 juhendis ei ole akadeemilise ja rakendusliku suunitluse erinevusi piisavalt lahti kirjutatud, siis kasutatakse Eestis kõrghariduse klassifitseerimisel koodi 66.

Tabel 23. ISCED 6 omandatud haridustase (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
64 – bakalaureus või võrdne akadeemiline haridus	640	Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
65 – bakalaureus või võrdne rakendusharidus	650	Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
66 – bakalaureus või võrdne haridus määramata suunitlusega	660	Alamkategooriaid ei ole	Bakalaureuseõpe; rakendus-kõrgharidusõpe

8.2.8. ISCED 7

ISCED 7 (*master's or equivalent level*) tase hõlmab programme, mille sisu põhineb suurel määral teoorial ja mis on ISCED 6 tasemega võrreldes keerukamad ja tavaliselt spetsialiseeritumad. Nende eesmärk on anda edasijõudnud akadeemilised ja/või professionaalsed teadmised ja oskused. Programmid võivad hõlmata mahukat uurimistööd, mis valmistab ette kõrgetasemelise uurimistöö jaoks ISCED 8 tasemel.

Tasemele iseloomulikud tunnused:

- sisu on üldjuhul teooriapõhine, kuid võib sisaldada ka praktikat ning tugineb tänapäevasele teadusele ja/või parimale professionaalsele kogemusele;
- teoreetiline täisajaline kestus on tüüpiliselt vähemalt kaks aastat (magistriõppekavad), kuid on ka õppekavasid, mis kestavad üle nelja aasta (integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe õppekavad);

- integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe õppekavadele sisseastumise nõue on ISCED-A 3 taseme haridus; magistriõppesse sisseastumise nõue on ISCED-A 6 taseme haridus;
- õppekavad võivad hõlmata uurimisprojekti tegemist või teeside kirjutamist.

Saadavast haridustasemest piisab, et asuda tööle kõrghariduse oskusi nõudval ametialal või õppida edasi kõrghariduse uurimistööga seotud õppekaval.

Tabel 24. ISCED 7 õppekavad (ISCED-P)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
74 – magister või võrdne akadeemiline haridus	741	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	746	Pika kestusega kõrghariduse esimese astme õpe (vähemalt 5 aastat)	Ei ole
	747	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõpeb bakalaureusekraadi omandamisega	Ei ole
	748	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõpeb magistrikraadi omandamisega	Ei ole
75 – magister või võrdne rakendusharidus	751	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	756	Pika kestusega kõrghariduse esimese astme õpe (vähemalt 5 aastat)	Ei ole
	757	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõpeb bakalaureusekraadi omandamisega	Ei ole
	758	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõpeb magistrikraadi omandamisega	Ei ole
76 – magister või võrdne haridus määramata suunitlusega	761	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	766	Pika kestusega kõrghariduse esimese astme õpe (vähemalt 5 aastat)	Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe
	767	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõpeb magistrikraadi omandamisega	Magistriõpe
	768	Kõrghariduse teise astme õpe, mis lõpeb magistrikraadi omandamisega	Ei ole

Tabel 25. ISCED 7 omandatud haridustase (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
74 – magister või võrdne akadeemiline haridus	740	Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
75 – magister või võrdne rakendusharidus	750	Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
76 – magister või võrdne haridus määramata suunitlusega	760	Alamkategooriaid ei ole	Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe

8.2.9. ISCED 8

ISCED 8 (*doctoral or equivalent level*) hõlmab doktori- või samaväärse taseme kõrgharidusprogramme, mille peamine eesmärk on anda uurimis- ja teadustööks vajalik kõrgem kvalifikatsioon. Programmid hõlmavad kõrgetasemelist õpet ja algupärase uurimistöö tegemist.

Tasemele on iseloomulikud järgmised tunnused:

- teoreetiline täiskoormusega kestus on vähemalt kolm aastat, kuid tegelik lõpetamiseks kuluv aeg on sageli pikem;
- sisseastumine eeldab tavaliselt spetsiifiliste ISCED 7 taseme programmide lõpetamist;
- programm lõpeb enamasti teeside/dissertatsiooni esitamise ja kaitsmisega; töö peab vastama avaldamiseks vajalikele kvaliteedinõuetele, põhinema algupärasel uurimistööl ning andma olulise panuse vastava valdkonna teadmiste arengusse.

ISCED 8 õppekavad valmistavad lõpetajad ette tööks õppejõuna või uurimistööga seotud ametikohtadel.

Tabel 26. ISCED 8 õppekavad (ISCED-P)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
84 – doktor või võrdne akadeemiline haridus	841	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	844	Taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
85 – doktor või võrdne rakendusharidus	851	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	854	Taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
86 – doktor või võrdne haridus määramata suunitlusega	861	Ei ole taseme lõpetamiseks piisav	Ei ole
	864	Taseme lõpetamiseks piisav	Doktoriõpe

Tabel 27. ISCED 8 õppekavad (ISCED-A)

Kategooria (õppekava suunitlus)	Alamkategooria (taseme lõpetamise ulatus ja pääs kõrgemale ISCED-i tasemele)		Eestis
84 – doktor või võrdne akadeemiline haridus	840	Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
85 – doktor või võrdne rakendusharidus	850	Alamkategooriaid ei ole	Ei ole
86 – doktor või võrdne haridus määramata suunitlusega	860	Alamkategooriaid ei ole	Doktoriõpe

9. ISCED-F

Klassifikatsiooni ISCED-F peamine eesmärk on kirjeldada ja kategoriseerida üld-, kutse- ja kõrghariduse valdkondi. Klassifikatsiooni võib kasutada ka mitteformaalses või informaaalses hariduses. Viimane versioon pärineb 2013. aastast. ISCED-F on jaotatud kolmeks tasemeks: lai (valdkond), kitsas (suund) ja detailne (rühm).

Kõige laiem taseme 11 õppevaldkonda

- 00 Üldõppekavade õppevaldkond
- 01 Haridus
- 02 Humanitaaria ja kunstid
- 03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave
- 04 Ärindus, haldus ja õigus
- 05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika
- 06 Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad
- 07 Tehnika, tootmine ja ehitus
- 08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria
- 09 Tervis ja heaolu
- 10 Teenindus

Valdkonnad jagunevad omakorda õppesuundadeks ja õppesuunad õppekavarühmadeks. Lisas 3 on kogu valdkondade, õppesuundade ja õppekavarühmade loetelu.

Põhjalikuma haridus- ja koolditusvaldkondade kirjelduse ISCED-F-i kohta leiab haridus- ja teadusministeeriumi vastavast dokumendist [kehtiv 01.01.2017 isced-f-2013.pdf](#). Selles on ülevaade kõikidest õppekavarühmadest. Võimaluse korral on kirjelduste juures näited nii õppekavarühma kuuluvatest teemadest kui ka piirijuhtumitest, mis kuuluvad teistesse rühmadesse.

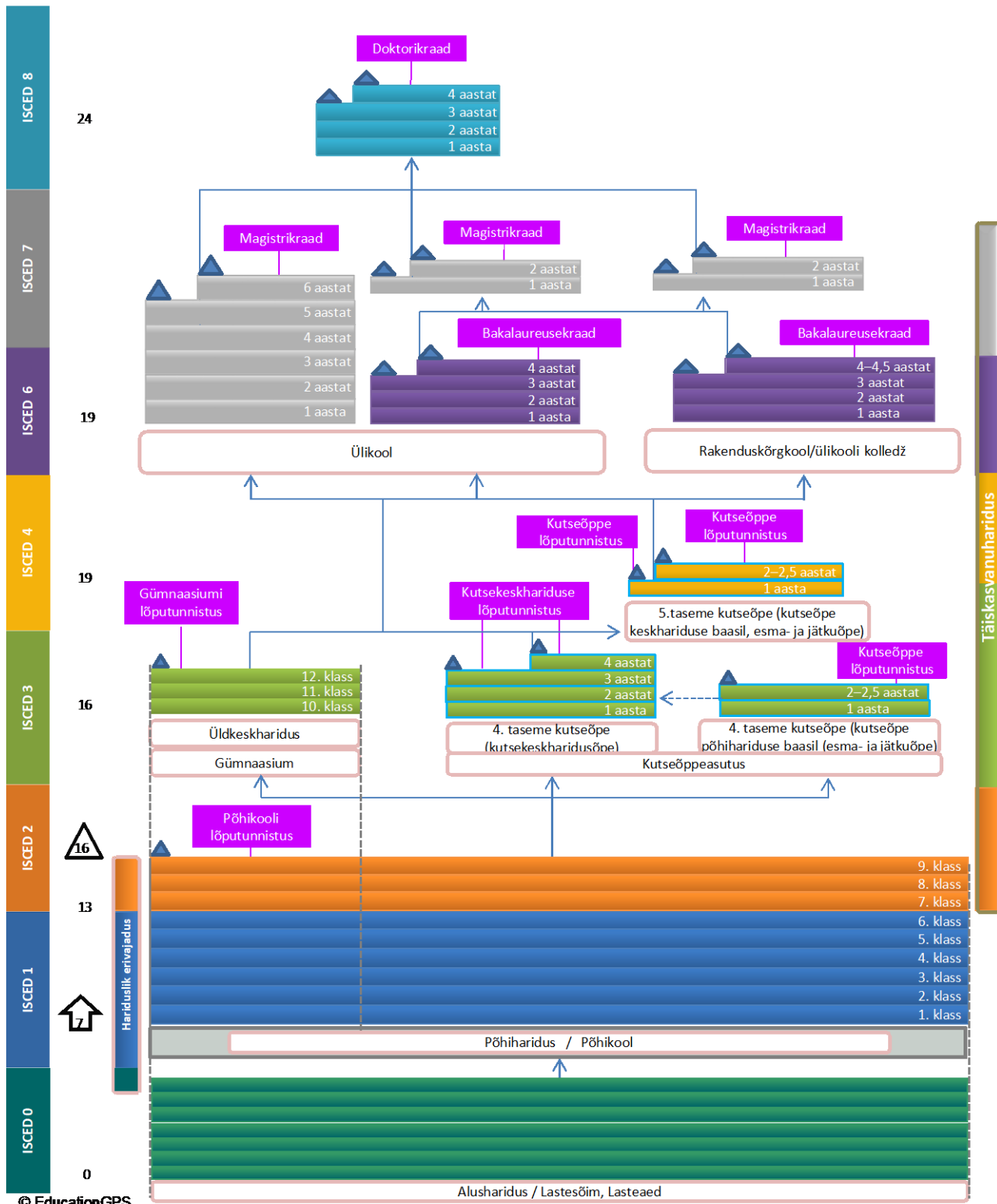
Eesti sees on peale ISCED-F-i kõrghariduse õppekavade liigitamiseks kasutusel õppekavagruppidesse liigitamine, millele toetuvad nii Eesti kõrgharidusseadus kui ka kõrgharidusstandard. Õppekavagrupid on olulised kõrghariduses õppeõiguste väljaandmise piiritlemisel. Õppekavasid õppekavagruppide põhjal enam ei akrediteerita. Õppekavarühmade ja õppekavagruppide vastavuse tabel ning õppekavagruppides antavate kraadide nimetused on loetletud [kõrgharidusstandardi lisas 3](#).

Lisa 1. Eesti formaalhariduse skeem¹

Teoreetiline alustamine

Eesti

2023

Legend

	Kohustusliku hariduse alustamise ja lõpetamise vanus
	Kohustusliku hariduse lõpetamise vanus
	Ametlik võimalus haridustee lõpetada
	Õppijate tüüpiline haridustee
	Üleminek ühet õppekavalt teisele
	Osaajaga õppeks kujundatud õppekavad
	Õppesuund: kutseharidus
	Õppekava võib pakkuda nii kooli- kui töökohapõhises õppevormis
	Põhiharidus (ühetsükliline haridus)
	Võib olla ühes õppeastuses
	Üleminek ei ole võimalik
	Lõpudokumendi nimi

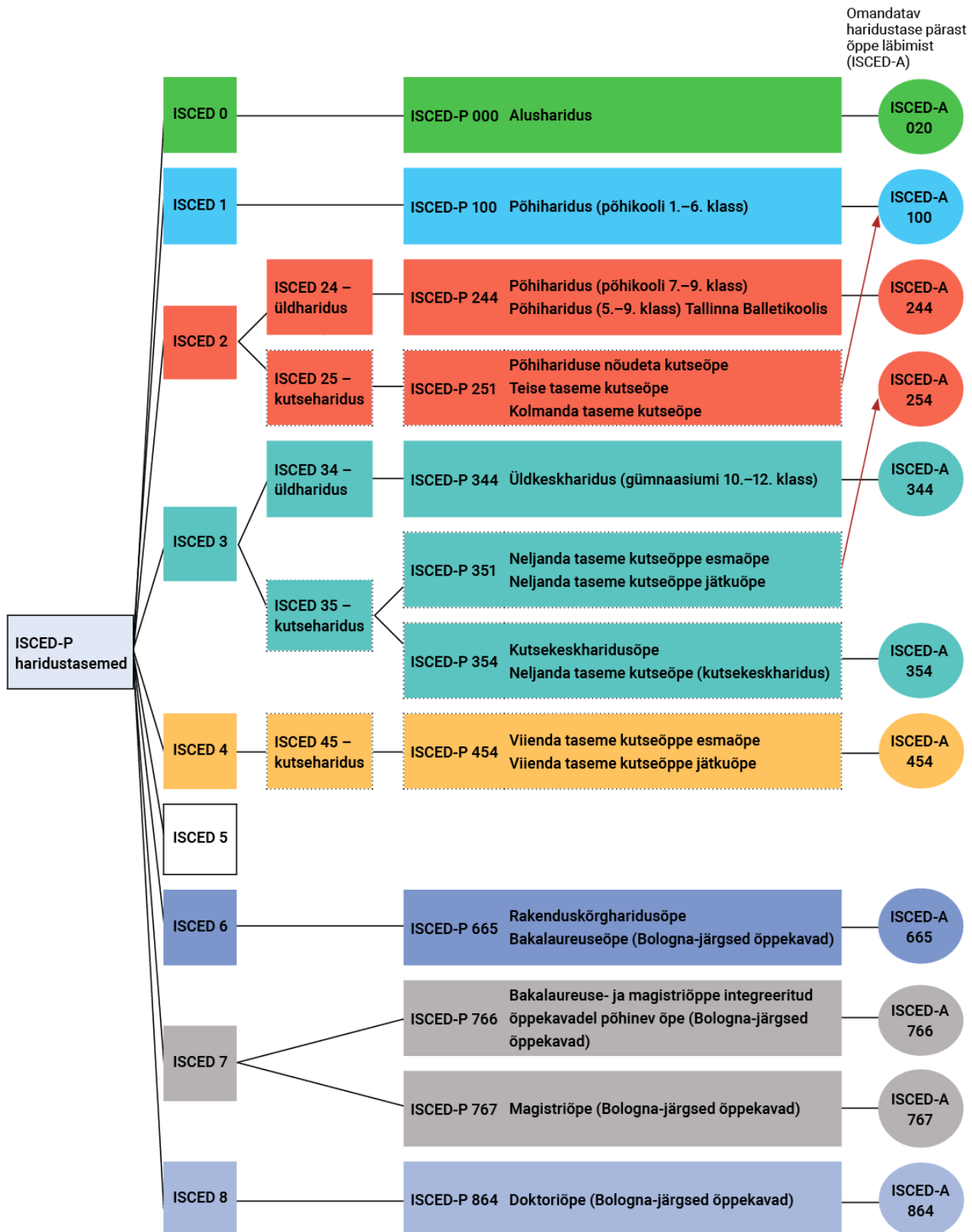
2023 Viite aasta (õppeaasta 2022/2023 põhjapoolkeral)

* Õpingute alustamise lõpetamise vanused on reguleeritud ainult kohustuslikus hariduses põhihariduse omandamise (9 klassi) või kuni 17-aastaseks saamiseni. Tegelik õpingute alustamise vanus teistel ISCED-i tasemetel oleneb õppeliigist või isiku valikutest elukestvas õppes.

¹ OECD 2023. Diagram of the education system: Estonia. OECD Education GPS, [Education GPS - Estonia](#).

Skeemi on OECD koostanud 2022/23. õppeaasta kohta, kuid see kehtis ka õppeaastatel 2023/24 ja 2024/25. Alates 2025/26. õppeaastast laienes õppimiskohustus ka 17-aastastele.

Lisa 2. 2025/2026. õppeaasta õpete liigitus ISCED-i järgi

Lisa 3. ISCED-F-i detailne jaotus

Klassifikaator ISCED-F			Eesti-sisene kõrghariduse õppekavade lisaliigitus
Valdkond	Suund	Õppekavarühm	Õppekavagrupp
00 Üldõppekavad	001 Põhiõppekavad	0011 Põhiõppekavad	Pole kõrghariduse õppekavasid
00 Üldõppekavad	002 Kirja- ja arvutuoskus	0021 Kirja- ja arvutuoskus	Pole kõrghariduse õppekavasid
00 Üldõppekavad	003 Isikuareng	0031 Isikuareng	Pole kõrghariduse õppekavasid
01 Haridus	011 Haridus	0111 Kasvatusteadus	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus
01 Haridus	011 Haridus	0112 Koolieelikute õpetajate koolitus	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus
01 Haridus	011 Haridus	0113 Klassiõpetaja koolitus	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus
01 Haridus	011 Haridus	0114 Aineõpetajate koolitus	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus
01 Haridus	011 Haridus	0119 Haridus, mujal liigitamata	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus
01 Haridus	018 Hariduse interdistsiplinaarne õppesuund	0188 Hariduse interdistsiplinaarne õppekavarühm	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus
02 Humanitaaria ja kunstid	021 Kunstid	0211 Audiovisuaalsed tehnikad ja meedia tootmine	Kunstid
02 Humanitaaria ja kunstid	021 Kunstid	0212 Moe-, sise- ja tööstusdisain	Kunstid
02 Humanitaaria ja kunstid	021 Kunstid	0213 Kujutav kunst ja kunstiteadus	Kunstid
02 Humanitaaria ja kunstid	021 Kunstid	0214 Käsitöö	Kunstid
02 Humanitaaria ja kunstid	021 Kunstid	0215 Muusika ja esituskunstid	Muusika ja teatrikunst
02 Humanitaaria ja kunstid	021 Kunstid	0219 Kunst, mujal liigitamata	Kunstid
02 Humanitaaria ja kunstid	022 Humanitaaria	0221 Usundiõpetus ja usuteadus	Usuteadus
02 Humanitaaria ja kunstid	022 Humanitaaria	0222 Ajalugu ja arheoloogia	Humanitaaria
02 Humanitaaria ja kunstid	022 Humanitaaria	0223 Filosoofia ja eetika	Humanitaaria
02 Humanitaaria ja kunstid	022 Humanitaaria	0229 Humanitaaria, mujal liigitamata	Humanitaaria
02 Humanitaaria ja kunstid	023 Keeled	0231 Keeleõpe	Keeled ja kultuurid
02 Humanitaaria ja kunstid	023 Keeled	0232 Kirjandus ja lingvistika	Keeled ja kultuurid
02 Humanitaaria ja kunstid	023 Keeled	0239 Keeled, mujal liigitamata	Keeled ja kultuurid
02 Humanitaaria ja kunstid	028 Humanitaaria ja kunsti interdistsiplinaarne õppesuund	0288 Humanitaaria ja kunsti interdistsiplinaarne õppekavarühm	Humanitaaria või usuteadus või keeled ja kultuurid
02 Humanitaaria ja kunstid	029 Humanitaaria ja kunstid, mujal liigitamata	0299 Humanitaaria ja kunstid, mujal liigitamata	Humanitaaria või usuteadus või keeled ja kultuurid
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	031 Sotsiaal- ja käitumisteadused	0311 Majandusteadus	Sotsiaalteadused
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	031 Sotsiaal- ja käitumisteadused	0312 Poliitikateadus ja kodanikuõpetus	Sotsiaalteadused

Klassifikaator ISCED-F			Eesti-sisene kõrghariduse õppekavade lisaliigitus
Valdkond	Suund	Õppekavarühm	Õppekavagrupp
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	031 Sotsiaal- ja käitumisteadused	0313 Psühholoogia	Psühholoogia
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	031 Sotsiaal- ja käitumisteadused	0314 Sotsioloogia ja kulturoloogia	Sotsiaalteadused
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	031 Sotsiaal- ja käitumisteadused	0319 Sotsiaal- ja käitumisteadused, mujal liigitamata	Sotsiaalteadused
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	032 Ajakirjandus ja teave	0321 Ajakirjandus	Ajakirjandus ja infolevi
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	032 Ajakirjandus ja teave	0322 Raamatukogundus, teave, arhiivindus	Ajakirjandus ja infolevi
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	032 Ajakirjandus ja teave	0329 Ajakirjandus ja teave, mujal liigitamata	Ajakirjandus ja infolevi
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	038 Sotsiaalteaduste, ajakirjanduse ja teabe interdistsiplinaarne õppesuund	0388 Sotsiaalteaduste, ajakirjanduse ja teabe interdistsiplinaarne õppekavarühm	Sotsiaalteadused või psühholoogia või ajakirjandus ja infolevi
03 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave	039 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave, mujal liigitamata	0399 Sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave, mujal liigitamata	Sotsiaalteadused või psühholoogia või ajakirjandus ja infolevi
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0411 Majandusarvestus ja maksundus	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0412 Rahandus, pangandus ja kindlustus	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0413 Juhtimine ja haldus	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0414 Turundus ja reklaam	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0415 Sekretäri- ja kontoritöö	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0416 Hulgi- ja jaekaubandus	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0417 Töösused	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	041 Ärindus ja haldus	0419 Ärindus ja haldus, mujal liigitamata	Ärindus ja haldus
04 Ärindus, haldus ja õigus	042 Õigus	0421 Õigus	Õigus
04 Ärindus, haldus ja õigus	048 Ärinduse, halduse ja õiguse interdistsiplinaarne õppesuund	0488 Ärinduse, halduse ja õiguse interdistsiplinaarne õppekavarühm	Ärindus ja haldus või õigus
04 Ärindus, haldus ja õigus	049 Ärindus, haldus ja õigus, mujal liigitamata	0499 Ärindus, haldus ja õigus, mujal liigitamata	Ärindus ja haldus või õigus
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	051 Bioloogia ja sellega seotud teadused	0511 Bioloogia	Bio- ja keskkonnateadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	051 Bioloogia ja sellega seotud teadused	0512 Biokeemia	Bio- ja keskkonnateadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	051 Bioloogia ja sellega seotud teadused	0519 Bioloogia ja sellega seotud teadused, mujal liigitamata	Bio- ja keskkonnateadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	052 Keskkond	0521 Keskkonnateadused	Bio- ja keskkonnateadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	052 Keskkond	0522 Looduskeskkond ja elusloodus	Bio- ja keskkonnateadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	052 Keskkond	0529 Keskkond, mujal liigitamata	Bio- ja keskkonnateadused

Klassifikaator ISCED-F			Eesti-sisene kõrghariduse õppekavade lisaliigitus
Valdkond	Suund	Õppekavarühm	Õppekavagrupp
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	053 Füüsikalised loodusteadused	0531 Keemia	Füüsikalised loodusteadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	053 Füüsikalised loodusteadused	0532 Maateadus	Füüsikalised loodusteadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	053 Füüsikalised loodusteadused	0533 Füüsika	Füüsikalised loodusteadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	053 Füüsikalised loodusteadused	0539 Füüsikalised loodusteadused, mujal liigitamata	Füüsikalised loodusteadused
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	054 Matemaatika ja statistika	0541 Matemaatika	Matemaatika ja statistika
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	054 Matemaatika ja statistika	0542 Statistika	Matemaatika ja statistika
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	058 Loodusteaduste, matemaatika ja statistika interdistsiplinaarne õppesuund	0588 Loodusteaduste, matemaatika ja statistika interdistsiplinaarne õppekavarühm	Bio- ja keskkonnateadused või füüsikalised loodusteadused või matemaatika ja statistika
05 Loodusteadused, matemaatika ja statistika	059 Loodusteadused, matemaatika ja statistika, mujal liigitamata	0599 Loodusteadused, matemaatika ja statistika, mujal liigitamata	Bio- ja keskkonnateadused või füüsikalised loodusteadused või matemaatika ja statistika
06 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	061 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	0611 Arvutikasutus	Informaatika ja infotehnoloogia
06 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	061 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	0612 Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus	Informaatika ja infotehnoloogia
06 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	061 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	0613 Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs	Informaatika ja infotehnoloogia
06 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	061 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	0619 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad, mujal liigitamata	Informaatika ja infotehnoloogia
06 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogiad	068 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogia interdistsiplinaarne õppesuund	0688 Informatsiooni- ja kommunikatsiooni- tehnoloogia interdistsiplinaarne õppekavarühm	Informaatika ja infotehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0711 Keemiatehnoloogia ja -protsessid	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0712 Keskkonnakaitse- tehnoloogia	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0713 Elektrienergia ja energeetika	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0714 Elektroonika ja automaatika	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0715 Mehaanika ja metallitöö	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0716 Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia

Klassifikaator ISCED-F			Eesti-sisene kõrghariduse õppekavade lisaliigitus
Valdkond	Suund	Õppekavarühm	Õppekavagrupp
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	071 Tehnikaalad	0719 Tehnikaalad, mujal liigitamata	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	072 Tootmine ja töötlemine	0721 Toiduainete töötlemine	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	072 Tootmine ja töötlemine	0722 Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast ja puit)	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	072 Tootmine ja töötlemine	0723 Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	072 Tootmine ja töötlemine	0724 Kaevandamine ja rikastamine	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	072 Tootmine ja töötlemine	0729 Tootmine ja töötlemine, mujal liigitamata	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	073 Arhitektuur ja ehitus	0731 Arhitektuur ja linnaplaneerimine	Arhitektuur ja ehitus
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	073 Arhitektuur ja ehitus	0732 Ehitus ja tsiviilrajatised	Arhitektuur ja ehitus
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	078 Tehnika, tootmise ja ehituse interdistsiplinaarne õppesuund	0788 Tehnika, tootmise ja ehituse interdistsiplinaarne õppekavarühm	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia või arhitektuur ja ehitus
07 Tehnika, tootmine ja ehitus	079 Tehnika, tootmine ja ehitus, mujal liigitamata	0799 Tehnika, tootmine ja ehitus, mujal liigitamata	Tehnika, tootmine ja tehnoloogia või arhitektuur ja ehitus
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	081 Põllumajandus	0811 Põllundus ja loomakasvatus	Põllumajandus, metsandus ja kalandus
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	081 Põllumajandus	0812 Aiandus	Põllumajandus, metsandus ja kalandus
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	081 Põllumajandus	0819 Põllumajandus, mujal liigitamata	Põllumajandus, metsandus ja kalandus
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	082 Metsandus	0821 Metsandus	Põllumajandus, metsandus ja kalandus
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	083 Kalandus	0831 Kalandus	Põllumajandus, metsandus ja kalandus
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	084 Veterinaaria	0841 Veterinaaria	Veterinaaria
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	088 Põllumajanduse, metsanduse, kalanduse ja veterinaaria interdistsiplinaarne õppesuund	0888 Põllumajanduse, metsanduse, kalanduse ja veterinaaria interdistsiplinaarne õppekavarühm	Põllumajandus, metsandus, kalandus või veterinaaria
08 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria	089 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria, mujal liigitamata	0899 Põllumajandus, metsandus, kalandus ja veterinaaria, mujal liigitamata	Põllumajandus, metsandus, kalandus või veterinaaria
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0911 Hambaravi	Meditiin
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0912 Meditsiin	Meditiin
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0913 Õendus ja ämmaemandus	Tervishoid

Klassifikaator ISCED-F			Eesti-sisene kõrghariduse õppekavade lisaliigitus
Valdkond	Suund	Õppekavarühm	Õppekavagrupp
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0914 Meditsiinidiagnostika- ja ravitehnoloogia	Tervishoid
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0915 Teraapia ja taastusravi	Tervishoid
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0916 Farmaatsia	Meditsiin
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0917 Traditsiooniline ja täiendav meditsiin ning teraapia	Tervishoid
09 Tervis ja heaolu	091 Tervis	0919 Tervis, mujal liigitamata	Tervishoid
09 Tervis ja heaolu	092 Heaolu	0921 Eakate ja puudega täiskasvanute hooldamine	Sotsiaalteenused
09 Tervis ja heaolu	092 Heaolu	0922 Lastehoid ja teenused noortele	Sotsiaalteenused
09 Tervis ja heaolu	092 Heaolu	0923 Sotsiaaltöö ja nõustamine	Sotsiaalteenused
09 Tervis ja heaolu	092 Heaolu	0929 Heaolu, mujal liigitamata	Sotsiaalteenused
09 Tervis ja heaolu	098 Tervise ja heaolu interdistsiplinaarne õppesuund	0988 Tervise ja heaolu interdistsiplinaarne õppekavarühm	Tervishoid või meditsiin või sotsiaalteenused
09 Tervis ja heaolu	099 Tervis ja heaolu, mujal liigitamata	0999 Tervis ja heaolu, mujal liigitamata	Tervishoid või meditsiin või sotsiaalteenused
10 Teenindus	101 Isikuteenindus	1011 Koduteenindus	Isikuteenindus
10 Teenindus	101 Isikuteenindus	1012 Juuksuritöö ja iluteenindus	Isikuteenindus
10 Teenindus	101 Isikuteenindus	1013 Majutamine ja toitlustamine	Isikuteenindus
10 Teenindus	101 Isikuteenindus	1014 Sport	Sport
10 Teenindus	101 Isikuteenindus	1015 Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Isikuteenindus
10 Teenindus	101 Isikuteenindus	1019 Isikuteenindus, mujal liigitamata	Isikuteenindus
10 Teenindus	102 Hügieen ja töötervishoid	1021 Prügi ja heitvete käitlemine	Pole kõrghariduse õppekavasid
10 Teenindus	102 Hügieen ja töötervishoid	1022 Töötervishoid ja -kaitse	Pole kõrghariduse õppekavasid
10 Teenindus	102 Hügieen ja töötervishoid	1029 Hügieen ja töötervishoid, mujal liigitamata	Pole kõrghariduse õppekavasid
10 Teenindus	103 Turvateenused	1031 Sõjandus ja riigikaitse	Riigikaitse
10 Teenindus	103 Turvateenused	1032 Vara- ja isikukaitse	Sisekaitse
10 Teenindus	103 Turvateenused	1039 Turvateenused, mujal liigitamata	Riigikaitse või sisekaitse
10 Teenindus	104 Transporditeenused	1041 Transporditeenused	Transporditeenused
10 Teenindus	108 Teeninduse interdistsiplinaarne õppesuund	1088 Teeninduse interdistsiplinaarne õppekavarühm	Isikuteenindus või sport või riigikaitse või sisekaitse või transporditeenused
10 Teenindus	109 Teenindus, mujal liigitamata	1099 Teenindus, mujal liigitamata	Isikuteenindus või sport või riigikaitse või sisekaitse või transporditeenused

Lisa 4. Mõisted

Mõiste	Definitsioon
Akadeemiline suund	Õppesuund, kuhu kuuluvad teoreetilistel teadmistel põhinevad õppekavad, mis valmistavad ette uurimustöö tegemiseks
Algkool	Kuni 2009. aastani kasutusel olnud üldhariduskooli vorm, mis võimaldas põhiharidusõpet 6. klassini. Mõiste hõlmas ka lasteaed-alkoole ja erivajadusega laste alkoole. 2010. aastal muudeti algkoolid põhikooliks, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses
Alusharidus	Kuni seitsmeaastaste laste üldoskuste, teadmiste ja hoiakute kujundamine, mis loob eeldused põhihariduse omandamiseks ning toetab lapse terviklikku arengut. Alushariduse omandamine õppeasutuses ei ole kohustuslik. Vanema otsusel võib laps alusharidust omandada ka kodus. Kuni 2025. aastani ei olnud lastehoid õppeasutus ning lastehoius pakutav ei kuulunud alushariduse alla. Statistilises väljundis kajastub muudatus alates 2026/27. õppeaastast. Vastab tasemele ISCED-P 0
Bakalaureuseõpe	Kõrghariduse esimese astme õpe, mille kestel süvendab üliõpilane üldhariduslikke teadmisi, omandab valdkonna alusteadmised ja -oskused ning tööle asumiseks, iseseisvaks tööks ja magistriõppeks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud. Sisseastumistingimus on keskharidus, sellega võrdsustatud kutseharidus või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon. Vastab tasemele ISCED-P 665
Defineerimata baasharidusega kutseõpe	Kutseharidus erivajadusega ja põhihariduseta noortele, kutseõpe koolikohustusea ületanud põhihariduseta isikutele. 2014/2015. õppeaastal lisandusid uued õppeliigid: teise taseme kutseõpe, kolmanda taseme kutseõpe (mõlemal vastuvõtt alates 01.09.2013). Õppima asumiseks ei ole hariduse kohta seatud eeltingimusi. Vastab tasemele ISCED-P 251
Diplomiõpe	Kõrghariduse esimese taseme õpe, mille kestel üliõpilane täiendab oma üldharidusteadmisi ja kutseoskusi ning omandab teadmised valitud erialal töötamiseks ja edasiõppimiseks. Vastuvõtt aastani 2002. Kvalifikatsioon on võrdsustatud rakenduskõrgharidusega. Vastab tasemele ISCED-P 665
Doktoriõpe	Kõrghariduse kõrgeima astme õpe, mille kestel üliõpilane omandab iseseisvaks teadus-, arendus- või kutsealaseks loometööks vajalikud teadmised ja oskused. Doktoriõppe alustamise tingimus on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Vastab tasemele ISCED-P 864
EHIS	Eesti hariduse infosüsteem on riiklik register, mis koondab haridussüsteemi puudutavaid andmeid ning mille loomise eesmärk on koguda infot haridussüsteemi korraldamiseks ja sihipärasemaks juhtimiseks
Elukestev õpe	Täiskasvanute hariduses osalemine ehk osalemine formaalses, mitteformaalses või informaaalses õppes
Eraõppeasutus	Erakooliseaduse alusel tegutsev ja alus-, üld-, kutse- või kõrgharidust andev õppeasutus
Erilasteaed	Kuni 2024. aastani kasutusel olnud koolieelse lasteasutuse vorm kuni seitsmeaastastele erivajadusega lastele
Erivajadusega laps	Keha-, kõne-, meele- ja/või vaimupuudega, psüühikahäirega või kasvatus-eritingimusi vajav laps, kes õpib erivajadusega laste koolis. Erivajadusega lapsele loob arengu- ja kasvamisvõimalused elukohajärgses lasteasutuses valla- või linnavalitsus. Õigusaktides liigitatakse erivajadusega laste hulka ka eriti andekad lapsed, kuid statistikas neid erivajadustega laste hulka ei arvestata
Erivajadusega laste kool	Kool keha-, kõne-, meele- ja/või vaimupuudega, psüühikahäirega või kasvatus-eritingimusi vajavatele õpilastele. Võrreldes tavakoolidega on tehtud muudatusi või kohandusi kooli õppekavast tuleneva õppe sisus, erialarühmaga koos õppimiseks rühma töökavas või õpikeskkonnas
Esimese taseme haridus	Põhiharidus, vastab tasemele ISCED-A 2
Formaalharidus/ formaalõpe	Alus-, üld-, kutse- ja kõrgharidus. Kindlatele standarditele vastav struktureeritud institutsiooniline õpe, mis üldjuhul toimub koolikeskkonnas tasemeõppekavade alusel. Formaalõpe on eesmärgistatud ja seda juhendavad spetsiaalse ettevalmistuse ja kvalifikatsiooniga õpetajad. Õpieesmärgid tulenevad õppekavast ja õpetajast ning õppeprotsessi jälgitakse ja hinnatakse. Formaalõpe on teatava taseme või eani kohustuslik. Kasutatakse ka termineid „tasemeharidus“ ja „tasemeõpe“
Gümnaasium	Üldhariduskool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks (kooli nimetuses ei pea olema sõna „gümnaasium“). Gümnaasiumis võivad lisaks gümnaasiumiastmele olla ka põhikooli klassid. Mõiste ei hõlma täiskasvanute gümnaasiumit
Gümnaasiumiaste	Üldhariduskooli 10.–12. klass (1989. aastani 9.–11. klass). Vastab tasemele ISCED-P 344
Haridusaste kõrghariduses	Kõrghariduse liigitus. Kõrgharidustaseme õpe koosneb kolmest astmest: • esimene aste ehk bakalaureuse- ja rakenduskõrgharidusõpe

	• teine aste ehk magistriõpe • kolmas aste ehk doktoriõpe
Hariduskulutused	Tasemehariduse pakkumisega, teadus- ja arendustegevusega ning hariduse abiteenuste osutamisega (toitlustus, majutus, turvamine, transport, meditsiiniteenused, vaba aja veetmine jms) seotud tööjõukulud, tegevuskulud ja investeeringud. Muude teenuste pakkumisega seotud kulusid hariduskulutuste hulka ei arvata (nt huviharidus, täiskasvanute täiendusõpe). Definitsioon tugineb UOE metoodikale
Haridustase	Haridusseaduse kohaselt jaguneb haridus alushariduseks ning I, II ja III taseme hariduseks
Huvikool	Koolitusloaga haridusasutus, mis tegutseb noorsootöö valdkonnas ning pakub huviharidust (mitte tasemeharidust), luues isiksuse mitmekülgse arengu võimalused huvihariduse eri valdkondades, sh oma keele ja kultuuri viljelemine
Informaalne õpe / informaalne haridus ehk iseseisev õppimine	Iseseisev etteplaneeritud enesetäiendamine. Õpe, mis hõlmab igasugust teadlikku õppimist mitmesuguste tegevuste ja suhtluskanalite kaudu, olenemata ajast ja keskkonnast. Informaalne õpe ei ole struktureeritud ning sel puuduvad otsesed õpieesmärgid, õppekavad ja -materjalid. Puudub õpet korraldav asutus. Informaalse õppe alla ei kuulu formaalharidussüsteemi õpingutes või koolitustel osalemine
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	Arstiõpe, loomaaarstiõpe, proviisoriõpe, hambaarstiõpe, arhitektiõpe, ehitusinseneri õpe ja klassiõpetaja õpe. Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetanule antakse magistrikraad. Sellesse õppesse on õigus kandideerida isikul, kellel on keskharidus või sellele vastav kvalifikatsioon. Vastab tasemele ISCED-P 766
ISCED	Rahvusvaheline ühtne hariduse liigitus (International Standard Classification of Education (ISCED) on õppetasemete ja -valdkondade kategoriseerimise standard, mida kasutatakse rahvusvaheliselt võrreldava haridusstatistika koostamiseks ja analüüsiks
ISCED-A	Omandatud kõrgeimat haridustaset kirjeldav ISCED-i klassifikatsioon (<i>educational attainment</i>)
ISCED-F	Haridus- ja koolitusvaldkondi kirjeldav ja klassifitseeriv ISCED-i süsteem (<i>fields of education and training</i>)
ISCED-P	Õppeprogramme kirjeldav ISCED-i klassifikatsioon (<i>education programmes</i>)
Katkestaja	Õpilane, kelle õpingud katkevad enne õppeprogrammi läbimist. Katkestaja ei pruugi olla haridussüsteemist väljalangeja, kuna võib jätkata õpinguid mõnel teisel õppekaval
Kaugõpe	Õppevorm, kus õpitakse peamiselt iseseisvalt ja kaugõppesessiooni ajal toimuva õppetöö kaudu, tänapäeval e-õppemeetodeid kasutades
Keskharidus	Haridustase, mis põhineb põhiharidusel. Jaguneb üldkeskhariduseks ja kutsekeskhariduseks.
Keskkool	Gümnaasiumi võimalik nimetus
Klassikordaja	Klassikursuse kordaja on õpilane, kes õpib vähemalt teist aastat samas või madalamas klassis
Kolmanda taseme haridus	Kõrgharidus, vastab tasemele ISCED-A 5–8
Koolieelne lasteasutus	Kuni 2024. aastani kasutusel olnud termin koolieast noorematele lastele alushariduse omandamist võimaldava õppeasutuse kohta
Kutseharidus	Teataval erialal töötamiseks, kutse saamiseks, ametikohale kandideerimiseks või selle säilitamiseks vajalike teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisharjumiste süsteem, mille omandamine ja täiendamine loob eeldused tulemusrikkaks professionaalseks tegevuseks
Kutsekeskharidus	Kutseharidusstandardi ja kutse- või erialade riiklike õppekavadega kehtestatud nõuete kogum. Kutsekeskhariduse omandamine loob eeldused ja annab õiguse asuda tööle õpitud kutse- või erialal või jätkata õpinguid, et omandada kõrgharidus
Kutsekeskharidusõpe	Õpe, mille käigus omandab õpilane koos kutse- ja erialase pädevusega ka keskhariduse. Kutsekeskhariduse omandamine loob eeldused ja annab õiguse asuda tööle õpitud kutse- või erialal või jätkata õpinguid kõrghariduses. Õppima asumise eeltingimus on põhihariduse olemasolu. Vastab tasemele ISCED-P 354
Kutse-kõrgharidusõpe	Rakendusliku suunitlusega kõrghariduse esimese astme õpe (vastuvõtt aastatel 1999–2002). Kvalifikatsioon on võrdsustatud rakenduskõrgharidusega
Kutset andev haridus	Kutse- ja kõrgharidus ehk erialane ettevalmistus, sh teadmised ja oskused, mis on vajalikud teataval erialal töötamiseks, kutse saamiseks, ametikohale kandideerimiseks või selle säilitamiseks
Kutseõpe keskhariduse baasil	Kutseõpe, mille sisseastumistingimus on keskhariduse olemasolu. Vastab tasemele ISCED-P 454
Kutseõpe	Põhiharidust eeldav kutseõpe. Õppe käigus koos kutsega keskharidust ei omandata. Vastab tasemele

põhihariduse baasil	ISCED-P 351
Kutseõppeasutus	Haridusasutus, kus omandatakse kutsekeskharidus või oskustöö tegemiseks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud mingil kutse- või erialal
Kõrgeim omandatud haridustase	Kõrgeim formaalharidussüsteemis (üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis) lõpetatud õpe
Kõrgharidus	Keskhariduse baasil omandatav teaduslikul käsitlusel rajanev haridus, mida tõendab vastav lõpudokument. Kõrgharidustaseme õpe on tõenduspõhisel käsitusel põhinev õpe, mille tulemusena õppija omandab teadmised, oskused ja hoiakud, mis on vajalikud aktiivseks panustamiseks ühiskonda, töötamiseks, teadus- ja arendustegevuseks ning elukestvaks õppeks
Lasteaed	Koolieelne lasteasutus kuni 7-aastastele lastele. Siia alla ei kuulu sotsiaalhoolekandeseaduse alusel osutatavad lapsehoiuteenused
Lasteaed-kool	Lasteaed ja üldhariduskool, mis tegutsevad ühe asutusena
Lastehoid	Alates 2025. aastast alushariduse riikliku õppekava alusel alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus, kus hoitakse kuni seitsmeaastaseid lapsi ja toetatakse nende üldoskuste arengut. Lastehoiu luuakse kuni kolmeaastase lapse arengu soodustamisel eeldused alushariduse omandamiseks lasteaias ning kolme- kuni seitsmeaastase lapse arengu soodustamisel toetatakse perekonda põhihariduse omandamise eelduste loomisel
Lastekeskus	Kuni 2001. aastani kasutusel olnud koolieelse lasteasutuse vorm, milles seaduse järgi olid loodud võimalused mänguks ja muuks arendavaks tegevuseks kõigile paikkonnas elavatele 2–12-aastastele lastele. Andmebaasi tabelites esitatud lastekeskuste laste arv ei hõlma kooliõpilasi
Lastepäevakodu	Kuni 1998. aastani kasutusel olnud koolieelse lasteasutuse vorm 1–7-aastastele lastele. 1999. aastal muudeti senised lastepäevakodud lasteaedadeks
Lastesõim	Kuni 2024. aastani kasutusel olnud koolieelse lasteasutuse vorm kuni kolmeaastastele lastele
Linnakool	Üldhariduskool, mis asub linnas, vallasiseses linnas või alevis
Linna-lasteasutus	Koolieelne lasteasutus, mis asub linnas, vallasiseses linnas või alevis
Maakool	Üldhariduskool, mis asub alevikus või külas
Maa-lasteasutus	Koolieelne lasteasutus, mis asub alevikus või külas
Magistriõpe	Kõrghariduse teise astme õpe, mille kestel üliõpilane süvendab erialateadmisi ja -oskusi ning omandab iseseisvaks tööks ja doktoriõppeks vajalikke teadmisi ja oskusi. Sisseastumistingimus on bakalaureusekraad või sellega võrdsustatud haridustase. Vastab tasemele ISCED-P 767
Mitteformaalne õpe/haridus	Vabatahtlik, eesmärgistatud ja institutsionaliseeritud õpe väljaspool tasemeharidust eri keskkondades. Hõlmab muu hulgas kursusi, seminare, eratunde ja juhendatud väljaõpet töökohal ning on seotud nii tööalase enesetäiendamise kui ka isiklike huvialadega. Mitteformaalset õpet iseloomustavad õppijakeskus, paindlikkus, kättesaadavus ning individuaalse ja sotsiaalse õppimise tasakaal. Mitteformaalset õpet võivad pakkuda nii riiklikud õppeasutused, koolitusettevõtted ja tööandjad kui ka eraõpetajad, vabatahtlikud või omaealised. Õpe tugineb koolituskavale
Mittestatsionaarne õpe	Täiskasvanud õppijatele mõeldud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem iseseisva õppimise osa
Oodatav õpiaeg	Vanuselisest määrast tulenev elaniku keskmine tasemeharidussüsteemis õppimise aeg aastates. Leitakse õppijate vanuseliste määrade summana üle kõikide tasemehariduse liikide üheaastase sammuga
Osakoormusega õpe	Õppevorm, mille puhul täidab õpilane iga õppeaasta lõpuks õppekavaga sätestatud õppe mahust kumulatiivselt alla 75%
Põhiharidus	Riigi põhiharidusstandardile vastav üldharidus, mida omandatakse põhikooli riikliku õppekava alusel. Põhiharidus loob aluse õpingute jätkamiseks kesk- või kutseharidusõppes
Põhikool	Üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks. Põhikool on 1.–9. klass. 1. septembril 2010 jõustunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega muudeti algkoolid põhikooliks, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel
Põhikooliastmed	Põhikooli kolm kooliastet: I kooliaste on 1.–3. klass; II kooliaste on 4.–6. klass; III kooliaste on 7.–9. klass (1989. aastani 1.–8. klass)
Põhikooli I aste	1.–3. klass, vastab tasemele ISCED-P 1
Põhikooli II aste	4.–6. klass, vastab tasemele ISCED-P 1
Põhikooli III aste	7.–9. klass, vastab tasemele ISCED-P 24
Rakendus-	Kõrghariduse esimese astme õpe, mille kestel üliõpilane omandab kindlal kutsealal töötamiseks või

kõrgharidusõpe	magistriõppes edasiõppimiseks vajaliku pädevuse. Sisseastumistingimus on keskharidus või sellele vastav kvalifikatsioon. Rakenduskõrgharidusõppe lõpetanud on õigus jätkata õpinguid magistriõppes õppeasutuse nõukogu kehtestatud tingimustel ja korras. Vastab tasemele ISCED-P 66
Rakenduskõrgkool	Õppeasutus, millele on antud rakenduskõrghariduse andmise õigus ja mille tasemeõppes õppijatest vähemalt kaks kolmandikku õpib kõrgharidustaseme õppes. Lisaks võib kool pakkuda kutseõpet keskhariduse baasil ja magistriõpet
Rakenduslik suund	Õppesuund, kuhu kuuluvad praktilise, tehnilise või kutsesuunitlusega õppekavad
Statsionaarne õpe	Õppevorm üliõpilastele ja koolikohustuslikele isikutele või õpilastele, kelle jaoks õppimine on põhitegevus ja kus kooli juhendatud tegevusel on suurem osa kui iseseisval õppimisel
Tasemeharidus/ tasemeõpe	Vt formaalõpe
Teise taseme haridus	Keskharidus, vastab tasemele ISCED-A 3–4
Täiskasvanute gümnaasium	Üldhariduslik õppeasutus, mis pakub täiskasvanud õppijatele võimalust omandada põhiharidus ja üldkeskharidus, valdavalt mittestatsionaarses õppes. Õpe on korraldatud paindlikult peamiselt õhtu- ja/või kaugõppe vormis
Täiskasvanute koolitus	Täiskasvanuna formaal- või mitteformaalõppes osalemine
Täiskoormusega õpe	Õppevorm, mille korral täidab üliõpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täidetava õppe mahust kumulatiivselt vähemalt 75%
UOE	Lühend ühiselt rahvusvahelist haridusstatistikat tegevatest asutustest: Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni statistikainstituut (UNESCO- UIS), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) ning Euroopa Liidu statistikaamet (Eurostat)
Võõrkeel	Keel, mis ei ole emakeel
Välisüliõpilane	Üliõpilane, kelle elukohamaa, kodakondsus ja keskhariduse omandamise riik ei ole Eesti ning kel ei ole alalist elamisõigust / pikaajalise elaniku elamisluba. Välisüliõpilaste hulka ei arvestata neid, kes õpivad Eestis vaid piiratud kestusega õppe- või praktikasessiooni jooksul
Väljalangeja	Õppija, kelle õpingud katkevad enne õppeprogrammi läbimist ning kes ei jätkata õpinguid ühelgi teisel õppekaval, olenemata õppetasemest või hariduse liigist
Õpetaja	Koolis õppe- ja kasvatustöö alal töötav inimene: õpetaja ja klassiõpetaja ametikohtadel töötavad isikud ning need juhid (direktor, õppealajuhataja) ja tugispetsialistid (eripedagoog, sotsiaalpedagoog, logopeed, koolipsühholoog), kes tegelevad õppetööga
Õpisündmus	Ühe õppekava läbimisega seotud sündmus (õppimine, sisseastumine, katkestamine või lõpetamine)
Õppekavagrupp	Kõrgharidusstandardis kehtestatud hariduse liigituse osa, mis hõlmab sisult lähedasi õppekavarühmi
Õppekavarühm	Hariduse (nii kutse- kui ka kõrghariduse) liigituse osa, mis hõlmab sisult lähedasi õppekavasid
Õppesuund	Hariduse (nii kutse- kui ka kõrghariduse) liigituse osa, mis hõlmab sisult lähedasi õppekavarühmi
Õppevaldkond	Hariduse (nii kutse- kui ka kõrghariduse) liigituse osa, mis hõlmab sisult lähedasi õppesuundi
Õppija, õppur	Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmetel vastava aasta 10. novembri seisuga õppija
Ühtluskool	Koolikorraldus, milles iga järgmine aste tugineb eelmisele ning võimaldab seega tõrgeteta üleminekut ühest koolist teise
Üldharidus	Teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisnormide süsteem, mis võimaldab inimesel kujuneda pidevalt arenevaks isiksuseks, kes on suuteline elama väärikalt, austama iseennast, oma perekonda, kaasinimesi ja loodust, valima ning omandama talle sobivat elukutset, tegutsema loovalt ning kandma kodanikuvastutust. Jaguneb põhi- ja keskhariduseks
Üldharidus- klassi(de)ga muud tüüpi õppeasutus	Kutseõppeasutus, mis võimaldab omandada kutsesuunitluse üldharidust
Üldhariduskool	Üldhariduslikku õpet võimaldav õppeasutus, v.a täiskasvanute gümnaasium
Ülikool	Õppe-, loome- ning teadus- ja arendusasutus, kus toimub kõrgharidusstandardile vastav õpe kõrgharidustaseme kolmel astmel
Üliõpilane	Isik, kes on vastu võetud (immatricleeritud) kõrgkooli rakenduskõrgharidus-, bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppe või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhineva õppe täis- või osakoormusega õppesse. Üliõpilane on kõrgharidustasemel õppija alates õppesse vastuvõtmisest ehk immatrikuleerimisest kuni õppest väljaarvamiseni ehk eksmatrikuleerimiseni